

LORETAKO IĒA

JAUNGOIKO-ZALE

R/55

Euskal Biblioteka Labayru

1011584

LITERATURA / N. 1141

19/55

Jaungoiko - Zale'ren idaztijak

II - 2

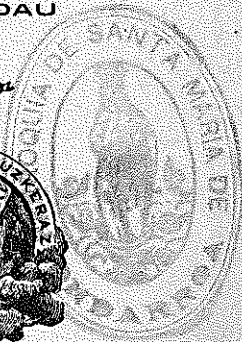

Andra Maria'ren

Lozetako Tia

Eguzkitza 'tar Jon'ek

IDATZI DAU

(Biar dan baimenaz)

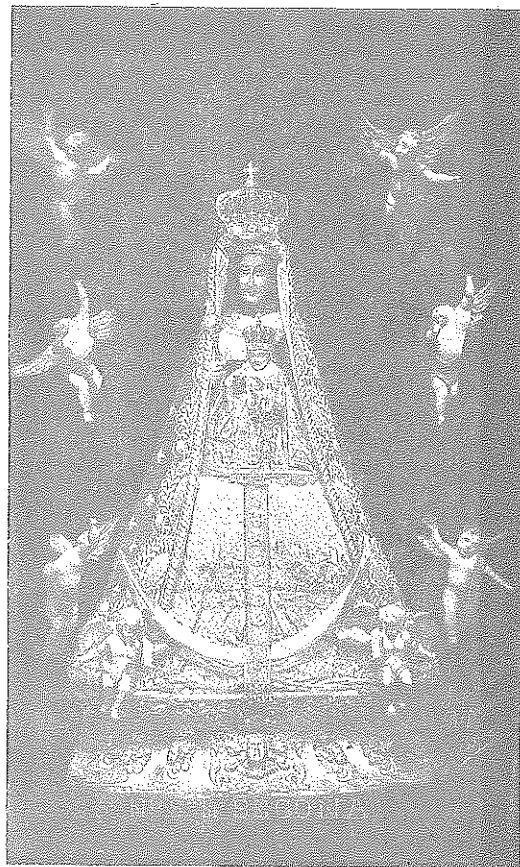
1919

JAUNGOIKO - ZALE'REN IRARKOLEAN

Zofnotza. — (Bizkaya)

ONELAN IRAKURİ EGIZU

ge, gi, bigun, eferazko   gue, gui lez.
Ī,   »   Ī   »
f,   »   rr   »
x,   »   s̄s̄   »
tx,   »   ch   »
j, Bizkai'ko eñirik geyenetan   y lez, gitxi gora - bera.

Auregunerako irakurkizuna

Negua igazi da, ekaiztea be joan eta ufindu da, gure luf onetan lorak erne ta agertu dira. FLORES APPARUERUNT IN TERRA NOSTRA. (CANT. II, 12). Udabafiagaz izate guztia befbiztu doa; mendi ta zelayak, landa ta latziñak, aran eta ibañak, lili ta lora ederez jantzi ta apaintzen dira; baña lora-rik edef, lirain eta zoragafiena idoro (aurkitu) nai ba - dozu, zelai ta iba fetara ez zaitte joan bere bila: zeure gogoko begi ofeik gora jaso egizuz eta iñoiz lufean jayo dan lorarik apain, edef eta bikañena, an zeru-goyan ikusiko dozu. Zelayetako lora bikain au, arantako lili edef au, Andra Maria da: EGO FLOS CAMPI ET LILIUM CONVALLIUM. (CANT. II; 1). Lufean bizi zala, zikinkeriak ez eban iñoz ezaindu, zañgori-

ak ez eban iñoz zimeldu, gofiñak ez eban iñoz marguldu: beti lefden eta garbi, beti lirain eta edef iraun zan, eta Jaunak gogo ta soin (gorputz eta arima) lufetik zerura aldatu eban.

Lorategirik apain eta orniduená, lilittegirik ugari, jori ta edefena, Ama samur onen biotz garbia da. Geure gogoagaz an, bere biotz baruan, saftuko ba'giña, lora-mueta guztiak eta gorputzeko begiakín dakusguzanak baño askozaz be edef-zoragafi ta usaintsuagoak idoroko geunkez. Lora onein edeftasuna bein bakafik ondo ikusi ta ezagutuko ba'gendu, atsegiñaren indafak bifloratu (zoratu) eragingo leuskigu, ta euren usain gozoa bein bakafik artuko ba'gendu, lufeko lorarik edefenaren usañik gozoena be, ats naskagafi irudituko litzakegu. Begiz ikusi ta eskuz ikutu daikeguzan zelayetako lorak lakorik, gure biotzetan ez dala jayoten edonok daki; baña gure gogoaren onoiemenak (biotzeko ekandu onak) udabafiko loraen antz andia dauke: lora bakotxak berari dagokion arnari, ale edo garaua dakañen lez, gure

onoiemenak be eurái dagokioen arnaria (egitada ona) dakañe, ta augaitik, Eleizako irakasleak biotzeko ekandu on ofei loraen izena guztiz egokiro imiñi dautse.

Onoimena zer dan jakin nai ba-dozu, deun Austin irakasle jakitunagaz erantzungo dautzut: *gauza onetara itzuli ta gaiztoetatik aldentuten gaituan, geure gogoaren oitura eragikor eta ona dala;* bere zirkin eta bultzadea dafayana, zuzen bizitzen da ta oitura ori txañera iñok be ezin okeñtu daike: BONA QUALITAS MENTIS QUA RECTE VIVITUR, QUA NULLUS MALE UTITUR. Gauza bat safi egiten dogunean, egiñen ofen oiturea laster artzen dogu, ta ekanduta gagozarian, gauza ori egiteko, berarizko jas eta ezeztasuna eukiten doguzala bai-dakizu. Onelan ba, onoiimena irakuri, nai entzun dagizun bakotxean, oitura ala ekandu onak gauza onetarako emoten daskun berarizko indafi, jas eta ezeztasun ori aitu egizu.

Onoimen oneik gure izatearen utsuneak bete ta ornidu daroez; gure gogoaren apaindurarik edefenak dira; gauza onak

egiteko adore, indar eta ezeztasuna emoten dauskuez, betiko zorionaren duin, Jesu-Kristo'ren irudi ta Jainkoaren antzafle egiten gaitue. Guztiak enda batekoak be ez dira ta inafkun (zeregin) bardina be ez dauke. Batzuk gure adimena, beste batzuk gure naimena ornidu ta apainduten dabe: batzuk, euren elburutzat Jainkoa dauke; beste batzuk, gure egitadak neufira ekaften dabez. Jainkoa euren elburutzat daukelako, jainkozkoak deritxegunak, iru dira: *ziñesmen, itxaropen eta Jaun-maitasuna*. Gizonaren egitade ta ekanduak neufira dakafezanan artean nagosi ta garayenak, lau dira: *zuftasun, zuzentasun, sendotasun eta neufitasuna*. Gure ekanduai dagokiozan onoimen oneik be, geuk geure alegiñez loftuak ala Jaunak, bere eskafez, gure biotzetan bafenduak izan daitekez. Geure indar eta alegiñez geuganduten doguzanak, gauza onetarako ezeztasuna bakarik izaten dira: Jaunak bere eskafez, geure biotzetan bafenduten dauskuzanak, benetako almenak izaten dirala Eleizako irakasleak diñoskue: lenengo aei izatez-

koak, bigafen onei izatez-goitikoak deritxoegu.

Ziñez, geure buruko argiagaz ezagutu geinkezan gauza onetarako almena, geugan daukagu, geure izateari dagokion gauzea da - ta: baina ekiñak oiturea, ta oitureak ezeztasuna dakafzku: augaitik geure adimeneko argiagaz ezagutu daikeguzan gauza onetarako jas eta ezeztasun ori, geure indar utsez eta ekiñagaz bakarik be geugandu ta geuretu geinke; baina geure ziñeskintza maitagafiak agindu ta eskintzen dauskun zeruko zoriona, izatez-goitik dago, ta zorion ori irabazteko gai ta duin izan daiteken egitaderik, geure indar utsez ezelan be ezin egin geinke; augaitik, gure betiko zoriona zintzoro nai daun Jaun onak, izatez-goitiko egitadak be egin daikeguzan, eta onein bidez, zeruko zorion edef ori eskuratu daikegun, benetako almenak diran izatez - goitiko onoimenak be, bere eskafagaz batera, gure gogo-biotzetan ezari ta bafenduten dauskuz. Geure alegiñagaz loftu ta geuretu doguzan onoimenak, geure ekiñagaz gei-

tu, indartu ta sendoagotu geinkez: Jaunak bafendu dauskuzanak, ez; baña onoi-men ofeik zuzen erabili dabezalako, duin egiten diranaí, emon eutsezan Jaunak berak geitu ta sendoago egiten dautsez.

Izatezko - onoiemenen efo ta zustraya, geure izate au da; augaitik zifñeste bako gizonak be iñoz baño safiago onelako jas eta éreztasunen jabe egiten dira, ta euren kaltezko egitada asko egin ezkerro bai; baña egipen bat-edo-beste egin afen, beingoan ez dira galtzen. Izatez-goitikoen jatoí eta zustraya Jaunaren eskaf eta aizkitasuna da; augaitik eru ta oben astun edo eriozkiña egin ezkerro, Jaunaren aizkitasunaz batera, Jaunak biotzean bafendu euskuzan onoiemen ofeik be galtzen doguz. Egiz, damutasun eta autofkintzaren bidez, geure Jaun efukiofak bañiro be emoten dauskuz; baña bien bitaftean, gure betiko zoriona irabazteko gai izango dan gauzarik, ezin egin geinke.

Onexek dira Andra Maria'ren biotzean gozoro erne ta mardo azi ziran liliak; oneik dira gure Ama samuf ofi aintza,

omen eta garbitasunezko ale, arnari (frutu) edef, gozo ta usaintsuenak emon eutsezan lora bikain-zoragafiak; FLORES MEI, FRUCTUS HONORIS ET HONESTATIS. (ECCL. XXIV, 23). Loretako il onetan, Ama garbi ta laztan ofen biotzetik artu-ta, onetariko loraen bat-edo-bat egunoro azalduko yatzu: zuk lenengo ondo ezagutu ta gero zeure biotz ofetara bifaldatu egizu. Onelan zeure otoitz eta eskariak zeruko Ama maite ofi zuzenduko dautsazuzan bakotxean, zeure biotzeko loraen usain gozoa be eskifii ta opaldu al-izango dautsazu, ta zeure Ama laztantsu ofen biotza ezin geyagoan poztu ta atseginduko dozu.

LOREA: FLORETE FLORES... ET DATE ODOREM. (ECLI. XXXIX, 19). Lora zoragafiok garatu zaiteze ta usain gozoz usaindu nagizue.

ERABAGIA: MEMENTO... MATRIS TUÆ. (ECCLI. XXIII, 18). *Zeruko zeure Amagaz gomutau zaite;* ta zeure eskafona berari erakusteko, loretako il au, egunik itxi barik, egiteko asmua artu egizu.

EGUNEROKO ESKARIA

Azken barik maitagafi zarean neure Jaun efukiof ori, neure buru ta bizia baño maiteago zaitut eta neure gaiztakerietzaz damuturik, eskaifgaiztoko aonek egin dautzudazan irain guztien parkamena, biotz-biotzez, eskatzen dautzut. Zeure Ama gufagafi ta neure Ama samufa ospatu ta goretsi nai neuke; baña zuk, ene Jaun maite ofek, lagundu ezik, zure gogoko dan gauzarik ezertxu be ezin egin neinkela bai-dakit. Zeure laguntza ofen bila natofkizu, ba, neure Jaun on eta efukiofa, ta zeure Ama laztan ofi neure biotzeko maitasun eta eskaifona erakutsi nai dautsadan ezkeru, ofetarako beaf dodan laguntasuna, esku-zabalez emongo daustazula uste dot.

Eta zu, goretsi nai zaitudan ene Ama maite, bigun eta samuf ori, neure Jaunaren aifean lagun zakidaz eta zeure seme zintzo izateko beaf dodazan eskaifak, lof-tu egidazuz. Zure biotz ori apaintzen daben onoinen edefak neugandu nai neukez:

Irakasle andi ofek, zeure Loretako il aone-tan, afen, irakatsi egidazuz, eta nik gaizo onek, egunero eskiñiko dautzudazan lora-txuak be, abegi onez af-tu egizuz.

AZKEN - OTOITZA

Osoro garbi, edef eta zoragafi zarean geure Ama kutun ofi, gorputz eta gogo geure gauza guztiakin eskintzen gayatzuz. Umeak amarenak diran lez, gu be zeure-zeureak gara ta beti zeureak izan nai dogu; baña umien ardurea amari dagokion lez, gu zure seme-alaba efukaifi onein ardurea zuri, Ama samuf eta laztantsu ofi dagokizu. Zure ogasunak gure beafizenak baño geyago dirala: zure ontasuna gure eskaifgaiztoa baño andiago dala: zure besafte maitakof eta laztantsu ofetan guztioentzat zokotxu bana bai - daukazula gomutau egizu ta Ama maite - laztan ofek, guztiok zeure egape gozoan af-tu gagizuz. Gaur aufkezten dautzuguzan loratxuak eta emoten dautzugun laztana, afen onetsi egizuz. Beti maite ta laztan izango zaitu-

gu; zeuk be, Ama on-ona, maitatu ta onetsi gagizuz eta emen zeure aŕean batzandu garean lez, goiko zorionean be batzandu gaitezán, orain geurè biderakusle ta gero zeruko atè izan zakiguz.

MEMORARE

BERNARDO DEUNAREN OTOITZA

Gomutau egizu, o Maria guztiz garbi, erukiof eta samufa, iñoz be ez dala entzun zure magalpean saftu danik, zuri deitu ta laguntasuna eskatu dautzunik zuk, Ama laztantsu ofek, jaramon barik bertanbera laga ta itxi dozula. Uste ta itxaropen onegaz azkoftu ta sendaturik, o Maria, gizarbien Ama garbia, ni obendi erukafi au be zugana natoŕ arin-aringa ta zeure aŕean auzpaturik, negaŕ-zotiñez aŕenga nagokizu. Seme-Jainkoaren Ama samuf ori, aŕen adi egon zakidaz, eta neure eskariak erukiz entzun eta abegi onez aftu egidazuz.

Lenengo egunerako irukurkizuna

Gizonaren elburua

I

Edozein gizasemek bere buruari lenen egin beaŕ leuskiozan itaunak onexek dira: ¿Nondik ete-natoŕ? Ludi onetan ¿zetarako ete - nago? ¿Norako izango ete - naz? Iru itaun ofei erantzuten ez dakian gizasemea, beste jakintza batzuetan zur eta bizkoŕena ba'litz be, berari geyen yoakona ez dakita, itsu erukafia da ta ezertxu be ez dakiala ziñetsi daike. ¿Nondik ete-natoŕ, ba? Nire begiak dakusezan gauza guztiak eta gauza ofeik dakustazan au, beste norbaitek egiñak gara. Au argiro dakust eta ezin ukatu neinke; baña, egile barik, gauza egiñik ez legoke: au be ezin ukatu neinke, neure zentzuna lenago ukatu ezik. ¿Nok egin ete-nau, ba? Ausaz nire aŕfetikoaŕk izan ete - dira? Baña nire aŕfetikoaŕk eta luŕean izan diran gizon guztiak, neuk la-

koxe izate ziztrin eta mengela euki dabe. Gizon bakotxa lez, gizadi osoa be, azken-engoan asi ta lenengoraño, beste norbait-tek egina da, eta onelan, gizadi osoaren Egile ori, gizon bakotxaren Egile be baida. Nondik ete-natof, ba? Efez erantzun daiket: nire Egile, Ugazaba ta Jabe Jainkoa da ta beste iñor ezin izan daiteke. *Zure eskuak, ene Jaun altsua, zure esku ofeik irazan, egin eta eraldu nabe* ta ni, nazan guzti au zeure-zeurea naz. (JOB. X, 8).

Ludi onetan ¿zetarako ete - nago? Jainkoak egin nindun, eta neure izatean badiraut, Jaunak berak iraunazoten daust: augaitik neure biztaldi labur onetako une guztietan, neure gauza guztiakin Jaunarena naz eta Jaunarentzat nago. Zugatzaren arnariak bere jabearentzat izan oi dira - ta, nire gogamen, gurari, asmo, ibilte ta egite guztiak nire Ugazaba ta Jabe dan Goiko-Jaunarentzat izan beaf leukie.

Lufeko ogasun, aukera, atsegina eta zorionak nire biotz au ezin ase, ezin bete dabe; gauza andiagoren baterako egina dirudi. ¿Nok ase daike? Nire zorion-

egafi au, neure Egileak, ontasun, edertasun, aberastasun eta zorion guztien jabe ta ifuri dan Jainkoak bakarik ase daike. Aonelan, nire Egile dan Jainkoa, nire elburu ta azken be bai-da. ¡Egile gufgafi ori, nire maitasun guztiaren duin benetan zara! Nire adiñak zeu ezagutu, nire biotzak zeu maitatu, nire miñak zeu, Jaun ori, beti goretsi beaf zindukiez. Maitasun utsa zarean Jaun ofek, nire biotz au artu egizu ta zeurea izan nai dodan ezkeru, maitasun indafez zeugandu ta zeuretu nagizu.

Norako izango ete - naz? Au ziu ez dazaut: baña neuk zintzoro nai izan ezkeru, nire elburua dan Jainko ori, nire sari ta betiko zorion be izango dala ta neure biotzeko gose - egafi guztia ase ta beteko daustala ondo dakit. Jainkoak esan eikedan: Nire menpeko zintzoa izaten bazara; nire agintzak eta zeure eginbeafak ondo ta zeatz betetan ba-dozuz, nire asaf-erik ez dazaukezu ta nire zigofaren ikulturik ez dozu artuko; baña Jaun onak nire beragazko zintzotasuna neure betiko zori-

onagaz alkañturik, maitero esan daust: *Zure osasuna ni naz eta zintzoa izaten ba-za-yataz, zure sari andi-andia be neu izango nayatzu.* (Ps. XXXIV, 3. GEN. XV, 1).

Jainkoak egin nau; beretzat egin nau; zerurako egin nau. Jaunaren eskuetatik uñten naz: Jauna guñtu, goretsi ta maitatzeko bizi naz eta neure egikizun au zintzoro bete ba-dagit, itxasotik uñtendako urak bafiro itxasora itzultzen diran lez, ni be egin nindun Jainkoagana itzuli ta joango naz. Jaunarena naz, Jaunarentzat nago, Jaunaren zorionera sañtu naiteke. Eñe gogoa, ori astiro ta maitaro auzñañtu egizu ta arazo ofetan beste ezetan baño atsegin eta zorion andiangoa idoroko dozu.

II

Andra Mariaren jakituri onuratsu ta osangafia, auxe izan zan. Ama garbi onek, iñoz aitzu barik, bere jatofi ta elburua egunero bere gogoan erabiltzan. Jainkoak egin nau, beretzat egin nau, bera maitatu ta bere naya betetako zeregiña emon daust. Nire bizitz onetako egikizun na-

gosia, orixe da - ta, egikizun au zeatz eta zintzoro bete ba-dagit, beretzat egin naun Jaun maitagafi ori, nire azken, elburu, sari ta zorion be izango da. Gogamen osangafi oneikaz zuzendu eban Andra Mariak bere bizitz guztia; bere asmo ta egite guztietan bere Jabe zan Jainko maitearen gurari ta atsegiña bilatu eban eta augaitik, orain Andera bikain ori zeru ta lufeko bakaldun edo eñegiña da.

Geure biotzen argi zarean Jaun ofek, gure adimen motelak zñesmen-argi edefez argiturik, gure bizitz aonen jatofi, zeregin eta elburua argiro erakutsi eiguzuz eta zeuretzat egin ginduzun ezkeru, afen Jaun eñukitsu ofek, zeure-zeureak izateko beañ dogun eskañ eta laguntasuna oparo emon eiguzuz. Eta zuk, geure Ama samuñ eta maitati ofek, gure eskari motel - landeñak zeureakin batera Jaunari aũfkeztu egiozuz eta zeuk beti gogoan erabili zenduzan gogamen osangafiañak, geure biotzetan be ondo iratzi ta josi egizuz.

LOREA: IN CHARITATE PERPETUA DILEXI TE (JEREM. XXXI, 3). EGO... MERCES TUA MAGNA NIMIS. (GEN. XV, 1). Maitasun betikořaz maitatu zaitut eta zure sari andi-andia be, neu izango nayatzu.

ERABAGIA: DEUM TIME ET MANDATA EJUS OBSERVA: HOC EST ENIM OMNIS HOMO. (ECCL. XXII, 13). Jaunari lotsa izan egiozu ta bere agintzak bete egizuz, gizonaren egikizunik andiena orixe da-ta.

Bigaren egunerako irokurkizuna

Beste gauzak ¿zefarako efe - dira?

I

Geu nok egin gaituan eta lufean zetarako gagozan esan dogu ta bai - dakigu. *Zeure jaun eta Jainkoa guftuko, (jauretsi-ko) dozu ta berari bakařik otsein - egingo dautsazu.* (MATT. IV, 10); ori esan eban Jesu-Kristo gure Irakasle ta Beferosle maitagariak. Geure Jainkoa ezagutu, maitatu, goretse ta guftzea da, ba, gure oraingo eginbeař eta zeregiņa; baņa gure inguruan, geu ez garean beste gauza asko dagoz eta eurak zetarako diran be jakin beař dogu. Gauza oneik ¿nok eta zetarako egin ete-ditu? Geu geronek lez beste gauza guzti ořeik be Jainkoak egiņak dirala argiro dakusgu. Jainkoak asikaldian ortze ta luřa egin ebazan (GEN. I, 1) diņo Idazti deunak eta, egiz, ořtze ta luřa ta euretako gauza guztiak, berez egiņak ez dirala ezagutze-

ko, burua ausi ta nekatu beafik ez dago. Egiñak dira ta Egilea, dauke; baña geure inguruan dakusguzan gauza o'eik ¿norentzat egin ete-ebazan izaki guztien Egile dan Jaunak?—Geuretzat, gizonarentzat. *Jauna, gauzá guztiak gizonaren oinpean imiñi dozuz*, iñoan Dabit igafleak, (PSAL. VIII, 8). *Guztiak zeurofeinak dira; baña zeuek Kristo'renak zare*, diño deun Paulo bialduak (I Cor. III, 22). Beste gauza o'eik guretzat egin difu, ba, Jaunak; baña ¿zetarako?— Geure betiko zorionera igoteko, malak izan dakiguzan. Onelan, izate guztiak Jakob'ek ikusi eban maladia dirudi ta an goyan dagoan Jaunak diñausku: ASCENDE HUC (APOC. IV, 1) maladi ofetatik aona igon zaite.

Geu gogoa gara: soña (gorputza) geure gauza ta zatia da; beste enparauak gure zatiak ez dira; baña geure inguruan dagoz eta geuk eskuratu ta erabilten doguz. Gure gorputzari bizia damotsan gogoa (arimea) gorputza baño askozaz be eder eta bikañago da: beste enparau guztiak geure gogo edo gorputzaren beafizenak

betetako baño ez dira: augaitik, gure gogo eder au, gure gorputz ustelko'aren eta inguruan daukaguzan beste gauza o'fein otsein, menpeko eta jopu izateko egiña, ezin izan daiteke, bestera baño: gorputz eta enparau guztiak geure gogo bikain onen otsein eta jopu izateko. Onelan ba, geu ez garean beste gauza guzti o'eik, geure gogoaren zoriona jadesten lagundu dagiskuen egin ebazan Jaunak; baña ofetarako egiñak ba-dira, zetan esan be ez da geure zorion ofetarako laguntzen dauskuen bestean artu ta erabili, eta zorion ori galerazten dauskuen bestean itxi ta jau'rti beaf doguzala.

Lufeko gauzak artu ala itxi beaf doguzan jakiteko, neu'fi zuzena orixe da ta orixe baño beste neu'fi zuzenik ez dago. Onelan ba, ogasun eta osasuna, geure gogoaren zoriona egiteko, urgazpenak ba-yakuz, guretzat on eta onuratsuak izango dira; baña zorion ori eragozten ba-dauskue, txaf eta kaltegafi. Atsegin emoten dauskuen gauza asko, geure elburu ta zorionera eltzeko, eragozpenak

izan daitekez; biotza atsekabez mingoztuten dauskuenak, ostera, urgazpen eta laguntzarik onenak. Augaitik, bizitz onetako ezbeak eta zoritxakak be, geure Jaunagana ba-garoez, txera ta abegi onez aritu beak geunkez eta lufeko atsegin eta zori-onik andienai be, Jaunagandik aldunduten ba-gaitue, bekoki ta abararte iluna ipini beak geunskio. Gure elburua ta esku artean darabilgun zereginik andiena ta guretzat garantzirik geyen daukana, geure go-goaren zoriona da: beste gauza guztiak, ofetarako bitartekoak bañb ez dira eta bitartekoak baño ez diran ezkerero, zuzen jokatu nai ba-dogu, geure zorionerako laguntzen dauskuen neufiz aritu ta erabili, galerazten dauskuen neufiz itxi ta jaufti beak doguz.

II

Lufeko gauza guztiak neuri onexegaz neufu ebazan beti Andra Mariak. Gauza atsegintsuak, gozo ta atsegintsu zirala-ta beste barik, ez ebazan aritu ta erabilten; atsekabetsuak be, biotzean min eta atse-

kabe emoten eutsela-ta beste barik, ez ebazan urindu ta izten: gauza guztietan begiratzen eban Jaunagana joateko, bitarteko ala eragozpen izango ete-yakazan eta bitarteko izango yakazala uste ebanak, berez latz eta mingotzak izan afen be, pozik eta abegi onez aritu eroazan; eragozpenak ziranak, ostera, berez leun, gozo ta atsegintsuenak izan afen be, itxi ta jaufti egiten ebazan: augaitik Ama garbi ta samur ori inoz okeftu barik, beti zuzen joan zeruko bidean zeak. Bere bizitzako atsegin eta pozaldia baño atsekabe ta mingoiztasunak ugariago izan zirala ba-dakizu; baña atseginak lez atsekabeak be Jaunagana joateko bide egin ebazan eta pozaldietan lez itunaldietan be, bere go-goa irabazi ederakin aberastu eban.

Jakituri sakon au euki zendun Ama lantan ori, efuki zakiguz eta zeure onatzai jaraitzeko beak doguzan argi ta laguntasuna lotu eiguzuz. Jaunak gauza guztiguztiak, beragana joateko malak izan dakiguzan egin ebazala bai - dakigu; baña guk itsu ta argalok, safiegi gauza ofeik

okeftu ta gaiztakerirako bide egiten doguz. Ama laztan ofek, gure itsutasun au argitu ta gure argaltasun au osatu egizuz eta, zeuk irakatsi zeunskun bide ofetatik, geure zorioneraño eroan gagituz.

LOREA: OMNIA VESTRA SUNT,.. VOS AUTEM CHRISTI (1. COR. III, 22). Gauza guztiak zeunak dira; baña zeuek Kristo'renak zare.

ERABAGIA: DOMINUM DEUM TUUM ADORABIS ET ILLI SOLI SERVIES. (MATT. IV, 10). Zeure Jainko Jauna guftuko dozu ta bere otsein bakafik izango zara.

Irugaren egunerako irakurkizuna

Gure gogoaren befiko osasuna

I

Geure esku artean arazo ta zeregin asko erabilten doguz; baña guztietatik osoro beafezkoa bat bakafik da: geure gogoaren (arimearen) betiko osasun eta zoriona. Beste enparau guztiak, gafantzirik andienekoak izan afen be, osoro beafezkoak ez dira; baña geure gogoaren osasuna, ori bai, ori geure alegin guztiagaz asi ta jaraitu beaf dogun garatz eta arazoa da. Egi au gure Jaunak argiro irakatsi euskun, Marta'ri esan eutsanean: *Marta, estu ta lafi zagoz, gauza askotzaz urduri ta artaga zabiltz; baña gauza bat bakafa da beafezkoa.* (Luc, X, 42). Eta ziñez, beste edozein arazok bein okef urten afen, ufen-go baten zuzendu leike, eta zuzendu ezin leikenean be, okef urtendako arazo ofetan galtzen dana, beste baten irabazi leike;

baña geure gogoari dagokion arazo onek bein okef urten ezkeru, gero okef ori zuzentzeko era ta astirik ez dago - ta, okef oregaz galdu daikegun zoriona be, beste inongo arazotan ezin eskuratu geinke.

Arazorik andiena, geyen yoakuna be auxe da. Beste enparau guztiak batera be, guretzat arazo aonek besteko gafantzirik ez dauke, urik emon be: onen ondoan beste arazoak, txiki, ziztrin eta ezerezak dira: auxe da gure arazo nagosi-bakafá, geure indaf, alegin eta ardura guztiagaz zuzendu ta egin beaf geunken egikizuna. Geure Jaunari entzun dayogun: *¿Zetarako dau gizonak lufeko ogasun guztiak beragandu ta eskuratzea, azkenean bere gogoa galtzen ba-dau? bein bere gogo ori galdu ezkeru, ofen ordez ¿zer emon daike?* (MATT. XVI, 26). Ori diño gure Jaunak. Eta egiz, lufeko ogasun guzti ofeik, artietan galdu ez afen be, biziagaz batera, guzti-guztiak galtzen dira: baña gogoaren zoriona, ori gizonak, bein loftu ezkeru, inoz be galduko ez daun ogasuna da. Nai beste atsegin, ogasun eta andikeri euki

ebazan Salomon jakitunak esaten eban: *Lufeko gauza guzti ofeik uskerien - uskeri ta ezerez utsak dirala ezautu dot.* (ECCLES. I, 2). Daukaguzanean ardura ta buru - auste lafegi: galtzen doguzanean, atsekabe ta mingoztasun geyegi emoten dauskuez; baña gogoaren zoriona, bein loftu ezkeru, inoz be ezin galdu geinke-ta, atsedem eta atsegin bete-betea izangoyaku.

Bakotxak beretzat, ordezko barik, egin beaf daun arazoa da. Geure gogoaren osasuna egiteko arazo ori, Jaunak geure ardurapean ipini dau: geuk zinez eta benetan nai izan ezkeru, arazo ori zuzen erabili ta geure zoriona loftu geinke; baña beaf dan ardureagaz begiratu ezik, okef urten leikegu ta okef urten ezkeru, geure buruari ekafi geinkion kalterik izugafiena ekafiko dautsogu. Beste garatz eta arazo batzuk inoren ardurara itxi geinkez. Geuk geronek jaramonik egin ez afen, beste norbaitek, gure ordez, euren ardurea aftu ezkeru, ainbaten izaten da; baña gure gogoaren betiko osasuna, beste inok be, gure ordez, ezin egin daike-ta, geuk gero-

nek zaindu ta egin beaf dogun egikizuna da. Egiz, Jaunaren laguntasuna beafezkoa dogu; baña laguntasun ofegaz arazo aonen ardurea bakotxak bere gain artu beaf dau, iñoren lepora jaufti бага. *Zu barik egin zinduzan Jaunak*—diño deun Austiñe'k—*zu barik ez zaitu gaizkatu ta zorionduko.* Onelan, Jaunaren laguntasuna ta bako-txaren alegiña, betiko zorion ori jadesteko osoro beafezkoak dira. Arazo andi oni da-gokion besteko alegiñik egiten ete-dozu? Beaf dan besteko ardureagaz begiratzen ete dautsazu? Arazo au ondo ta zuzen ba-darabiltzu, egunen batèn eskuratuko do-zun irabazia, iñok be ezingo dautzu kendu; beti-betirako zeure-zeurea izango da: au-gaitik arazo aonen ardurea be, iñoren le-pora jaufti barik, zeuk zerofek beti era-bili beaf dozu.

II

Andra Mariaren bizitza guretzat irakaspén edef-edefa da. Geure gogoaren zorion eta osasuna zelako ardureagaz begiratu beaf dogun, Ama lastan ofek argiro

irakatsi dausku. Bere gogo garbi - garbia ofbanik txikienaz be ezaindu ez eiten, bere bizitzako aldi ta une guztietan efnaí ta arduratsu ikusten dogu. Lu'eko andikeri, ogasun, aukera ta atsegiñen bila iñoz be ez zan ibili: bere biotz eta gogoaren garbitasun eta edeftasuna, ori izan zan bere bizitz guztian ardurarik andi ta zolienagaz bilatu ebana. Bere gogoa ofbange ta garbi jagoteko, beste iñok ez lako alegiña egin eban eta, augaitik, beste iñok baño atsegin eta zorion andiagoa loftu eban zeruan. Geure Jaunari apal-apalik eskatu dayogun geure adiñak goitiko argiz argitu daiguzala, arazo aonen gafantzi andia argiro ikusi ta ondo ezagutu daikegun, geyen yoakun arazoa auxe da-ta. Jaun efukitsu ofek, zeure otsein zintzo, Austin deunari, emon zeuntsan lako argi ta eskaña, guri be, afen emon eiguzuz, arek esaten ebana guk be egiz eta biotzez esan daikegun: *Zeuretzat egin ginduzun Jaun ofek, eta Zugan bere atsedena idoro afte, gure biotz au urduri ta attega dago.* Zeugan izan ezik, gure biotzarentzat atsedén eta

zorion osorik ez dago-ta, geure Egile zarean Jaun ori, geure atsedean eta zorion be bai-zara. Gure gogo gaizo aonei zeuganako bidea erakutsi egiezu eta bide onetan geure Ama maite-laztanaren oñatzai jafaitzeko beaf dogun laguntza, esku zabalez emon eiguzu.

LOREA: PORRO UNUM EST NECESSARIUM. (LUC. X, 42). Gauza bat bakara da beaf-zkoa: geure gogoaren osasuna.

ERABAGIA: CUM METU ET TREMORE VESTRAM SALUTEM OPERAMINI. (PHILIP. II, 12). Zeuen argaltasunaren bilduf - ikaraz eta Jaunagan zeuen itxaropena ipiñirik, betiko osasun ori jadesteko lan-egizue.

Laugaren egunerako irakurkizuna

Geure gogoaren betiko osasuna

I

Betiko osasuna loftuko dabenak zasko ala gitxi izango ete-dira? Zenbat lez izango diran ziu' ezin jakin geinke; baña betiko osasun ori galduko dabenak askotxu izango dirala, Jaunak naiko argiro adierazo euskun. Bein Jaunari itandu eutsen: — Jaun o'rek, esan eiguzu zeruratuko diranak gitxi izango ete-dira? Eta berak erantzun eban: *ate bedaf eta estutik saftzeko alegin egizue.* (LUC. XII, 23). *Deituak asko dira; baña autuak gitxi.* (MATT. XX, 16). ¡Jaunak erantzun eban ori, ziñez, edonorí biotz-ikarea saftzeko lain bai-da! Ziñesmen-argirik ez daukelako, zeruko biderik be ezagutzen ez daben gizasemeak, zenbatu-ala dira; baña guri, geure Jaun efukiofak, ziñesmenaren bidez zeruko bidia irakatsi dausku; bere maztian

lan-egitea'ren, betiko saria eskini ta agindu dausku; bere Semearen ezteguetara mai-terik deitu gaitu. Deituak izan gara, ba; ¿autuak be izango ete-gara? Ez dakigu. Deituak asko ta autuak gitxi izango dirala Jaunak esan euskun: deituak izan gareala bai-dakigu; autuak izango garean ala ez, ori ez dakigu.

Gure ziñesmen eta bizitzea batera ba'le-go, zerurako izango gareala itxaron al-izango geunke; baña, zoritxa'ez, kristiñau asko ta askoren egitada ta ekanduak euren ziñestearen aufka dagoz. Kristiñau asko, ziñesten dabena ziñestuko ezpa-lebe bai-zen dongaro bizi dirala, egunoro geure begiak in dakusgu. Ziñesteak irakasten dautsoena egitadez ukatu daroe: euren ziñestea zuzena da, baña bizikerea gaiz-to-okofa: ziñestea edef eta deuna; baña bizikerea itxusi ta donge-dongea. Onelan, ziñesmenak zeruko bidia irakatsi ta era-kutsi a'ren, berein kristiñau, euren donga-keriz, bide ofetatik ufin aldenduten dira, ta augaitik, ziñestera deituak izan diran asko, zerurako autuak ez izatea, gulgafi ta afigafi ez da.

Baña ¿zegaitik ainbeste galtzen ete-dira? ¿Jaunak efuki gitxi daukalako ala gizona berez itsu, nagi ta gaiztoegia dalako ete-da? Jaunak efuki gitxi daukalako, ez. Bere ontasun, zamurtasun eta efukia neuri ba-koak dira; beragan itxaron egizu; baña zeure argaltasun eta dongakeria be andi-andiak dira-ta, zegaitik bildur izan be bai-daukazu. Gizaseme oroen zorionerako, bere buru ta bizia opaldu ebazan Jaun onak, guztien osasuna bene - benetan nai dau (I Tim. II, 24); inortxu be galdu ez de-din, guztiai bere eska' eta laguntasuna oparo emoten dautse; gaiztoenai be, zint-zoro damutu ezkeru, bere besoak zabal-tzen dautsez eta bere aizkitasunean abegi onez a'tzen ditu. ¿Zer besterik egin daike? Jauna guretzat on eta efukiofa da; baña gu beragaz eska'gaiztoko ta geure burua-gaz gogor eta ankefak izaten gara. Jaun-ak bizia ta eriotzea, zoriona ta zoritxa'fa geure eskuan iminten dauskuz, eta guk bein baño safiago, bizia itxi ta eriotzea artu, zoriona laga ta zoritxa'fa autesten dogu: gauza onak ikusi ta onetsi bai, baña

txarak egiten doguz. Gogoaren betiko osasun edera guztiok nai geunke; baña osasun ori egiteko, alpef eta nagi egoten gara: zorionari arpegi argi ta alaya ipinten dautsagu; baña bide dongeak itxi, geure burua ukatu, aragiaren griñak ezi ta gurari gaiztoak ifoteko, nagi ta muker ibilten gara. Jaunak deirik asko egiten dausku; baña geuk aren deyari jaramon gitxi egiten dautsagu: augaitik deituak izan diran asko, autuak ez dira izango.

II

Andra Maria, gure Ama samur ori, deitua ta autua izan zan. Erantzun eutsan baizen zintzoro Jaunari erantzun ezpa'leutso; gu sarritan ibilten garean lez, nagi ta muker ibili ba'litz, ¿nok daki? beaf ba-da zerurako autua ez zan izango; baña Jaunaren deyari beste inok baño bizkor eta zoliago erantzun eutsan eta augaitik, Andra garbi, bikain eta uren ori, beste inor baño zeregin eta egikizun andiogoetarako autua izan zan. Jaunaren Ama laztan ofek, gorengo mala ofetara igoteko, bere alde-

tik ezer ez ebala egin uste ba'zendu, ofek zengokez. Egiz, Jaunak emakume zora-gafi oni berarizko eskafak emon eutsazan; baña berak be, bere gogo ta biotza zeruko pitxi ta edeftasunez jantzi ta apaintzeko, beste inok baño alegin geyago egin eban eta emakume guztien artean garbi eta zoragafiena zalako, Jaunak orixegaitik bere Amatzat autetsi ebala ziñetsi zeinke. Zeruko autuen artean Andra Maria'k beste inok baño zorion andiagoa daukala bai-dakizu; baña zeure nagikeri ta ardurarik-ez ori astindu dagizun, Ama laztan ofek Jaunaren deyari beste inok baño bizkor eta zoliago erantzun eutsola ta Jaunaren naya beste inok baño zeatzago bete ebala gomutau egizu.

Geuk irabazi barik, maitasun utsez deigin dauskuzun Jaun ori, bafiro be efuki zakiguz eta zeure dei samufari zintzoro jaraitzeko beaf doguzan urgazpen eta eskaf zerutafak emon eiguzuz. Eta zuk, geure Ama laztan ofek, orain eta geure eriotz-aldian batez be, zeure seme - alaba efukafi onein aldez otoi-egizu. Deituak

izan garenok, autuak be izan gaitezán, zeure bitátekotasun samur' ori, biotz-biotzez eskatzen dautzugu. Ama maite ori, adi egon zakiguz eta gure eskari au entzun eiguzu.

LOREA: MULTI SUNT VOCATI, PAUCI VERO ELECTI. (MATT. XX, 16). Deituak asko dira; baña autuak, gitxi.

ERABAGIA. FRATRES, MAGIS SATAGITE UT PER BONA OPERA CERTAM VESTRAM... ELECTI-NEM FACIATIS. (I PETR. I, 10). Anayak, egite onen bidez autuak izan zaitezén, ardura geyago aftu ta alegin geyago egizue.

Boskaren egunerako irakurkizuna

Geure gogoaren betiko osasuna

I

Deituak asko, autuak gitxi dirala ikusi dogu: baña ori zegaitik ete - da? Betiko osasun zorionsua gitxi loftu daroe, giza-seme ta emakume askok, euren gaztaroan Jaunagaz aitzurik, bizitz nasai ta okeña egiten dabelako; aragiaren griña donge guztiak azkatu ta gaiztakerik-gaiztakeri ibiltén diralako: Gaztetan ekandu txafak beragandu dituana, zaftzaroan nekez ondu ta bide onera gitxitan etoftern da. Ori zegaitik izaten dan jakin nai ba - dozu, bertatiko baten esango dautzut. Lenen, gaztaroko adin biguna baño zaftzaroko adin eldua askozaz be nekezago ezi ta aldatu leike. Gaztaroa berez bigun-biguna izaten da, ezez biurru ta tolestu leike ta norberak nai daun antz eta tayua aferazo leyo; baña adin eldua, gogorago izaten da-ta, makur-

tu, ezi ta aldatu nai ba - da, beste tayu, izakera ta egilimu bat emon nai ba-yako, askozaz indaf eta alegin geyago egin beaf izango da. Landara gaztea edozein alde-tara makuftu ta zeuk nai dozun lez biuftu ta tolestu al-izango dozu: baña urteakin azi ta lodiftu daitenean, okefa dala-ta, indafez zuzendu nai ba-dozu, edo ausi egingo yatzu edo laga dayozunean, bafiro lengo bere jasera joko dau. Gizasemea be olantxe da: gaztaroan okeftzen ba-da, gero nekez zuzendu daiteke; gaztaroan aftu daun jas okefari, alegin andiren bat egin ezik, ezin itxi izango dautso ta bide zuzenari jaraitzeko, gaiztasun eta eragozpen andiak aurkituko ditu.

Bigafen, griña eta zalekeri okefa, garafu aftu dagienean, nekezago itzali (amatau) leike. Azi onak eta txafak geure biotzetan daroaguz: azi onak Jaunak erein ebazan, azi txafak, gure lenengo gurasoen obenetik datořkiguz. Adikuntza-urtietara eltzen gareaneko, biotzean daroaguzan azi oneik ernetan dira; ofaitik be, gaztaroan arduraz bizi ezkeru, azi onaf indaf emon eta azi

txafak ezezago irato geinkez; baña lenengotan ardura barik bizi ezkeru, azi txafak berez erne ta jagiko dira ta indaf afturik, arantza ta sasiak bedafa oi daberen lez, eurak be azi onak zapaldu ta iratoko dabez.

Su txikia edonok ezez itzali (amatau) daike; baña lasteftxe itzali ezik, zer ere ba-dauko beintzat, indafa aftu daroa ta bein indaf aftu ezkeru ğnok ez daki itzaliten askozaz be gatxago izaten dala? Gure biotzeko zalekeri okefak eta aragiaren griña dongak, suaren antzeko dira; garetetan, su txikia; baña egegarf ta jakia emoten ba-yake, indaf aftu ta garf andia egiten dabe. Atsegin zikiñen egefa, atsegin ofeikin iñoz be ez da ase ta beteten: atsegin lizun geyago ta euren egefa andiago egiten da. Onelan, bere gaztaroa atsegin zikin eta gaiztakerietan igaroten daunak, bere griña dongien egefa geitu ta euren sua iziotuago egiten dau ta gero, egefa ori ezin ase ta garf ori ezin itzalirik, neke ta lof asko izango ditu.

Irugarfen, ekandu zafa nekezago aldatu

ta kendu leike. Gaztaroan onerako nai txaferrako ekandua, gizonak ezez artzen dau. Atsegin loi ta zikiñez iñoz be ez da asetzen aragi ustelkoña: lenengotan argaltasunez egiten zan oben eta gaiztakeria, gero ekanduz egiten da: ekanduak gero baño gero, bere zustrayak bafurago sartzen ditu ta ekandu zafá ¿nok aldatu? bere zustrayak ¿nok ebagi? bere indafá ¿nok ausi? Egilkizun au gizonarentzat gatxene-taikoa izan oi da.

Austin deunak diñosku ekandu zafak gizonaren bigarren izatea dirudiala ta bera erpetik atara nai daunak, izugafizko alegin eta lanak egin beafko dituala. Ekandu zafak gure naimena estuntza gogofakin lotu daroa ta bere menpeko jopua ba'llitz lez, nafaztuten dau nai daun tokira. Ogetamar urtegaz, bide dongea itxirik, itzuli zan Austin Jainkoagana. Jaunak berarizko eskaf indartsuagaz lagundu eutsan; baña ori ta guzti be, bere ekandu txaf eta zafá uratzeko, bufuka izugafia egin beaf izan ebala berberak diñausku. Gaztaroan ekandu txafak, askok artu daroer; ekandu

txafa, gogoaren osasuna egiteko, eragozpenik andienetaikoa da: augaitik deituak asko izan afen, autuak gitxi izan oi, dira.

II

Andra Maria'k aonetan be irakaspen edefak emon dauskuz. Iru urte ozta eukazala, bere gurasoak Jerusalem'go eleizara eroan eben eta antxe, bere gogoaren aufferapideari egokiozan zereginetan, bere gaztaroko urteak igaro ebazan. Gauza onak ikasi ta gauza onak egin; ori izan zan bere eguneroko zereginia ta onelan bere gogoa ekandu edezez jantzi, ornidu ta apaindu eban. ¿Gaztea al zara? Jakitunak diñotzun au gogoan ondo artu ta josi egizu: *Zeure gaztaroan zeure Egileagaz gomutau zaitte.* (Eccli. XVI, 1). ¿Gaztaroko urteak joan yatzuz? ¿Ekandu txafak be zeugandu dozuz? ¿Orain bide onari jafaitzea, gaitz egiten yatzu? Ez zaitte izutu ta kikildu; zeure asmo onak sendo-agotu egizuz eta ekandu txaf ofeik ezi arte gogotik lan-egiteko erabagia artu egizu.

Azi onaren erele zarean Jaun maitagafia, gure biotzetatik azi txar eta gaiztoak kendu ta ofein orde z egitade onen azi osungafiak erein egizuz; geure oitura ta ekandu gaiztoak efpetik ebagi ta ekandu onak geuganduteko beaf dogun laguntasun eragilea emon eiguzu. Eta zuk, ekandu on guztien jabe zarean Ama laztan ofek, zeuk irakatsi zeunskun bideari jaraitzeko daukaguzan asmo onetan sendatu gaizuz.

LOREA: TUUS SUM EGO, SALVUM ME FAC. (PSAL. CXVIII, 94). Zeurea naz ni, ene Jauna, afen zeruratu nagizu.

ERABAGIA: MEMENTO CREATORIS TUI IN DIEBUS JUVENTUTIS TUÆ. (ECCLI. XVI, 1). Gaztaroan zeure Egileagaz gomutau zaitte.

Seigaren egunerako irakurkizuna

Goçoaren osasuna gerorako iztea arisku andiko jokoa da.

I

Betiko osasun eta zorionaren ardurea guztiz aiztu ta alde batera itxi daroenak, euzkeldunen artean gitxi izan oi dira; baña gero era ohea eukiko dabela-ta, egun batetik bestera atzeratu ta luzatzen dabena askotxu. Geroago ereti ohea, eskar ugariagoa, asmo sendoagoa eukiko dabela arerio guzutiak zinetzi eragiten dautse, ta eurak, uste oker ofegaz, Jaunagana itzuli ta biurtzeko epea egun batetik bestera luzatzen dabe beti.

Bertatik egin beaf geunkan arazo au, urengorako iztea arisku andiko jokoa dala adierazoko dautzut. Jaunagana biurtzeko, gitxienez be, iru gauza beaf dira: aldia, goiko laguntasuna ta gogoia. Arazo au gerorako izten daunari, beafezkoak diran

iru gauza ofeitatik bat-edo-batek, ezez uts - emon leyo ta bat - zein - batek uts-
emotia, gogoaren osasuna galtzeko nai-
ko da.

Batzuri aldiak uts emoten dautse. Lu-
zaro biziko diralakoan, Jaunagana itzultzea
ufengorako itxi daroe; baña euren usteak
askori okef urten dautse. Bizitzako aldi
labur au, guztia batera barik, apurka ta
unez emoten yaku: Jaunak une bat emoten
dauskunean, ufengo unea agintzen ez
dauskulako, emongo dauskun ala ez ezin
jakin geinke: augaitik geyen yoakun arazo
au ufengorako iztea, zorakeri andia da.
Askori une ta egun, aste ta urteak euren
eskuan daukezala begitanduten yake;
baña gitxien uste dabenean, bertatiko
eriotzeak, gorputzeko biziagaz batera,
gogoaren betiko zoriona be kentzen
dautse. (I. THES. V, 3).

Eriotzea ufin dagoala uste izaten dogu;
baña geure baruan daroagu, beti geugaz
darabilgu. (2 CORIN. I, 9). Gure gorputz
baruan osasun eta geizoen aziak, gelditu
barik burukan dabiltz. Gure gorputz ustel-

koñ aonek, biziteko osoro bearezkoak di-
tuan ainbeste zati daukaz; zati bakotxak
bere zeregin berezi ta berarizkoa dauko;
baña guztiak edo geyenak alkafi lagun-
tzen dautse eta bata bestearen laguntasun
barik, ezin ibili dira; augaitik bein baño
safiago, gorputzaren zati bat bakaña loak
artzea, bizia galtzeko naiko izaten da, eta
onelan, geroago Jaunagana biuftzeko as-
moa euki daben asko, ofetarako asti barik
il dira.

Baña astia eukiko dogula ba'genki be,
Jaunak bere eskañ eta laguntasuna emon-
go dauskuzala ñondik - eta zelan jakin
geinke? Egiz, Jaun onak, geure betiko
osasuna egiteko beañ dogun laguntasuna
eskiñi ta agindu dausku; baña geure na-
gikeria dala-ta, asafatu ez dakigun, berak
dei - egiten dauskunean, zoli, bizkoñ
eta ardura andiz erantzun beañ dautsagu.
Jaunaren laguntasun ofi zintzoro ta bizkoñ
erantzuten dautsanak, eskañ eta lagunta-
sun bafia irabazi daroaz; baña jaramonik
egiten ez dautsanak, arako otsein alpeñak
entzun ebana, entzun beañ izan daike:

nagi andi ofi, emon dautsadan diru bakaf ori be kendu egiozue ta amaf daukazan aonentzat izan beite. (MATT. XXV, 26).
Gaur Jaunaren deya entzun badagizue, zeuen biotz ofeik ez egizuez gogoftu, diñausku Dabit igafleak. (PSAL. XCIV, 26).
 Jaunaren deya entzun eta gof - egiten gayakozanean, berak eskañ eta laguntasuna eskiñi ta biotzeko ateak saratzen dautsaguzan bakotxean, Jaun erukitsuari ifi ta izeka egiten dautsagula dirudi. Jaun on eta eroapentsuak, ufengoan be bere, esku erukiofa luzatuko dauskula-ta, geure zori-onaren ardurea gerorako izten dogu. One-lan, Jauna guretzat on, erukiof, samuf eta esku-zabala dalako, geu txatxañ, dolor eta eskañ gaiztokoak izaten gayakoz. Baña berak gure osasuna egiteko autu dituan aldietan, beti ezetz erantzun badayogu, gero geuk nai dogunean bere eskaña emongo ete-dausku? ¡Bai-leiteke, baña Jaunak olakorik iñoz be ez dausku agindu! Augaitik Jaunaren deya gaur badantzugu, geure biotz au ez dayogun gogoftu; bestelan gero, geuk dei - egingo

dautsagunean, Esakunetako idaztian diño-na, erantzun leikegu-ta: *deitu neutzuen, ez zenduen nai izan; nire dei ta onuak aintzat be ez zenduezan artu, nire agirikai jaramonik ez zeuntzen egin; orain neuk be zuen eriotzan bafe egingo dot eta bildufa saftzen dautzuen zoritxañ ori datofkizuenen, ifi egingo dautzuet.* (PROV. I, 24).

Geroago, orain baño gogo geyago eukiko dozulakoan, Jaunagana biurtze ori ufengorako itxiko ba'zendu, ames zoro ori burura ekañ ta ziri ori saftu dautzun arerio gaiztoak, zure lepotik bañe egingo leuke. Arerioak orixe nai dau, zuk ori egin ez-kero joko au irabaziko dautzula ondo daki-ta. Beste edozein gauzetan lez, aonetan be, itxiago ta nagiago izango zara, ta orain gaitz begitanduten yatzun arazo ori, ufengoan gatxago irudituko yatzu. Lanean diañduala sendotzen dan gure gogo au, nagikerian gero baño gero indafge ta makalago egiten da. Orain osasun ona, aldi egokia ta Jaunaren eskaña ugari daukazuzanean, zure arerioak geyago egiten ba-

dautzu, nagikeriz bere menpean biziteko oitura txafa zeugandu daizunean, askozaz be érezago zapalduko zaitu. Arerio garaitzalea afo ta azartuago izango da ta zu bilduñti ta makalago egingo zara. Bizitza txafean luzarago iraun eta onerako narda ta gaiztasun geyago, txaferrako lera ta makurkeria andiagoa eukiko dozuz; griña gaiztoa indaftsuago, ekandu txafa sendoago, zure adimena ilunago ta zure biotz ori gogoñago egingo yatzuz, eta Jaunagana itzultzeko, orain baño askozaz be eragozpen eta gaiztasun andiagoak idoroko dozuz. Arazo au, lastefago ta érezago; beluago ta gatxago izaten da. Jaunagana biuñtze ori ez bekizu belutu: lastefago egin ezkerro, ba, éreztasun geyago ta biotzeko bake ta atsegin andiagoa idoroko dozuz.

II

Andra Maria, gauzarik txikienetan be, ez zan iñoz Jaunagandik aldendu: augaitik guk lez, Jaunagana biuñtu beañik ez eban iñoz euki; baña bere biotz eta gogo donea

ornidu ta apañago egiteafen, Jaunaren deyari beti bizkof eta zoli erantzun eutsan eta guri ikasbide edef-edefa emon euskun. Bein baño safiago Jaunak, guri baño egikizun gatxagoak agindu eutsazan; baña Jaunaren agindu ta naya egiteko ez eban iñoz nagi-amañenik erakutsi. Jaunaren naya zoli-zoli egiteko beti gertu egon zan, eta goiko argi ta deyari, ufengorako itxi barik, azkañ eta bizkof jañaitu eutselako, lufean beste iñok ez lako ornitasuna ta zeruan beste iñok baño zorion andiagoa loñtu ta beragandu ebazan.

Ainbeste neke, izerdi ta odolez gure betiko osasuna egin zendun Jaun lastantsu ori, zeure oñetan auzpazturik, afen gure argaltasun au sendatu ta gure nagikeri au bizkoftu daizuzala eskatzen dautzugu. Gure zoriona egiteko ardurea iñoz be itxi ez zendun Jaun ofek, bilduf-ikaraz geure betiko osasun ori bilatu dagigun, geure lozofa aonetatik iritzañtu ta zeure eskañ eragileagaz lokatu ta igitu gagizuz. Eta zuk, ain arduratsua izan ziñan geure Ama agurñari ofek, geyen yoakun arazo au

lenbailen asi, arduraz jaraitu ta zorionez amaitu daikeguntzat, oretarako beaf doguzan goitiko argi ta laguntasuna, afen, jadetsi eiguzuz.

LOREA: SI VOCEM EJUS AUDIERITIS, NOLITE OBDURARE CORDA VESTRA. (PSAL. XCIV, 2). Jaunaren deya ba-dantzuzue, zeuen biotzak ez egizuez gogoftu.

ERABAGIA: NE TARDES CONVERTI AD DOMINUM, ET NE DIFFERAS DE DIE IN DIEM. (ECCL. V, 9). Jaunagana biuftzea ez bekizu belutu ta egun batetik besterako ez egizu itxi.

Zazpigaren egunerako irakurkizuna

Gaizki bizi izan dana, gixkifan ondo ilfen da

I

Dongaro bizi ta gero, eriotz -aldian Jaunari dei-egiten dautsenak, asko izan oi dira; baña Jaunak argiro diño: *Niri, Jauna, Jauna, dei-egingo dausten guztiak ez dira zeruan sartuko.* (MATT. VII, 21). Bizitza dongea egiten daben asko, euren eriotz -aldian garbai edo damutasunaren ezaugarri bat-edo-beste emon afen; euren damutasun ori geyenetan azaletikoa bakafik izaten da-ta, biotza aldatu ta Jaunagana biuftu barik ilten dira. Itxura baten zintzoro damutu dirala dirudi; baña itxura oneko eriotzea ta eriotz ona, gauza bi dira. Itxurarik onenagaz eriotzarik txafena egin leike, ta Jaunagana biuftze ori azkenerako itxi daben askok, itxurarik ederenagaz, zorigaiztoko eriotzea bein baño sañago egin daroe.

Egi utsa dan Jainkoak esan dausku: *gaiztoen eriotzea, guztiz txafa; euren azkena, bafendiko sua, iluntasun eta atsekabea.* (ECCLI. XXI, 11); *donge orein efukafi; ilgo zarenean, zuen zorigeztoa andia izango da* (IBI. XX, 12); *deituko daustazue ta ez dautzuet entzungo* (PROV. I, 28); *bilatuko nozue ta ez nozue idoroko* (JOAN, VII, 36) *ta zeuen dongakeri ofeitari ilgo zarie* (JOAN, VIII, 21). Jaunak berak esan eban: *zeruko bidea bedara da ta anga atea estua.* (MATTH. VII, 14); *baña norberak nai daun lez bizi ta gero, azken-aldian; ene Jaun ori, efuki zakidaz, bein edo bifitan esatea naiko ba'litz, zeruko bide ori nasaya ta ate ori zabal-zabala izango litzakez.* Gure eretxiak baño Eleizako irakasle ta gurasoenak zuzenagoak dira, eta irakasle oneik argiro diñauskue geyenetan eriotzea bizitzaren antzekoa izaten dala, ta dongaro bizi izan diranak, azkenean be, beaf dan lez damutu barik eta dongaro ilten dirala.

Baña Jaunak, damutzen diran guztiai parkatzen dautse. Ori esaten da ta da-

mutasun ori zintzoa izan ezker, egia be bai-da: *baña egikizun au azken - aldirarte luzatzen dabenak zintzoro damutzen ete-dira?* Iñoz bai; *baña sañitan ezetz dirudi.* ¿Noz damutzen dira? ¿Berandutxu, euren damutasun ori zintzo ala ustela dan ezin jakin leikenean! Austin deunak diñauskun au entzun egizu: *Gaiztakeri geyago egin ezin zeinkenean, damutzen ba - zara, zeurorek gaiztakeriak itxi dozuzala baño eurak zeu itxi zaituela obeto dirudi, azken-aldian be garbai edo damutasuna iñoz izaten da; au iñok ezin ukatu daike; baña orelan damutzen danak, bere efu ta obenen parkamena loftuko daua, bayetz ezin esan geinke: damutasuna azken - aldian be egon leike diñogu; baña ziuñtasunik ez dauka.* ¿Zelan damutzen dira? Geizoaren damutasuna, bera be geizo-makala izan oi da: egindako gaiztakeriak ariñeketan eta edozelan autofitzen dira: *bañeneko garbai zintzoa aftzeko geizoaren gogoa estu, urduri ta lañegi egoten da; augaitik, astiro ta ondo egin beaf litzakezan gauza andi oñeik, ito-itoka*

ta afapaka egiten dira ta onelan egiten diran gauzak, gatz gitxi eukiten dabela orok dakigu.

Ori ofelan da: baña ofaitik be, txafto bizi izan diran asko, ondo ilten dirala dirudi. Beaf ba-da, ori esango daustazu: baña Austin deunak oferi erantzuten dautsana be entzun egizu: *Azala bakarik dakuzun lez, bañu ta bafena ba'zenkuz*, diño Eleizako irakasle andi onek — *on-ona diruditzun eriotz ori, txaf eta dongea izan da-la be esango zeunke*. Itxura oneko eriotzea ta eriotz ona gauza bat ba'lira, ondo ilten diranak asko baño geyago izango litzakez; baña itxura utsak ez dau egiten gauzea ta safi askotan itxurarik edefena daukana, donge ta gaiztoena izan oi da. Eriotzeari bere itxura ona kendu ez afen, gure arerioari bereagaz urten ezkeru, ar-dura gitxi dautso, eta eriotza txafa itxura edefez apaindu al ba'leu, gu bere sarietan afapatzeafen, poz-pozik egingu leuke.

Gure Jauna kurutzean egoala, damutu ta beragana biurtu zan lapuñ ez egidazu aitatu. Ori Jaunaren efukiak egindako

alatz edo miraria da; baña guretzat jañai-bide ezin izan daiteke. Bat izan zan—diño Gergori deunak—bat, zeure itxaropena iñoz be galdu ez daizun; baña bat bakarik, uste la'egirik euki ez daizun.

Dongaro bizi afen, azken-aldian damutuko dirala, eriotz ona egin eta betiko zoriona loftuko dabela, gazte zoro askok uste izaten dabe; baña uste okel ofegaz bizi baño Eleizako gurasoen eretxi zuzen au geure gogoan josi osasungafiago izango yaku: *Txafto bizi diranak, gitxitan ondo ilten dira*. Eleizako irakasleak ori diño ta ames zoroakin bizi ta azkenean galdu baño, gaur-ganik geure bizitza zuzendu obe izango dogu.

II

Andra Mariaren eriotzea guztiz zoriontsua izan zala bai-dakizu; baña bere bizitza be orbange ta garbi-garbia izan zala ¿nok ez daki? Ama samur aonen bizitz garbi-jainkozkoa ta bere eriotz bakez eta atsegiñez beterikoa gomutau egizuz eta eriotzeak bizitzeari darantzutsola, bizitze-

aren antzeko izaten dala autoftu beaiko dozu. Txarto bizi izan dana, baratxe ondo ilten da: baña bizitz zuzen, orþange ta garbia egin dauna be, nekez txarto ilgo da. Bein baten, gure Jaunak gauza ari-gariak esaten inarduala, berari entzuten egoan emakume batek diadaf egin eban, esaten: *¡Zorionekoa zu, Jaun ori, eroan zinduzan sabela ta zorionekoak zuri ugatzza emon eutzuen bulafak.* (Luc. XI, 27). Eta Jaunak erantzun eutsan: *zoriontsu-agoak Jainkoaren itza entzun eta jagoten dabenak.* (ib. 28). Esan nai eutsan: Egiz, nire Ama, ni softu nindualako ta niri ugatzza emon eustalako, zoriontsua da; baña Jainkoaren itza entzun eta jagoten daulako, Jainkoaren naya zintzoro bete ta bizitz efugabea egiten daulako, askozaz be zoriontsuago izango da. Au aonelan izanik, gure Ama laztan ofen eriotz zoriontsua, bere bizitz efugabearen saria izan zala argiro dakuzu eta augaitik bere eriotzaren antzeko eriotz on eta atsegintsua jadetsi nai ba-dozu, berearen antzeko bizitz zuzen eta efugabea egiteko asmu sendoa be artu egizu.

Gure bizitzearen ispiu ta eredu zar-ean Jaun ofek, eriotz baketsu ta on-ona egiteko bidea argiro erakutsi eiguzu eta bide ori inoz ausi barik, beti zuzen aufera joan gaitezcan, gure gaurko asmo onak zeure indafagaz sendatu egizuz. Eta zuk, geure Ama laztan ofek, zeure eriotz zoriontsu aretan euki zendun poz eta atsegin andiagaitik, guri zeure seme - alaba gaizo aonei be, itxaropen ederefz beteriko eriotz on-ona loftu eiguzu.

LOREA. VIX BENE MORITUR, QUI MALE VIXERIT. (S. AUG.) Gitxitan ondo ilten da, dongaro bizi izan danik.

ERABAGIA: STUDE NUNC TALITER VIVERE UT IN HORA MORTIS VALEAS POTIUS GAUDERE QUAM TIMERE (IMIT. C. I, CAP. 23). Eriotz aldian bilduf baño poz geyago izango dozun eraz biziteko alegin orain egizu.

Zortziguren egunerako irukurkizuna

Ondo il nai dauna, bizitzan eriotzarako
gerfu bedi.

I

Eriotz onak betikotasun zoriontsua bere ondoren dakaf eta zeruko atea edegiten dauskun giltza dirudi: augaitik, bizitz zuzen eta erugabea egin daben asko ta asko, eriotzea uf ikusi afen, beste enparauak lez ez dira ilundu ta lafitu, alaitu ta poztu baño, ta gizaseme geyentzat ikarakof eta bildufgafi dan eriotz baltz ori, aizkiderik onena lez, abegi ta txerarik ederenagaz artu dabe. Eriotzea aizkide lez artu al-izateko zer egin beaf ete - da? Oretarako, eriotzeak nai ta ez kenduko dauskuzan gauzetatik, orain geure biotza azkatu beaf dogu; eriotz-aldian, gura - nai - gura ez, itxi beafko doguzan gauza ofeik, orain, geure aukeraz, itxiko ba'genduz, eriotzeak gitxi ikaratuko gindukez.

¿Eriotz zoriontsua euki nai zeunke? — Egin dozuzan gaiztakeriakin zeure gogori ezafi dautsazuzan ofbanak garbitu egizuz: lenen egin beaf dozun lana, orixe da. Zeure biotz bafeneko zokondoak arduraz arakaturik, egindako gaiztakeriak gomutara ekafteko alegin egizu: aonen ufengo, zeure bafenean garbai ta damutasuna softu daiketzuen egi osasunkofak astiro - astiro auznaftu, edo obeto esateko, gogoznaftu egizuz. Alde batetik, zeure ogen eta dongakeri ofein samalda izugafia ta euren gaiztakeri ta ezaintasuna, bestetik laster-txe letofkizun eriotz, epainkunde ta bafendiko sua: batetik, Jaun onak egin dautzuzan eruki ta mesede andiak, bestetik zeuk berari egin dautsazuzan laido ta irafiak: batetik Jaunaren zugazko ontasun eta maitasuna, bestetik zure beraganako dolofkeri ta eskaf gaiztoa gomutau ta auznaftu egizuz: zeure dongakeri izugafiakin lotsaturik, Jaunaren aofean auzpaztu zaite ta biotz-biotzez esan egiozu: *¡Eufki zakidaz, ene Jaun ori, nitzaz obendi eskaf gaiztoko aonegaz eufki!* (Luc. XVIII, 13). Eta

Jaunagazko maitasun gafetan zeure ogenak ére ta zeure ofbanak garbitu arte, ez zaitekez lufetik jagi. Ofelan gertuta, zeure efu ta ogenak zintzoro autoftu egizuz eta Jaun onak bere odolagaz garbituko zaitu ta zure gogo ori bere eskařagaz jantzi ta apaĩnduko dautzu.

¿Zer besterik egin beař ete-da? Zeure biotz ori bařiro ofbanez loitu ta zikĩndu ez dakizun, zeure aragi biurĩa besau ta ezi beař dozu. Gure aragi ta gogoaren artean guda ta buřuka gogofa izaten dala, geuk ezpa'genki be, deun Paulo bialduak argiro diřnosku. *Aragia gure gogoaren aurka jagiten da.* (GALAT. V, 17) ta bere gurari zikiřnak ase ta betetan itxi ba-dayogu, bere menpeko ta jopu efukafi egingo gaitu ta gaiztakeririk-gaizkeri, geure galdumendira garoakez. Deun Paulo bialduak diřnoskun au gogoan aftu egizu: *Aragi-arauz biziten ba-zare, ilgo zare; bařa gogoaren indař-agaz aragiaren egitade, zalekeri ta griřnak ezi ta irato ba-daizuez, biziko zare.* (ROM. VIII, 1-3). Aragi-arauz bizi danak, betiko eriotzea ta gogo-arauz bizi danak,

betiko bizitzea idoroko daula esan nai dausku: augaitik, zeure gogoari dagokion bizitz betikořa lořtu nai ba-dozu aragiaren egitade zikiřnak itxi, bere zalekeriak irato ta bere griřnak ezi egizuz.

Aragiaren egitade gaiztoetatik iges-egitako ardurea ez litzakegu naiko izango: gugan geure gogoa nagosi ta aragia bere menpeko - jopu ezpa'lira, aragi atsegin-zaleak maite dituan egitada donge ofeitaraf nafaztuko gĩndukez. Aragiaren gurari, igikun eta zirkiřnak, indař aftu-ta gero, nekezago besau ta eziten dira; lenengotxuan, askozaz be eřezago: augaitik, aragiaren zirkin eta igikun dongeak eziteko beste alegin eta geyago, bere makufkeri, lera ta griřa okeřak ifoteko egin beař geunke. Griřa donge ofei indař eta sua emon leikeoen gauzak, kendu egiezuz ta makalduko dabezanak, aferazo: aonelan, aragi ustelkofa zeure gogoaren menpeko-jopu ta gogo betikořa, aragiaren nagosi ta agintari egingo dozuz eta Jaunak, buřuka onetan garaizale izan diranentzat daukan betiko bizitz zoriontsua, emongo dautzu.

Eriotz on eta zoriontsua eukiteko, iru-gafen egin bea' doguna, auxe da: giza'feko zorakeriak itxi ta Jainkoarentzat bizi. Gizon mundu - zalien eretxiak eta gure Jaunarenak alkafen aufka dagozala ondo dakigu. (JOAN. XIV, 17): geure Jainkoa ta munduko gauzak batera ezin maitatu geinkezala, Jaunak berak argiro diñausku (MATT. VI, 24): mundutafak, bide on eta zuzenetik dabilzanai, ifi, bare ta izeka egiten dautsela, inok esan ez afen be, geuk geronek dakuskegu: onelan ba, Jainkoarentzat biziko ba-gara, nai-ta-ez, mundutafen eretxi ta maitasun okefak itxi ta euren ifi ta izekak menpetu ta ostikopian zapaldu bea' doguz. Ori zelan egin geinken Jaunaren ikasle maiteak irakasten dausku. *Auxe da—diño—mundua garaitu eban garaitza; geure ziñesmena.* (JOAN V, 4). Eta egiz, zeure ziñeskintza o'ek dirakatzun guzti-guztia, biotzez zintzoro ziñetsi ba-dagizu, mundutafen eretxi okefak zeure burutik e'ez ufinduko dozuz; zeure ziñesmen ori egitade ta ekanduetan argi-eragiten ba-dautsazu, munduko gauza

ta atsegiñen maitasun ustelai zeure biotzeko atea' e'ez sa'fatuko dautsezuz: zeure ziñesmen ori gizonen a'fean agoz sendoro auto'rtu ba-dagizu, gaiztoen ifi ta izekak ostikopean zapalduko dozuz eta Jesu-Kristo zeure Jaunak, azkenengo egun-ean, bere Aitaren a'fean auto'rtuko zaitu. (MATT. X, 32). Zeure biotzean zalekeri okefen bat erne ez dakizun, mundutafakin a'ftu-emon lafegirik ez egizu euki: al dozun giñoan, euren aizkitasunetik iges egizu, eta zeure Jaunagaz artu - emon maitako'f eta kutunagoa eukiko dozu.

Eriotzarako gerkunderik onena, auxe da: egindako gaiztakeri ta ogenen ofbanak garbitu ta bafiro ez egiteko, aragiaren griña okefak ezi, mundu - zalekeriai aguf egin eta Jainkoarentzat bizi. Au egin ez-kero, eriotzea ur daukazula diñotzuenai, Dabit igafleagaz erantzun al - izango dautsezu: *Diñostazuen gauza o'regaz poz-tu naz: Jaunaren etxera joango gara.* (PSAL. CXX, 1). Eta eiztarien lakiriotik igesi dan txoria lez, zure gogo ori be, poz-pozik, zeruruntz egaiz igongo da.

II

Andra Maria, bere eriotz - ostean, soin eta gogo (gorputz eta arima) zerura jasoa izan zala bai-dakizu: baña ori zorion andi-andi ori, bere bizitz garbi-garbiagaz irabazi ebala be jakin eta gomutau beaf zeunke. Ofbange softu zan emakume zoragafi onek, obenik ezeze oben-ofantzik be ez eban euki. Ori ta guzti be, efuki barik bere gorputza ezi ta ilduratu eban eta mundu - zorotik be iges - egin eban ardurarik andienagaz. Ofantza daukan orea jagiten dan lez, oben-ofantza daukan gure aragi au be jagi egiten da. Oben - ofantz ori, Andra Mariak izan ezik, beste Adanen seme - alaba guztiok geure aragian daroagu: augaitik, bein baño safiagu, geuk nai ez dogula be, aragia gogoaren aufka jagiten da ta gaiztakerirantz bultzegiten dausku. Aragi ta gogoaren arteko auska edo buruka ori, geure irudimen eta zentzunak iziotu daikie. Irudimenak, edonondik eta edozelan ibiltan laketu ezkeru, aragia igitu ta odola irakiten imiñiko leus-

kizu: zentzunak be, arduraz zaindu ezik, griña ta gurari gaiztoen gaña biztuten daun sugafia, of-emen batuko dabe, ta gero, zeure baruko gaf lizun ori itzaliten neke ta lofik asko izango zeunke. Andra Maria-gandik ikasi egizu. Ama garbi ta laztan-gafi onek, lenengo gurasoen obenagaz kutsutu ta ofbandu ez zalako, guk daukaguzan lako afisku edo galtzoririk ez eukan; baña ori ta guzti be, ardura andiz bere burua ezi ta afiskurik txikienetatik be, alde-egiten eban. Berari jaraitu egiozu ta zeure irudimen eta zentzun ofeik, arduraz zaindu egizuz.

Jaun maitagari ori, geure etsai gaiztoakin daukagun buruka gafatz onetan lagun zakiguz, eta geure ofbanak garbitu, geure griñak menbetu, munduaren lakirioak ufatu ta zeugana, gure betiko osasun eta bizitz zarean Jaun ofegana, joateko beaf dogun goiko indaf eta eskaña, esku zabal ez emon eiguzuz. Eta zuk, geure Ama laztan ofek, geure eskari motel oneik osasungafi izan dakiguzan, zeure eskuz Goiko - Jaunari aufkeztu egiozuz.

LOREA: IN MANUS TUAS, DOMINE, COMMENDO SPIRITUM MEUM. (PSAL. XXX, 6). Neure gogo au, ene Jaun ona, zeure ardurapean damint (iminten dot).

ERABAGIA: ET VOS SIMILES HOMINIBUS EXPECTANTIBUS DOMINUM SUUM... UT CUM VENERIT ET PULSAVERIT, CONFESTIM APERIANT EI. (LUC. XII, 36). Ugazabari itxaiteri dagozan mofoyak lez, ernai egon zaiteze, datoŕkanean eta atea jo dagianean, bertatik idegi dayozuen.

Bederatzigaren egunerako irukurkizuna

Biztaldi labur' aonen ostean, befikotasuna

I

Oraingo bizitz labur' au, bizitz betikofa jadesteko, Jaunak emon dauSKU. Emen biztoki iraunkofik ez daukagu—diño deun Paul bialduak—eta gerokoaren bila gabiltz (HEBR. XIII, 14). Gure gorputzari berez bizitz aldikofa dagokio; baña gure gogo bikain oni, bere izatez, bizitz betikoa. Eriotzeagaz guttiz amaitu ta ezereztuko dirala uste daberen gizasemeak, zentzun gixi dauke: Ezerezetik jayo giñan eta laster, izan ezpa - giña lez, izango gara, (SAP. II, 1). Batzuk ori esan daroe: baña ofetan oker dagoz. Gerokoaren bildur diralako-edo, abereak lez izan nai leukie: baña abere ta gizonaren bitartean bide lueza ta alde andia dagola edonok dakuske. Gizonak bere zeregiñetan auferapen andiak egiten ditu; abereak euren egikizun-

etan inoz ez dira auferatu. Gizar-tean nor-baitek gauza bafiren bat asmaten dauneko, asmu bafi ori onurako-fa ba-da, beste enparauak be beingoan ikasi ta erabilten dabe: abereak, gauza bafirik asmaten ez dakie ta batzuk besteakandik be ez dabe ezer ikasten, euren eguneroko zereginak, orain befogei gizaldi egiten ebezan lez, gaur egunean be bafdin-bafdin egiten dabez. Gizonak gauza batzuk besteakin alkaftzen daki, batzuk bestietarako bide dirala ondo ezagutzen dau - ta: abereak olakorik egiten ez dakie, gauzak alkafe-kin dauken zer-ikusi ori ezagutzen ez dabelako. Geure etxietako sukaldean polifo berotzen diran abereak bai-dazauguz; otz dagoanean suaren berotze ofegaz atsegin artzen dabela -be bai -dakigu; bafia sua itzaltzeko zorian dagola-ta, ilintiak alkafganatzen edo sukaldeko egufa suari ezaf-ten inoz be ez doguz ikusi.

Geure gogoa ekaf, atalgabea da, ta abereak ez daukezan adimen eta aukeramen-a daukaguz. Gure gogoa ekaf edo atalgabea dalako, ataldun *bazkafa* dan

gure sofa lez, ezin banatu, zatitu ta usteldu daiteke. Gure adimenak gorpuzdun gauzak be gogoratu ta gorputz bakoak lez uleftzen ditu, ta adimenaren egikera onek, gure gogoa, gorputza itxita gero be, bizi daitekela argiro adierazten dausku. Aukeramenaren bidez, gauzak egin nai egin barik izteko jaurgo ta jabetasun osoa, gauza onak nai txafak egiteko almena daukagu: nai onak, nai txafak nai dogulako egiten doguz; nai ezpa'gendu, ez geunkez egingo. Augaitik, gizona bere egitaden jaube izaten da, eta bere egitaden jaube dalako, onakin saria, txafakin zigofa irabazten dau. Beste aldetik, Jainkoa zuzen-zuzena da: zuzena izateko, baktxari berea emon beaf dautso: bafia bizitz onetan egitade on asko sari barik eta donge asko zigof barik gelditzen dirala orok dakusgu: augaitik okef dagozan gauza ofeik zuzentzeko, bizitz aonen ostean beste bizitza bat egotea guztiz arira datofen gauzea da. Eta egin - egifnean, geure ziñeskintzak irakasten dauskuna, orixe da: *okef eta gaiztoak betiko ofa-*

zera, on eta zuzenak betiko bizitzara joango dirala. (MATT. XXV, 46).

Bizitz labur onen ostean, nai-ta-ez, betikotasunera joan beaŕ dogu: baña betikotasun ori guztioentzat baŕdiña ez da izango; batzuentzat zoriontsua ta bestientzat zorigeztokoa izango da. Zeuk nai dozuna autetsi ta artzeko almen eta eskubidea, Jaunak emon dautzu. (ECCL. XV, 14). Betikotasun zorionsuan amaibako ogasun eta atsegiñak, betiko atsedean, betiko aintza, betiko poz eta bizia daukakezuz; betikotasun zorigeztokoan, ostera, amaibako neke-miñak, betiko negaŕ, betiko lotsari, betiko oñaze, betiko iluntasun eta eriotz baltza idoroko zeunkez. Zeuk nayan dozuna, autetsi zeinke: Jaunaren laguntasunagaz betikotasun zorionsu oŕen jabe egitea zeure eskuan daukazu.

Bakotxari bere bizikera ta egitadakin irabazi dauna, Jaunak emongo dautso (MATT. XV, 27); gizon bakotxak erein dauna uztaroan batuko daula Deun Paulo, Jaunaren bialduak, argiro diño. (GAL. VI, 8). Geure gogamen, gurari ta egitadak dira

orain ereiten doguzan aziak: erein eta gero, saŕitan zer erein dogun be aitzu egiten yaku: baña Goiko Jaunari ezertxu be ez yako aitzuten eta guretzat batzeko aldia datoŕkenean, bizitzan ereindako gauza guzti oŕeik aurkituko doguz. *Gizon bakotxak*—diño Paulo bialduak—*ereiten dauna, orixe batuko dau. Eta onelan, aragiarentzat ereiten daunak, aragiagandik usteltasuna artuko dau; baña gogoarentzat ereiten daunak, gogoagandik betiko bizia eskuratuko dau. Ez gaizan, ba, on-egiten azpertz: gogaitu barik badaŕaigu, uztaroan geure lan oŕen ale, arnari ta saria batuko doguz.* (GAL. VI, 8-9). Eta beste toki baten: *Bakotxak bere lanaren neurian, saria be artuko dau.* (I CORIN. II, 8). Au onelan izanik, zeure bizitzan azi ona ereiteko ardurea artu egizu; lan oŕi, gogaitu barik, ekiozu; ta eriotz ostean orain ereindako azi on oŕein arnari gozoa ta oraingo lan oŕen betiko saria aurkituko dozuz.

Gure bizitzako aldi au, aldi laburra da. Mendian bera datoŕzan ibayak, iñoz gel-

ditu ta atzera itzuli barik, itxasora joten daben lez, gure bizitzako aldi au be, ge-yago atzera ez etofteko, betiraungo itxasora bizkoř - bizkoř doa, Orduak ordua, egunak gaba, gabak eguna bultzau daroa; ilak eta urteak beingoan igazten dira ta une baktxean betikotasunari uferatzen gayakoz. *Gizona, lorea lez, erne ta lastertxe tximuftzen da, ta gerizea baizen arin, igazi doa.* (JOB. XIV, 2). Baña oraingo bizitz au labuřa dan lez, gerokoa luze-luze ta amaibakoa izango da. Betikotasunak ez amairik ez aldakuntzarik euki daike. Zeruko zorionsuen zorion edeřa; noz arte iraungo ete-da? ¡Beti! Eta bařendiko zorigeztokoen zoritxafa? ¡Au be beti-beti! Jainkoaren aizkidiak zeruan daukezan atsegin, zorion, alaitasun eta pozak ğnoz amaituko ete - dira? ¡Iñoz bez! Eta bařendian dagozan zorigeztokoen atsekabe, neke - min eta oñazeak? ¡Iñoz bez! Lufeko atsegiña une batekoa, gaiztokiko atsekabea beti-betikoa: lufeko nekea, labuřa, zeruko zoriona beti - betikoa dala

safi gomutau eta astiro gozraftu (gogoz-naftu egizu.

II

Andra Mariak ez eban iñoz bere biotz eta maitasuna lufeko gauzetan imiñi: goiko zorion betikoaren oroipen eta gomutea izan zan bere gogoaren eguneroko jakia. Gomuta osasangafi ofegaz bere gogoa alikatu ta indartzen eban eta, augaitik, iñoz atzera egin barik, bere zorion betikora bizkoř eta zuzen joan zan. Andra aguřgafi onek zeruetan daukan zorion andi bařdingabea, irabazi barik Jaunak emon eutsala uste ba'zendu, okeř zengokez. Jaunak *bakotxari bere lanaren neufiz, zoriona emoten dautso* (I COR. II, 8) eta augaitik, Andra Mariak bere zorion guztiguztia bere lan, zintzotasun eta alegiñagaz irabazi ebala ziñetsi beař dogu. Zer-bait egitera zoazanean, zeure buruari itandu egiozu: orain egitera noan egikizun au ğneure zorion ala zoritxaferako izango ete-yat? Zeure zorionerako izango dala deritxazun egikizuna, alpeřkeri barik egi-

kezu; baña zorion ori galerazo eta zori-
txa'era zeroakezanik, ez egizu egin. Gure
bizitz labur au onelako ardureagaz zuzen-
duko ba'gendu, luze asko izango litzake-
gu. Nora-edo-ara joan nai dogunean, bi-
derik labufenaren bila ibiltzen gara, ta be-
tiko zorionera joateko ¿bide laburra baño
luzea obe dala uste izango ete-dogu? Ori
uste izatea, zorakeri andia litzake. Bere
zoriona lastefegi loftu daula-ta, inof ez da
inof atsekabetu. Oraingo bizitz au, betiko
bizitz zorionsurako bide izan bekigu, ta
geure zorion ori lastefago loftu ezkeru,
gure atsegin eta poza be andiangoak izan-
go dira.

Bizitz labur au betiko bizitz zorionsua
jadesteko emon zeuskun Aita samur ori:
gure egun eta urte guztien jabe zarean
Goiko Jaun ori, geure biotzen jabe egin
zakiguz eta zeure beso indartsu ofegaz,
geure betiko zorionerantz zuzendu gaizuz.
Eta zuk, Ama efukiof eta laztan ofek,
geure bidean aurkitu geinkezan eragoz-
penak kendu ta geure asmo onak, goiko
laguntasunagaz, sendatu eiguzuz.

LOREA: IBIT HOMO IN DOMUM ÆTERNITATIS
SUÆ. (ECCL. XII, 5). Gizona betikotasun-
etxera joango da.

ERABAGIA: NON HABEMUS HIC MANEN-
TEM CIVITATEM SED FUTURAM INQUIRIMUS.
(HEB. XIII, 14). Deun Paulo bialduak
dionon au safi gomutau egizu: Emen biz-
toki iraunkofik ez daukagu ta gerokoaren
bila gabiltz.

Amargaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria zerurako bide

I

Gure Jaunak bere ikaslai iñotsen bein: *Nire Aita-Goikoaren etxean biztoki asko dagoz. Zuentzat biztokia gertutera noa. Joan eta zeuen biztoki ori gertu izango dodanean, bañero etoriko nayatzue ta neugaz eroango zaituet, neu nagon lekuan zuek be egon zaitezen. Eta ni nora noan bai-dakizue ta bidea be bai-dazauzue. Eta Tomas'ek erantzun eutsan; Jaun ori, nora zoazen ez dakigu ta bidea ezelan dazaukegu? Eta Jaunak diñotso: Bidea... Neu naz; nire bidez izan ezik, nire Aitagana iñor be ez datof.* (JOAN, XIV, 2 ET SEQ.) Eta egiz gure zerurako bidea, Jesu - Kristo geure Jauna da. Jainko Semeak bere gizakundean, gure izate argal au aftu ta jantzi eban eta geure betiko zoriona irabazteko egin beař izango

gendun guztia ta geyago, Jaun ofek gure aufetik egin eban, bere oñatzai jařaituagaz beste barik, geure atsedean eta zoriontokira eldu gintezan. Augaitik Jaunak beste bein esan eban: *Ikasbidea emon dautzuet, neuk egin dodan lez zuek be egin daizuen.* (JOAN, XIII, 25).

Gure gorpuz au oñakin ibili doa; bañero gogoa, bere oldozpen, gurari ta egitadak darabile: augaitik gure gogamen, asmo, gurari ta egitadak Jaunaren asmo, gurari ta egitaden antza daukanean, zeruko bidetik gabiltzala, zalantza barik ziñetsi geinke. Bañero Andra Maria Jesu - Kristo bere Seme ta gure Jaunaren irudi bizia da. Of-ban bako ispilu garbian zeure antz eta irudia ikusten dozun baizen ederto, Ama of-bange ta garbi onegan bere Semearen irudi edera ikusi zeinke. Onelan, Amari jařaituagaz, Semeari jařaitzen dautsazu: Amaren antza artuagaz, bere Seme ta zeure Jaunaren antza be artuko dozu: augaitik Andra Maria guretzat zeruko bide dala ondo ta zuzen diñogu.

Jaunak esan euskun: *zuen zeruko Aita,*

ontasunean ornidua dan lez, zuek be orniduta on-onak izan zaitzeze. (MATT. V, 48); baña orniduak izateko ¿zer egin beař ete-dogu? Orniduak izateko, geure Jaunak itzez eta egitez irakatsi euskuzan onoimenak geugandu ta geuretu beař doguz. Jesu-Kristo da, ba, guk antzařtu ta geure bafenean irafi beař dogun eredu edefa; baña Jainko - Gizona baño beste eredurik ezpa'geunko, eredu ori gureztat goregi dagola ¿ez ete-gendun esango? Jainko - Gizonaren antza ařtzea gureztat gatxegi dala-ta, egikizun ori ¿ez ete-gendun bertanbera itxiko? Onen bildufez-edo, gure Jaun erukiofak, guztiok jařaitu ta antzařtu daikegun beste eredu bat geure begien aũfean imiñi dausku: Andra Maria, geure Ama samuřa. Jainkoa baño berago idoro daikegun eredurik edefena, auxe da. Jesu-Kristok irakatsi euskuzan onoimen guztiak, eredu bikain onetan argi egiten dabe, ta geure Ama samuř ori, geulez, Adan'en alaba izan zalako, bere onoimen ofeik ezin geugandu geinkezala be ezin erantzun geinke.

Beste deunak (santuak) be, gure eredu ta jařaibide izan daitekez; baña, ofaitik be, Andra Maria ta beste deunen ařtean alde andiak dagoz. Beste santuak onoimen guztietan barik, euretaiko bat edo batzuetan bakariř bikañak izan dira: bařak apaltasuna, besteak menpetasuna, arek otzantasuna, onek Jauna edo geidegazko maitasuna irakatsi dauskue; baña Maria, onoimen guzti-guztietan nagosi izan da. Beste deun ofeik euren mendu berezia dauke: euren egitadetan bein baño safiago uts be egin dabe ta, augaitik, gauza guztietan ez dira jařaigaři; baña Andra Mariak utsik txikařenik be ez eban iřnoz egin eta bere onoimenak mota ta orbanik ez dauke. Beste deunak, guztientzat eredu egokiak ez dira beti izaten; batzuk gaztientzat, besteak zafentzat, batzuk aberatzentzat, besteak txiroentzat, oneik eskonduentzat, aek eskongientzat, eredu obe ta egokiagoak izaten dira; baña Andra Maria, nai eskondu, nai eskonge, nai aberatz, nai landeř, nai gazte, nai zařentzat, jařaibide ta eredurik egoki ta one-

na da: augaitik Eleizeak, ornitasunaren erpiñean dagoan Ama samur ori, geure begi-aurean imiñirik, guztioi diñosku: ora or, zuen eredu oso-osea, zeuen jafabide uren eta gorengoa. Ama garbi ta laztan ofen seme-alaba zintzoak izan nai ba - dozue, bere antzeko izan zaitezten inoz gogaitu barik, lan egizue.

II

Jaunak irakatsi euskuzan onoimenakin, bere gogo ta biotza jantzi ta apaindu dagizana, ontasunean ornidua izango da: baña Jaunak agintzen daukun ornitasun ori jadesteko, geure alegiñez gañera, bere eskañ eta laguntasuna be beañ doguz. Eta ori, goiko ufgazpen eta laguntza ori eskuratzeko, gure laguntzale ta bitartekorik onena, geure eredu dan Ama laztan ori izango yaku. Jainko biziaren Ama ta geure Ama samura dala bai dakizu. Jaunaren Ama dalako, altsu-altsua da ta goiko ogasun eta aberaski guztiak bere eskuan daukoñ: gure Ama be bai-dalako, gureztat samur eta erukioña da ta bere seme-alaba

gaizo aoni laguntzea, atsegin izaten yako. Zeure zeruko Ama maite ofegan dakuzuzan onoimenak zeugandu ta zeuretuteko asmua artu egizu: bere egape gozoan zeure buru ori ipiñirik, bere onatzañ jafaitzeko beañ dozun laguntasuna, biotz - biotzez eskatu egiozu, ta bere antzeko seme-alabakin poztu ta atsegintzen dan Ama samur ofek, beañ dozun laguntza ori eparomongo dautzu. Andra Maria'reñ antza daukanak, Jesu - Kristo'reñ antza be baidauko: Maria'ri jafaitzen dautsanak, Jesu-Kristo'ri dañayo: baña gure Jauna, berak esan eban lez, zeruko bidea da: augaitik, Maria'reñ onoimenak beraganduten diañduana, zeruko bidetik doala ondo ta zuzen diñogu.

Zeruko ate ta arako bide zayakuzan Ama laztan ori, zeure seme - alaba gaizo erukafiok esku artean darabilgun arazo andi onetan, geure Irakasle ta Laguntzale izan zakiguz: zeure onoimen edefak ondo ezagutzeko argia ta euren antzekoz geure gogo-biotzak ornidu ta apainduteko beañ dogun eskañ zerutafa emon eiguzu. Zeure

oñatzai jañaitzeko asmua aflu dogu: baña argal eta aldakor utsak gara-ta, zeuk Ama efukitsu ofek, geure asmu oneitan sendatu gaizuz.

LOREA: QUI ME INVENERIT, INVENIET VITAM. (PROV. VIII, 35). Nigana datorkenak, bizia idoroko dau.

ERABAGIA: INSPICE ET FAC SEQUENDUM EXEMPLAR, (EXOD. XXV, 40). Andra Maria'ri begiratu egiozu, eta zeure eredu ofek irakasten dautzuna egikezu.

Amaikagaren eguneroko irakurkizuna

Andra Maria, zifnesmenaren eredu nagusia

I

Geure zeruko Ama laztanak onoimen guztiak irakatsi dauskuz. Onoimen ofeik izatezkoak eta izatez-goitikoak izan daitezke. Izatezkoak geure alegin eta indar utsez be lotu daiegeuz; baña izatez - goitikoak ez. Lenengo aek eurai dagokiezan egitade onetarako ezeztasuna emoten dauskue; bigafen oneik, almena ta ezeztasuna. Izatezko onoimenak ezeztasuna bakafik emoten dauskuelako, eurai dagokiezan egitada onak, nekezago bai, baña onoimen ofeik barik be egin daiegeuz. Izatez-goitikoak, oster, ezeztasun aufetik, almena emoten dauskue eta almen barik, iflok be egitaderik ezin egin daitelakelako, onetariko onoimenik ez daukanak, eurai dagokien egitaderik be ezin egin leike.

Jainkoak iragafi ta geure Ama Eleizeak irakasten dauskuzan egiak sendoro ziñes-tera igitzen gaituan onoimenari ziñesmena deritxogu. Izatez - goitiko onoimenen artean aufenengoa, auxe da: andi ta edeřena ez, baña lenena bai, beste enparau guztien efo ta zustrai da-ta. Onelan, ziñesmenik ez daukanak, beste izatez-goitiko onoimenik be ez dauko, eta Jaunak eskintzen dauskun zeruko zoriona, izatez-goitikoa dalako, ziñesmen barik, zorion andi ta betiko ori, ezin eskuratu geinke. *Ziñeste barik*, diño deun Paul bialduak, *Jainkoari atsegin emotea, ezin izan dai-teken gauzea da.* (HEB. XI, 6). Jaunaren gogoko izan nai daunak, biotzez ziñetsi ta bere ziñeste ori agoz autořtu ta egitadez sendatu begi.

Adimen-argiz uleřtzen ez dabena gauz-arik ez dabela ziñestu nai, gaur egunean batez be, askok esan daroę; baña iñok guzurtau beafik ez dauke, eurak euren burua guzurtetan dabe-ta. Geure begiakin ikusi, geure belafiakin entzun eta adiñagaz uleřtzen doguzan gauzak, gitxi baño

ez dira: beste gauza askotan alkaři ziñes-tuko ezpageunskio, gizarıtean bizi be ezin-go giñake. Gizon gaızoak ezer iñori ziñetsi ezik, noren seme dan be ezin jakin daike. Eta guzurtiak garean gizonak alkaři ainbeste bidaf ziñesten ba-dautsegu, egitia ta egi utsa dan Jainkoari ęzegaitik ez ziñestu? Egiz, gure ziñeskintzan gure adimen labufak uleřtzen ez dituan gauza asko dagoz; baña ori ez da afigafi. Emen luřean geure begiakin dakusguzan gauza asko be, ezin uleřtu doguz: esate baterako soloan ereiten dogun gari - azia, ustel-du-ta gero, galgaru askodun galburu zelana eta zegaitik egiten dan iñok be ez daki ta ořelan, beste gauza asko. Ziñeskintzako egiak ezin uleřtu dituala-ta, ziñetsi nai ez dituanak, zentzun gitxi ta afokeri asko darakus. Jainkoak, guk dazauguzan egiak baño geyago ezautuko ezpa'litu, gizon txikarık bere Egile ta Jaunak baizen adimen zoli ta argia eukiko leuke, eta Jaunak dazauzan egi ořeik gizonai iragafi ezin ba'leuskioez, Jainkoa ořetan gizona baño be gitxiago izango litzake; baña zentzun-

Bere eřayetako Seme kutuna kurutzean josita, lotsa gořian, ikusi ařen, Amaren ziřesmena ez zan bape auldu: Semearen gorputz iletza bere altzoan eukala be, Mariaren ziřesmenak sendotasun apuřik ez eban galdu. Kurutzean untzez josita ekusazan eskuak, zeru-luřak darabiltzan Jaun andiarenak zirala ta bere altzoan eukan gorputz iletza, bizitzearen ituři ta jabe dan Jainko gizatuaaren gorpuřa zala, zintzoro ta sendoro ziřetsi eban. Gure Jaunaren eriotz-aldian bere ikasle batzuen ziřestea makaldu ta ausi zan; bařa Maria'rena ez. Egun laři areitako iluntasunaren erdian, Maria'ren ziřesmena beřbizkundeko egun argi ta alayetana baizen sendoa izan zan, eta il yakan Seme laztana, lasteř beřbiztuta ikusteko itxaropen eta uste osoa eukan.

Ziřesmen bizi ta sendoaren eredu zayakuzan Andra agurřari ta bikain ořek, zeure Seme ta gure Jaunaren ziřestea daukogunen Ama eřukiořa zareaala gomutau egizu. Otz diran umetxuak berotzea, amaren zeregiřa da - ta; geure ziřesme-

nean eřez otzitzen garean zure seme gaizo - eřukariok, zeure magalpean sařtu nai dogu. Zeure besarte gozoan ařtu gaizuz eta amak bere umeak berotzen dituan lez, gu be berotu ta geure ziřestean sendatu gaizuz.

LOREA: CREDO, DOMINE; ADJUVA INCREDULITATEM MEAM. (MARC. IX, 23). Ziřesten dot, ene Jauna; nire ziřesmen txikarř au sendatu egizu.

ERABAGIA: FIDES SINE OPERIBUS MORTUA EST. (JACOB, II, 26). Egitade bako ziřesmena ilya da-ta, zeure ziřesmen ori, egitade onen bidez, biztuteko asmua ařtu egizu.

Amabigaren egunerako irakurkizuna

**Andra Maria, gure itxaropenaren eredu
maitagarria**

I

Txoriak egoak eta añañak ura baizen biazeko dau gizonak zelako-edo-alako itxaropena: ezetaiko itxaropenik ez daukan gizon gaizoak, biziteko pozik be ezin euki daike. Bizitz onetan geure asmo ta arazoak safi okef ufteten dauskue; baña okefen dabiltzanean be, beste bein ondo uftengo dauskuela uste izaten dogu ta itxaropen onek, lanari ekin eta aufera jafaitzeko indaf, adore ta kemena emoten dauskuz.

Au ta gusti be, bizitz labur onetan eskuratu daikegun zorion txikafaren itxaropena baño besterik ezpa'geunko, gure bizitz au negarfafi asko izango litzake. Gizaseme askorentzat bizitz onetako zorionak baño zoritxafak geyago ta luzeago-

ak izan oi dira, ta, augaitik, geroko itxaropenik ez dauken gizagaizoak, bizitz onegaz asperturik, euren buruak bein baño safiago erail daroez. Betiko zorionaren itxaropena, ori da gizonari bizitzako ezbeaf eta ekatxetan beaf daun besteko adore ta kemena emoten dautsan argi zerutafa; baña itxaropen maitagafi au, landarea zustraitik lez, ziñesmenetik datof eta, augaitik, ziñesmenik ez daukanak, itxaropen edef ori be ezin euki daike. Ziñesmena lez itxaropena be, Goiko Jaunaren eskafa da-ta, Jaun ofek, geure gogoan ezafi ta bafenduten dausku. Ziñesmenak gure adiña argitu daroan lez, itxaropenak gure naimena indafu daroa ta geure egite onen bidez, betiko zoriona itxarotera igitzen gaitu: Goiko zorion edef ori gomutara ekafi ta bera eskuratzeko daukagun ustea, bafiztetan dogun bakotxean, itxaropen - egipenak dagiguz; baña gure gogoan ori egitera igitu ta bulzau daroan onoinenari itxaromena deritxogu.

Batzuk itxaropen gitxiegi, beste batzuk

lařegi euki daroe. Jaunagandik beař daun besteko laguntasuna itxaroten ez daunak bere itxaropen txikięi ořegaz, Jauna irainduten dau: dongaro bizi afen, egite on barik zerura joango dala uste daunak be, bere ařokeri ta uste zoro ořegaz, Jaunari irain andia egiten dautso. Gure itxaropenak euspen edo orpo bi daukaz; geure zoriřa irabazteko, Jaunak agindu dauskun laguntasuna ta geure bizitz on-zuzena. Bere laguntasuna eskiři ta agindu dauskun Jaunak, utsik ez dauskula emongo ziuř dakigu; bařia goiko laguntasun oři geuk uts-emon geinkio ta, augaitik, geure itxaropenaren aři samuř eta pozkaři ori, geure aldetik uřatu ez dedin, bilduř izan eta arduraz bizi beař dogu. Itxaropen sendoa osasunęaři da: bařia uste ařoa, kalteęaři. *Zutik dagola uste daunak, jausi ez dedin ardura ařtu begi.* (COR. X, 12) *ta bilduř-ikaraz zeuen osasuna egizue,* (PHILIP. II, 12): deun Paulo bialduak diřausku ori, ta itxaropenagaz batera geure afgaltasunaren bilduř izatea, gauza osasunęaři izan ezpa'litz, ziņez, olakorik ez

euskun esango. Itxaroten dauna ta bilduř ez dana, alpeř-nagja izan oi da: bilduř dana ta itxaroten ez dauna, oštera, auldu ta kikildu egiten da ta zeruko bideari jařaitzeko, beař diran adore ta kemena galdu daroaz. Onelan ba, itxaropenean zuzen ibilteko, geure Jaunagan uste oso - osoa euki beař dogu: bařia geuk uts egin geinke-ta, geugan uste lařegi ez daigun euki; Jaunagazko uste osoa ta geure argaltasunagazko bilduřa, neuřiz alkařtuko bař genduz, itxaropenean beti zuzen ibiliko giņake.

Lugiņak ereitz-aldian, uztařoa itxaroten dau ta gero batzeko itxaropen ořegaz lanari gogoř ekiten dautso: gudaria; gurenda edo garaitzaren usteagaz, buřukaldi izugafietan sařtzen da: salerosleak be, irabazpen andien itxaropenagaz, gau ta egun buru-auste gogořak erabilten ditu. Bizitz aonetan, guzti-guztiok, nekezari, lugin, ereile, gudari ta salerosle gara: zeruan uzta jori - ugaria, irabazi andiak, garaitz eta zorion betikoa ditxaroguz eta itxaropen onek, orain lanari gogoř ekiteko in-

daŕ, kemen eta adore andia emon beaŕ leuskiguz.

II

Oraingo bizitz labuŕ au betiko bizitz obearen atadi ta zorion osorako bide dala, geure ziñesteak argiro diñausku. Jaunaren laguntza ta geure egite onen bidez, betiko zorion ori loŕtuko dogula uste dogu. Gure itxaropen aonen euspen eta zustaŕtai geure ziñesmena da; baña Andra Maria'ren ziñesmena bizi-bizia izan zala atzo esan gendun: augaitik bere itxaropena, ziñesmenean bere efoa daukan itxaropen ori be, sendo-sendoa izan zala autoŕtu beaŕ dogu. Eta egiz, Andra Mariak bere biztaldi guztian, baña batez be, bizitzako iru alditan itxaropen sendo ta aŕigafia erakutsi euskun. Bere lengusiñaren etxetik Nazaret'era itzuli zanean, Josepe bere eskonak, amatasunaren ezaugafiaŕiak ikusirik, bere eskontidea izteko asmoa aŕtu eban. Mariak Josepe'ren estutasun, atsekabe ta asmoak argiro ekusazan; bere amatasun ori nondik etofkion ageŕtuagaz

beste barik, ekatxa baretu ta lotsaria uŕindu leikezan; baña bere itxaropen osoa Jaunagan imiñirik, isil-isilik egon zan eta Jaun onak Maria'ren apaltasun eta itxaropena sariztuteko ardurea, bere gain aŕtu eban. Kana'ko ezteguetan, ardaoa amaitu zanean, eskonbafiaŕiak estutasun aretatik ateratearen, bere Seme ta gure Jaunari alatza (miraria) eskatu eutsan, iñotsala: ardaorik ez dauke. Semeak lenengoan, ezezkoa lez erantzun eutsan, esanik: ¿ardorik ez daukela? baña, Andrea, zuri ta niri ¿zer dausku? Au ta guzti be, Mariak itxaropen osoagaz esan eutsen ango otsein-mofoyai: berak aginduŕko dautzuen edozer gauza, egikezue. (JOAN, II, 5), eta Maria'ren itxaropen andi au zala-ta, Jaunak bere lenengo mirari aŕigafia egin eban. Jauna, bere eriotz ostean, ofŕtzitua izan zan eta bere iŕlobia ikustera, bere ikasle ta emakume eŕukioŕak safi joan ziran; baña Ama atsekabetua, bein bez. Semea lasteŕ beŕbiztuko zala sendoro ziñesten eban: bere bakaŕtasunean otoi-egiten ziar-duan eta Seme beŕbiztuaren agerkundera

antxe itxaron eban. Eta Jauna, bere Amaren itxaropen andi au sariztuteko, berari, beste inñori baño lenago agertu yakan. Onelan, ba, gure zeruko Ama samur au itxaropenik sendoenaren eredu edef-edefa izan yaku-ta, bere seme - alabok, atseka-be guztien gozagalu dan itxaropen maitagari ori, geure eredu ta jafaibide dan Ama laztan oregandik ikasi beaf dogu.

Itxaropen gozo-eztitsuaeren Ama zarean Andra maitagari orek, begirakun samur-samuragaz begiratu gaizuz eta gure biotz gaizo aoneik Jaunagan euki beaf daben itxaropenean sendatu egizuz. Itxaropenaren orpo ta eusle Jaunaren laguntasuna ta geure egite onak dirala bai - dakigu. Zuk, Ama samur eta maitati orek, Jaunaren eskar eta laguntza ori oparo jadetsi eiguzu eta geure bizitzan zuzen ibilteko alegin egingo dogula, eskintzen dautzugu.

LOREA: IN TE, DOMINE SPERAVI, NON CONFUNDAR IN AETERNUM. (PSAL. XXX, 24). Zeugan ditxarot, ene Jauna; neure buru au lotsatuta, afen, ez begit ikusi.

ERABAGIA: SPERANTEM IN DOMINO, MISERICORDIA CIRCUMDABIT. (PSAL. XXX, 10). Jaunagan itxaron dagiana, bere erukiak zainduko dau-ta, zeure Jaunagan daukazun itxaropen ori, geitu ta sendatu egizu.

Amairugaren egunerako irukurkizuna

Andra Maria Jainko-maitasunaren eredurik ederena.

I

Onoimen guztien artean nagusi ta bikañena maitasuna da. Ziñesmen eta itxaropenak Jaunaganantz bai - garoez; baña maitasunak bakañik geure Jaunagaz batu ta lotu gengikez; ziñesmen eta itxaropena, zeruko atera eldu ezkeru, bertatik amaituko dira; baña maitasuna ez. Au goiko ta beko onoimena da-ta, luñean baño zeruan gordin eta mardulago iraun eta biziko da. (I. COR. XIII, 3).

Jainkoaren legea agintza bitan sañtzen dala bai-dakizu. Jainkoa geyen eta geure geidea (urko laguna) geure burua lez maitatu ezkeru, Jaunaren lege osoa zeatz be-teko geunke. Andra Mariak, maitasun bi oneitan jañabide ederañak emon dauskuz: Geideagazko maitasuna biarko itxirik,

gaur Jainkoari zof dautsaguna azalduko dautzut.

Jainkoa maite dogula, askok esan daro-
agu; baña geure maitasun ori zindo ta garbia dan ala ez ezagutzeko, zegaitik maite dogun begiratu ta jakin beañ dogu. Jaunaren eskutik lenago artu doguzan nai geroago artu geinkezan ogasun, eskañ eta zorionagaitik, Jauna maite izatea, egitade ona da ta eskañ oneko izan nai daun edo-nok egin beañ dau: baña Jaunagazko maitasun ori gure buruen maitasunetik datof-elako, guztiz garbi ta zindoa ezin izan daiteke. Zigoñaren bilduñ ta sariaren itxaropena alde batera itxirik, geure Jauna, bere izatez on-ona ta osoro maitagañija dalako, biotz - biotzez maitatu beañ geunke. Gure gogoñ edozein of-banetik garbitu ta geu Jaunaren aizkide egiten gaituan maitasuna, auxe da. Ikatz baltz eta ezagañaz suak egiten dauna, Jaunagazko maitasun onek gure gogoagaz egiten dau. Ikatza berez baltza eta loya izaten da; baña suak berotu ta txingañ gori egiten dañean, garbi ta edeña dirudi.

Gure gogo au be, Jaunagazko maitasunak berotzen daunean, bere ofbanetatik garbitu egiten da ta, ikatz goriak suaren irudia lez, berak be Jaunarena artu daroa. Bere maitasuna lakoxea da maitale bakotxa, — diño deun Austiñek. — *¿Lufa maite dozu? Lufa zara: ¿Jainkoa maite dozu? ¿Zer nai dozu nik zuri esatea? Jainkoa zara. Nik esan neban; Guztiok Jainko zare ta Goikoaren seme.* (PSAL. |LXXXI, 6).

Zeruko atea idegiten dauskun giltza, Jaunagazko maitasun ori da. Jauna maite ez daunak, bere gogoko dan gauzarik ezin egin daike. Au argiro dirakusku deun Paulo bialduak, diñoskunean: *Gizon oro-en izkuntzak ba'nenkiz eta aingeruak lez mintzatuko ba'nintz be, maitasunik ezpa'neunko, nire itz guztiak txiliñaren durundia lez izango litzakez. Etofki-zuna igafteko almena ba'neunko, esku-tu guztiak ba'nezauz, jakituri guztiak ba'nenkiz eta mendiak ofpotik atara ta beste toki batera aldatu-eragiteko bear dan lako ziñesmen sendoa ba'neunko be, maitasunik euki ezik ezertxu be ez*

naz. Neure ogasun guztiak txiroen artean bananduko ba'nitu ta neure gorputz au ziñesmenaren aldez sugafetan ereko ba'litz be, maitasun barik ori guzti ori ezetarako be ez litzakit izango. (I. COR. XIII, 1 ET SEQ). Itz ofeikin argiro adierazo euskun Jaunaren maitasun eta aizkitasunean bizi ezik, zeruko zoriona irabazteko izango dan gauzarik ezin egin geinkela. Eta egiz, maitasun ori da geure Jainkoagaz lotzen gaituan urezko lokafi ta txibistuna. *Maitasunean dagoana Jainkoagaz dago eta Jainkoa beragaz.* (JOAN, IV, 16), diño ikasle maiteak, eta *iñorbaitek maite ba-nau, nire esana egingo dau ta nire Aitak maite izango dau ta beragana etofiko gara eta beragaz biziko gara* — diño Jesu-Kristo gure Jaunak (JOAN, XIV, 22). Onelan ba, Jainkoaren aizkide izan nai ba-dozu, maitasun zindo ta garbi ofegaz zeure Jaun ori maitatu egizu. Zeuk bera ofelan maitatu ezkeru, berak be zeu maite-maite izango zaitu ta zeure Jainko laztangafi ori zure aizkiderik onena ta zintzoena izango yatzu.

II

Andra Maria'ren biotza Jaunagazko maitasunaren abi kutuna ta berarizko bizitokia izan zala, bene-benetan esan geinke. Goiko Jauna bere ontasun andi-andiagaitik; beste enparauak Jaunagaitik maitatzen ebazan eta augaitik, Ama samur' ori bere asmo ta egite guzti-guztietan Jainko maitasunak erabili eban beti, Jainkoak bere Ama laztan oni, beste inori baño eskañ eta mesede andiagoak egin eutsozala edonok daki: Maria'ren biotz garbia baño eskañ - obeko biotzik ez dala izan gomutau egizu, ta zelako maitasun samur' -laztantsubagaz bere Jauna maitatu eban ezez susmau ta igafi al-izango dozu. Jaunak egin eutsazan eskañak azkenik ez dauke: eskañ bakotxak, txingaf' gorria bai - litzan, Ama samur' onen biotza Jaunagazko maitasun-gañez berotu ta goritzen eban. Maitasun arigari onen indaragaz, arano egazkaria bere ego indartsuakin baño ehezago, Andra Maria'ren gogoa bere Goiko Jaun laztanagana igoten zan, eta

augaitik, gorputzez lufean bizi zala be, zerutafen bizikerea egin ebala, Eleizako irakasleak auzez diñoskue.

Geure Jaun onari zenbat zof dautsagun gomutauko ba'gendu, Jaun ori biotz - biotzez maitatzea guretzat be gauza ezez eta atsegintsua izango litzake. Irazan (egin) ginduzalako, geure Jaun eta Jabe da; bererosi ginduzalako, geure Aita samura; geure ogenak parkatu ta bere eskaña emoten dauskulako, geure ongile ta aizkiderik onena. Geure Jabe dalako; biotzez guftu ta jauretsi; geure Aita dalako, seme zintsoen lotsa ta itzalagaz maitatu; geure ongile ta aizkide dalako, samur' -tasunik andienagaz laztandu beaf' geunke. Gure Jabe, Ongile ta Aita samura dan Goiko-Jaun ori ¿maite ete-dogu? Norbait zintzoro maite dogunean, bere nai ta agintzat egiteko gertu egoten gara ta bakotxaren maitasuna norañokoa dan, ofetanxe beste ezetan baño obeto igaf' ten dogu. Jaunak bere legeko agintzak imini dauskuz eta maite dogun ala ez, ortxe ezagutu geinke. *Nire agintzak daukazan ta be-*

tetan dituana, ori da— diño Jaunak — *ni maite nauna*. (JOAN, XIV, 21). Onelan ba, Jaunaren agintza ofeik zintzoro bete dagizanak, maitasun zindoa dautso: ofetan ustela danak, bere maitasuna be ustela dala ziñetsi begi. Jaunaren legea zeatz betetako asmoa aitu daigun: asmo oferi sendoro eutsi dayogun eta geure Jaunaren maitasunean biziko gara.

Maitasun edefaren Ama zarean Andra guren ofek, geure Jainkoa biotzez maitatzeko beaf dogun eskaf zerutafa jadetsi eiguzu. Geure almen eta indaf guztiakin maitatu beaf geunkela bai-dakigu; baña geure argaltasun andiak beko gauza ziztrin oneitara ezarten gaitu-ta, geure itsutasunean bein baño safiago geure Jaunagazko maitasun ori galtzen dogu. Zu, Ama laztantsu ori, zeure Jainkoaren maitasunak beti erabili zinduzan eta zure gogo maitatia, lufeko gauza oneik malatzat arturik, euren Egile, Jaun eta Jabeagana, eragozpen barik igon oi zan. Ama erukiof eta samuf ofek, gure gogo argal aoneik sendatu eiguzuz eta lufeko gauzetatik euren

eta geure Jabe ta Jaunagana igon gaizan, lagun zakiguz.

LOREA: NOS ERGO DILIGAMUS DEUM, QUONIAM IPSE PRIOR DILEXIT NOS. (I JOAN, IV, 10). Guk be geure Jainkoa maitatu daigun, berak gu lenago maitatu ginduzan - eta.

ERABAGIA: OMNI VITA TUA DILIGE DEUM. (ECCLI. XIII, 18). Zeure bizitz guztian Jainkoa maite izan egizu,

Amalagaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria urko-lagun edo geideagazko maitasunaren eredurik osoena.

I

Jaunak zeruan bere maitale zindoentzat daukazan atsedean, atsegin eta zorionak, gure begiak ikusi, gure belafiak entzun eta gure gogoak asmau leikezan baño azkozaz be andi, jori ta edefagoak dirala, deun Paulo bialduak diñosku. (I Cor. II, 9).

Baña Jaunagazko maitasun ofek, geideagazko maitasuna beragaz daroa. Jaunak diñosku ba: *Nire aginduak daukazana ta betetan dituana, orixe da ni maite nautana.* (JOAN, XIV, 21); baño Jaunaren lege ofetako zazpi agintzatan, geure geideagazko maitasuna agintzen yaku: augaitik, Jaunak bere maitalientzat daukan zori onedef ori irabazteko, geure geidea (urko-laguna) be biotzez eta zintzoro maitatu beaf dogu. Geure geidea maitatzeko Jaun-

ak agintzen datusku: bere aginduak bete ezik, geure Jauna ez dogula maite ondo dakigu; augaitik, Jaunak agindutako maitasun ofegaz geure geidea maite ezpadogu, geuk bayetz uste izan afen, Jauna bera be ez dogu maite. Jesu - Kristo'ren ikasle maiteak gauza onetzaz diñoskun au, adi entzun eta gogoan artu egizu: *Norbaitek ba' diño: Nik, neure Jauna maite dot eta bere geideari gofoto ba-dautso, guzurti andia da. Bere begiakin dakusaⁿ anaya maite ez daunak, ez dakusan Jainkoa ezelan maitatu daike, ba? Eta jaunak imiñi daskun agindua, auxe da: Jainkoa maite daunak, bere geidea be maitatu dagiala.* (I JOAN, IV, 6). Geure Jaingo ta geideagazko maitasun ofeik, beti alkafekin dabiltzan lagun kutunak dira. Jainkoa maite ez daunak, geidea be ezin maitatu leike Jaunak agintzen daun lez, eta bere geidea maite ez daunak be, Jainkoa maite daula esan afen, maitasun zintzorik ez dautsola jakin bei. Onelan ba, egaztiak egaiz-egiteko, ego biña beaf dabezan lez, gure gogoak be zerura egaiz

igoteko, ego biña beaf dabez. Gure gogoen egoak, Jaunagazko ta geure geideazko maitasun bi ofeik dira ta ego bata nai bestea ausi ezkeru, egaiz-dabilen egazia lufera jausten dan lez, maitasun bi ofeitatik bata zein-besteausi dagian gogoa be, beko bafendira jausteko afiskuan dago.

Kristiñau zintzoak izateko, geure Jaunaren ikasle ta jafaitzale izan beaf dogu; baña geure geidea (ufko laguna) maite izan ezik, Jaun oren ikasle ta jafaitzale ezin izan gaitekez, Jaunak bere ikaslai eskatzen dautsen berarizko ezaugafia, alkañganako maitasun ori dalako. *Alkañ maitatzen ba-dozue*—diño Jaunak—*ofe-tantxe guztiak neure ikasle zarela ezautuko dabe.* (JOAN, XIII, 24). Jaunaren ikasle guztiak euki beaf daben berarizko ezaugafi ori ezpa-daroagu, Jaunak bere ikasle-tzat ¿zelan ezagutu gengikez?

Jaunaren ikasle maitea bere zañtzaroan Efeso'n bizi zala-ta, bere oñez eleizaraño joan ezin zalako, ango kristiñauak euren eskuetan eroaten ebela, deun Jeronimo'k diñosku. Batzañ-aldi guztietan beti auxe

esaten ei - eban: *Ene semetxuak, alkañ maitatu egizue.* Alakoen baten, bere ikaslak, beti gauza bat entzuteagaz gogait egiñik, ifandu ei eutsoen: Irakasle ofek, beti gauza bat ¿zegaitik esaten dauskuzu? Eta Joan'ek erantzun ei eban: *Enetxuak, Jaunaren agindua da bai ta orixe bakarik egin ezkeru be, naiko dozue.* Eta egiz, geure Jaunak agindu euskun: *Zeuen geidea (ufko - laguna) zeuen burua lez maitatu egikezue.* (MATT. XIX, 19). Eta itz oneikaz zer adierazo nai euskun be, Jaunak berak azaldu eban, ifonean: *Beste gizasemeak zeuoi egitea nai zenduken edozer gauza, zeuek be eurai egiezue.* (MATT. VII, 2). Eta beste bein: *Nik zuek maitatu zaituedan lez, zuek be alkañ maitatu egizue; nire agintza bafid orixe da.* (JOAN, XV, 12). Onelan ba, Jaunak geu maitatu ginduzan lez eta aurfekoak geu maitatzea nai izango geunken neufiz, geure geidea maitatu beaf dogu, edozein geideri egiten dautsagula, geu bere nafuan, berea lako beafizenean, ba'gengoz, berak geuri egitea nai izango geunken on

eta mesedea. Geure geideari zof dauksa-
gun maitasunaren neuria orixe da.

II

Andra Maria maitasun edefaren Ama dala bai - dakigu. Goiko - Jaunari eutsan maitasun gori - garitsua, goitik bera, gizonakana jatzi zan eta beti, baña kurutzearen oñean gure Ama egin zanetik auñera batez-be, amarik efukiof eta samufenaren laztantasan gozo-gozoagaz maitatu ginduzan. Geideagazko maitasun au Jaunagazko maitasunetik, ura ifufitik lez jayoten dala esan dogu: Mariak Jainkoari eutsan maitasuna, samuf eta laztanena, sendo, zindo ta indartsuena izan zala ondo dakigu: augaitik Ama samuf ofen gugazko maitasuna be, zintzoena, eder-edera ta gorrenengoa dala ezagutu ta autoftu beaf dogu.

Nazaret'en asi-ta, Golgota - mendiraño, Jaunak gure osasunerako aftu ebazan neke ta egin ebazan lan eta egite nagusi guztietan, Andra Maria be, Jaunaren ondoan dakusgu ta Nazaret'eko etxe txikian,

Belen'go atefpean eta kurutzearen oñean, maitasunik samufenaren ezaugafi bikain-bikañak emon dauksuz. Bere efayetako Seme laztana ain biziro maite eban Amak, bere Seme ta gure Jaun ofen odolagaz erositako gizonak be maite ta zintzoro maite izatea, maitasuna zer dan dakientzat afigafi ezin izan daiteke. Gure gogoak beferosteko, Jaunak bere zantako odola isuri eban: Ama samufak, gizonen gogo baxotxean bere Semeak isuriko odolaren aldiña (balioa) dakus eta onelan, Seme laztanari dauksan maitasun - indafak, gure gogoak maitatzera daroa. Ama laztantsu ori, bere Semeagaz batera, gure betiko zoriona egiteko zeregiñetan ibili zala ta neke-miñezko zazpi ezpata zofoztat, bere biotza alderik-alde igaro eutsoela bai - dakizu; baña edozein amak neke, lof eta min geyago ekafi dauksazan ume gaizoa, geyago maitatzen dauka be ezin ukatu zeinke; augaitik, gure aldez ainbeste atsekabe, neke ta min aftu ta jasan ebazan Ama laztan ofek, gu ainbeste ta ain zintzoro maite izatea be, guztiz arira datofen gauzea dala autoftu egizu.

Ama samur' ori, geure geideai zof dau-tsegun maitasun onetan geure eredu, irakasle ta laguntzale izan zakiguz. Zuk, Ama biotz-bera ta maitatsu ofek, gizon bakotxagan Goiko-Jaunaren irudia ta gogo bakotxean zeure Semearen odol ederaren aldin eta saneufia dakuzuz eta augaitik; guzti-guztiok maitasunik samufenagaz maite gozuz. Guri be, Ama on - ona, geide bakotxean geure aragi ta odola, Goiko-Jaunaren seme ta geure anaya eza-gutzeko beaf dogun goiko argia ta aurekoa, geure burua lez, maitatzeko beaf doguzan indaf eta laguntasuna emon eiguzuz eta geure asmu on eta eder oneitan sendatu gagizuz.

LOREA: QUI ENIM DILIGIT PROXIMUM, LEGEM IMPLEVIT. (ROM. XIII, 8). Bere geidea maite daunak, legea bete dau.

ERABAGIA: NON DILIGAMUS VERBO NEQUE LINGUA SED OPERE ET VERITATE. (I. JOAN, III, 18). Itz eta mingañezko maitasuna utsa da-ta, zeure geideak egiz eta egitez maitatzeko asmua artu egizu.

Amaboskaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria geure arerioal zor dautsegun maitasunaren eredu ezin ohea.

I

Geure geidea gugaz aizkide danean, ezez maitatzen dogu; gure etsai danean, askozaz be gatxago egiten yaku; baña Jainkoak, geure geidea maitatzeko agindu euskunean, aizkide ta arerioen arteko alderik ez eban ipiñi. *Zeure geidea, zeure burua lez maitatu egizu.* (MARC. XII, 31). Jaunaren agindua ori da ta agintza ori betetako, geure geide guztiak, aizkide ta arerioak, maitatu beaf doguz. Antziñako lege zafean, Jaunaren agintza ori batzuk oker' aitu eban; baña Jaunak bafiro azaldu eban, oker' egozan ofei inotsela: *Entzun dozue zuen artean norbaitek esan daula: Aizkidea maite ta arerioa gofoto izango dozu. Baña nik diñautzuet: zuen areriod maitatu egizue: gofotatzen zaituenai be, on egi-*

ezue: zeuei txafto egin eta irañak esan dautzuezanen aldez, otoi-egizue, zeuen Goiko-Aitaren seme izan zaitzen. Goiko-Aita maite ofek, on eta gaiztoentzat eguzkiari uften-eragiten dautso, zuzen eta okerentzat euria bialtzen dau, ta zuek be, on eta gaiztoak, aizkide ta arerioak maitatu beaf dozuez, bere seme izan nai ba - dozue. (MATT. V, 43 - 44). Zeuen aizkidiak baño beste inor maitatu ezik zelako saria itxaron zeinkie? zergariak be, ori beste kez al-dabe egiten. (Ib. 46).

Eta ikasle maiteak inoan. Bere anaya maite dauna, argitan bizi da ta ikasbide dongarik inori be ez damotso; baña arerioa gofoto dauna, ilunpean dago, ilunpian dabil eta nora doan ez daki, ilun ofek bere begiak itsutu dautsazalako. (I. JOAN, II, 19). Eta beste bein: Bere geidea maite ez dauna, eriotz-bidetik dabil; bere anaya gofotatzen daun edonor, giz-erale da ta giz-eraleak betiko bizitzaren itxaropenik ezin euki daike. (I, JOAN, III, 14). Betiko bizitz ori loftu nai ba-dogu, ba, geure arerioak maite izan beaf, doguz eta eurak geuri egitea nai

izango geunken mesedea, geuk be eurai egin beaf dautsegu.

Geure gaiztakeri ta ogenen parkamena jadesteko be biderik onena auxe da. Entzuh egizu ezpabe Jaunak diñotzun au: Gizonai euren utsegite ta irañak parkatzen ba-dautsezuez, zuen Goiko-Aitak be zeuen efu ta ogenak parkatuko dautzuez; baña zuek aufekoai parkatu ezik, Goiko-Aitak be zeuen utsegite ta ogenak ez dautzuez parkatuko. (MATT. VI, 14). ¿Zeure gaiztakerien parkamena loftu nai-dozu? — Parkatu egizu ta parkatuko yatzu. (LUC. VI, 37). Geure Jainko maitagarria zintzoro maite dogun ala ez jakin nai izaten dogu. ¡Eta nai izateko da! Jainkoa biotzez maite dogula ta berak be maite gaituala ba'genki, geure Jaunarenak gareala ta zorion bide-tik gabiltzala be, ziu' jakingo geunke ta geure biotz au atsegin eta pozez beteko litzakegu. Jainkoa zintzoro maite dogula jakiteko, ezaugafirik onena zzein ete-da? — Ofetarako ezaugafirik argi, bikain eta ziu'fena, arerioakazko maitasun ori dala deritxot. Geure aizkideak, maitatu gein-

kez bai, Jaunak ori agintzen dauskulako ta bai aizkide ofeik, geure begiko yakuza-lako lez: augaitik, aizkideai dautsegun maitasun ori, geure Jaunagazko maitasunetik datoñen ala ez, ezin eñez jakin geinke; baña begiko ez yakuzan arerioak, egin dauskuezan irañak aitzu - ta, zintzoro maite ba - doguz, maitasun ori Jainkoari dautsagun maitasunetik baño ezin etofri daitekela edonok dakus, eta onelan, bere arerioa maite daunak, Jainkoa be maite daua zuzen zifñetsi daike. Onez gañera, geure aizkideai dautsegun maitasun ori, Jaunagazko maitasunak soñtua ba'litz be, geure arerioai geunskioen maitasunak besteko Jainko-maitasunik ezelan be ezin iragafi leike. Au edonoentzat gauza argia da. Su andiagoak bere beroa su txikiak baño ufinago zabaldu daroa-ta, augaitik suaren beroa ufinago zabaldu ala uñago gelditzen dan jakin ezkeru, su ori andiago ala txikiago dan be jakin daikegu; baña gure arerio diran gizonak gugaz aizkide diranak baño gure biotzetik uññago dagoz eta augaitik areriokanaño eltzen

dan maitasun ofek Jainko-maitasun andi-agoa darakus.

II

Gure Jaun onak eta bere Ama erukioiak, geure arerioi zof dautsegun maitasun ori guztiz argiro irakatsi dauskue. Bide ofetatik aufenengo Jauna joan zan; gero deun guztiak baña bere Ama laztanak batez-be, Jaunaren ofñatzai zintzoro jafaitu dautse. Kurutzean untzez josita egoan Jaunak, bere urkatzañen alde, Aita-Goikoari otoi-egin eutsola bai - dakizu. *¡Ene Aita, parkatu egiezu, zer egiten daben ez dakie-ta.* (Luc. XXIII, 24). Kurutzean egoan Jaunak bere Aita - Goikoari eruki ta parkamena eskatzen eutsonean. Kurutz-ondoan egoan Ama nekatuak, Semearen itz ofeik beresaten ebazan bere biotzean. Ama-Semien jafabide edef oneri ezin jafaitu geinkiola esango ete-dogu? Olakorik ezin esan geinke: Jaunak eta bere Amak guri ikasbide edef ori emoteafen, euren arerio ankerai parkatu eutsen: guk be, Jaunaren laguntasunagaz parkatu gein-

kioe; baña safi ofetarako nagi ta mukef egoten gara. Bein baño safiago esaten dogu, irain eta kalteak egin dauskuzan arerioari parkatzea, gizon gaizoak egin dai-ken baño arazo gatxagoa dala; beste batzuetan diñogu gure aufka jafi dan arerioari ofetan parkatzeak, makalkeri utsa dirudiala ta bere burua aintzat daukan gizonak ofelako gauzarik ezin egin daikela; baña nai bat au nai beste ori diñogunean okerf gagozala ezez ezautu geinke. Gizonak egin ezin dai-ken gauzarik, Jainkoak ezin agindu leyo; baña geure arerioari parkatzeko, Jaunak argiro agindu dasku: agindu au zintzoro betetafen, arerioai biotzez parkatu dautsenak, asko izan dira, ezelan esan geinke, ba, parkatze ori egin ezin geinken zeregiña dala? Makalkeria ez dala be, argiro dakusku. Arerioai parkatze ori egikizun gatxa dala geuk gero- nek esaten dogu; baña gauza gatxak egitea ¿makalkeria noiz izan ete-da? Arerioai parkatzeko, euren gofofoan jafaitzeko ba- ño, askozaz be kemen eta adore geyago beaf da; augaitik, parkatzea, gizonkeria,

ta ez parkatzea, koldafkeria dala autoftu egizu.

Baña geure Jaunaren agindua betetako, geure arerioai parkatzea ez dogu naiko; onezaz gañera, maite be izan beaf doguz. *Zeure geidea* — diñosku Jaunak — *zeure burua lez maite izan egizu.* (MARC. XII, 31); baña arerioa be, aizkidea lez, geure geide da: augaitik geure burua lez maitatu beaf dogu. ¿Gaiztoa dala, uts eta akatz asko daukazala? ¿Eta zer? Geu on - onak ete- gara? ¿bein baño safiago gaiztoak be izan gareala geure bañenak ez ete - diñosku? Geure utsegite, okerferi ta akatz guzti ofeik gora-bera, geure buruak zintzoro maitatzen doguz: arerioak be geure biuf-keri, akatz eta utsegite ofein antzekoak baño ez daukez eta ¿zegaitik ez maitatu? Geure uts eta akatz guzti ofeikin be, Jainko ta gizonak geu maite izatea nai dogu ta Jaun zuzenak geuretzat nai dogun orixe, geuk besteakin egin daigula agintzen dasku.

Zeure Seme laztan - kutuna kurutzean josi eutzuen arerio ankerf aek ain zintzoro

maitatu zenduzan Ama maitale ořek, gu obendi eskařgaiztoko onein eskariak abegi onez ařtu egizuz; gure argaltasun andia ondo dazauzu ta geure etsayai parkatzea, aldatz-gora egiten yakula bai-dakizu. Ama laztan ořek, lořtu eiguzu, ba, ořetarako beař dogun eskař eragilea ta beste gauza batzuetan lez, aonetan be, zeure oñatzai jafaitu dayogun, goiko indařagaz gure asmo makalok sendatu egizuz.

LOREA: DIMITTITE ET DIMITTEMINI. (LUC. VI, 37). Parkatu egizue ta parkatuko yatzue.

ERABAGIA: EGO AUTEM DICO VOBIS: DILIGITE INIMICOS VESTROS. (MATT. V, 44). Baña nik diñotzuet: zeuen arerioak maite - izan egizuez.

Amaseigaren eguneroko irakurkizuna

Andra Maria, zulfasunaren eredu bikaña

I

Orain arte azaldu doguzan onoimen ořei jainkozkoak deritxoegu, euren sořkun eta elburu Jainkoa dalako. Egiz, geure, geidea, bere ontasunafen bakariř maite bař gendu, maitasun ori jatořiz be jainkozkoa ez litzake izango; baña geure geidea Jainko afen maitatu beař dogun ezkerro, maitasun onek bere jatoři ta zegaitia Jaunagan daukala argiro dakuzu ta augaitik, geideagazko maitasun ori Jainkoari zof dautsagunaren ufengo azaldu dogu.

Orain beste onoimen batzuk azaldu nai geunkez, eta guzti onein ařtean, garaı ta urenenak aurfengo azaldutea ondo ta egoiki izango dala deritxogu.

Onoimenik garayen oneik lau dira: zulfatasuna, zuzentasun, sendotasun eta neufitasuna. Atea bere ořpo gañean, nafaztu

barik, txairo-txairo ibiltan dan lez, gizonaren bizitza be lau onoinen onein ganean beti ba'lebil, aztapo ta eragozpen barik, artez eta zuzen ibiliko litzake, augaitik bizitz deun eta zuzenaren efo ta ofpo lez diran lau onoinen ofei, jakitunak efortikoen izena ipiñi dautse.

Edozein gizonak bere egikizunetan zuzen ibili nai ba-dau, lenengo bere buruko eretxi okerak, ufengo bere biotzeko griña ta gurari makurak zuzendu beaf ditu. Bere adimen eta naimena ondo zuzendu dituan gizasemea, bere egitekoetan be, adimena oker eta biotza makur daukazana baño, artez eta zuzenago ibiliko da. Asko dakien gizonak guztien artean zufenak izan beaf leukiela dirudi; baño safi askotan, euren adiña eretxi okerefz beterik daukelakodedo, euren zereginetan zuftasun, sen eta zentzun gitxi erakusten dabe. Adimenean eretxi okerak euki ezkeru, biotzeko griña ta makurkeri dongak berez. ernetan dira; augaitik bizitz zuzen eta jainkozkoa egin nai daun edonok, beste ezer baño lenago, bere buruko eretxiak zuzendu begikez.

Zuftasuna, oretarako da: adimenaren onoinena da-ta, bere eretxietan zuzen ibili dedin, berariz laguntzen dautso. Jakituriaz, saritan beintzat, zuftasuna be azi ta geitu egiten da; baño biak gauza bat dirala uste ba'gendu, okerf gengokez.

Jakituriak arau nagosi ta orokafak emoten dauskuz: zuftasunak, egikizun bako-txean biderik egokiena zein dan adierazten dausku. Egitekoen eretxi zuzena ta zuftasuna gauza bat dira. Augaitik iñoan deun Austin irakasle andiak: geuk nai doguna loftu ta eskuratzeko, zein bide aftu ta zein itxi beaf dogun, zuftasunak adierazten dausku. Geure elburua zein dan eta ara eltzeko biderik egokiena zein izango dan: ori adieraztea be zuftasunaren zeregiña da, ta ez edozelakoa, bere zereginik nagosi ta garayena baño; augaitik, elburu okera daukanen zuftasuna bera be, nai-ta-ez, oker eta guzuzeko izango da. Onelan ba, betiko zorionagaz aitzurik, lufeko zorion labur eta igazkofen bila dabilzananak, euren asmu oreitan bizkof eta zolienak ba'lira be, egizko zuftasunik ez

daukela ziñetsi zeinke. Betiko zorionaren gomutea bere gogoan ondo josita daukan gizona ta zorion ori eskuratzeko biderik egokienak autu dagizana, orixe bai, orixe da benetan gizon jakitun eta zufa: beste enparabak, zoli ta bizkofenak dirala uste izan afen, ero, itsu ta zentzun bakoak baño ez dira. *Ene semetxua*—diñosku jakitun batek — *ondo oldoztu barik, ezer be ez egizu egin eta eginda geró, ez yatzu damutuko*. Goiko zoriona irabazteko, zuftasuna beaf-beafa da ta auxe *izan da deunen* (santuen) *jakitura*. (PROV. IX, 10). Jakituri edef au daukan gizona ta zuftasunean aberatza dana, benetan zorioneko da. *Aonen jabe izatea, zidafa irabaztea baño obe da ta beronen ale-garau arnariak uferik garbiena baño edefagoak dira. Beste ogasun guztiak baño maitagaflago da ta gizonak lufean idoro daikezan gauzarik edefenak be, aonen ondoan zer ikusirik ez dauke*. (PROV. III, 13 SEQ.)

II

Gauza bakotxa zegaitik eta zetarako,

noz nun eta zelan egin beaf dan, zuftasunak irakasten dausku: zein dan ona, zein ohea ta zein onena; zein dan txara, zein txafago ta zein txafena adiraztea be, zuftasunaren berarizko zeregiña da: augaitik zuftasun ori beste onoiemen guztien irakasle ta artezkari dala ta onoiemen bakotxari bere aldi, era ta neufia darakutsazala, Eleizako irakasleak ondo baño obeto diño. Andra Mariak onoiemen eta ekan-du-on guztiak gorengo mañan euki ebazala bai-dakigu ta, augaitik bere zuftasuna bikain-bikaña ta ezin andiago izan zala be ezautu ta autoftu beaf dogu. Baña Andra Mariak irakatsi euskun zuftasun ori zelakoa izan ete zan? Iru endatako zuftasuna dazaut: lenen azalduko dautzudan onek azaletik zuftasuna dirudi; baña mami ustela dauko ta guzuzekoa da: bigafena; egizko zuftasuna da, baña erdikina; irugafena, egizkoa ta oso-oso.

Edozein gauza, edozein elburu loftuteko bideak, ondo autu ta egokiro atonduten dakiana gizon zufa dala esaten dogu; baña elburu ori okef eta kaltegiña ba'litz,

ara eltzeko bideak egokiro atonduten dakian zuftasun ori be, oker eta gaiztoa izango litzake, ta azaletik zuftasun-antza euki afen, bere baruan, mami zindoaren orde, guzur utsa eukiko leuke. Esaterako, lapufetan egiteko, beste inori otu ez yakozan bideak asmau dituan gizona, lapuf bizkor eta zufa izan dala esan oi dogu; baña nai lapufetarako, nai beste edozein gaiztakeri egiteko, euki geinken zuftasun ofek, zeruko ateak safatzen dauskuz: mesede gitxi ta kalte asko ta andiak ekafi leikeguz eta guzuzekoa dala ondo diñogu. Augaitik inoan deun Paulo bialduak: *aragiaren zuftasun ori, eriotzea da; gogoarena, ostera, bizitz eta bakea.* (ROM. VIII, 6).

Baña efu ta oben barik egin geinkezan arazo ta zeregin asko dagoz. Arazo oneik ondo egiteko, biderik egokienak idoroten dituan gizona, zura dala esaten dogu; baña lufeko arazorik andiena be, gure bizitz osoaren azken eta elburu ezin izan daitekela edonok daki; augaitik arazo ofeitzaz gizonak darakusken zuftasuna, egizkoa

izan afen, osoa ezin izan daiteke. Gure bizitz osoaren elburu, geure gogoen betiko zoriona da: augaitik, betiko zorion ori loitzeko, gauza guztiak ondo ta egokiro gertu ta atonduten dakian, gizona ta auxe bakarik, zuftasun osoaren jabe izango da. Eta auxe da, batez be, Andra Mariak irakatsi euskun zuftasuna.

Ekatxa uferatzen danean, txori ta beste egazti basatiak laster igarten dabe ta baso ta oyanetan eskutatzen dira. Andra Maria be olantxe, munduko ekaitz gaiztoetatik igesteafen, bere gurasoan etxean eta Jerusalem'go eleizan eskutau zan. Jatofizko ofbanak ez eutsan ikutu ta bere biotzean, guk lako makurkeri ta griña dongarik ez eukala bai-dakizu; augaitik guretzat andi diran munduko afisku ofeik beretzat txikiak baño ez ziran, baña au ta guzti be, gure zeruko Ama laztan ori, zurzura zalako, ardurarik andienagaz afisku ofeitatik aldendu zan eta bere gaztaroa Jerusalem'go eleizan igaro eban. Guk, jauskofak garean bere seme-alabok, munduko afisku ofeik ondo dazauguz; gure

biotz gaizo au dongakerirantz oso iruli ta makuf dagoala be bai-dakigu; baña ori ta guzti be, afiskurik - afisku, bape ardura barik ibilten gara. ¡Gure zuftasuna nun ete-da?

Eguzkiaren izpiak baso artetik baño garbiago, lufeko zikinkerik artetik igaro eiteken gure Ama ofbange ofek munduko afiskuetatik arduraz alde egin eban eta gu, afisku ofeitan sartu orduko zikinduten gareanok ¡galbiderik-galbide itsumustuan ibilten gara! Ama zuñaren semeak gara: baña gure zuftasun au txiki ta labufa dala autoftu beañean gagoz!

Zuf-zufa izan ziñan Ama garbi ofek, gure aldez otoi-egizu, *Virgo prudentissima, ora pro nobis*. Geure zorionera eltzeko biderik egokienak idoro ta autetsi daikeguzan, zeure zuftasun bikain eta afigafi ofen pizka bana emon eiguzu eta bide txaf, okef eta kaltekoñ guztiak itxirik, beti bide on, zuzen eta osasungariari jaraitu dayogun, geure asmoetan sendatu gaizuz.

LOREA: ESTOTE PRUDENTES SICUT SERPENTES. (MATT. X, 16). Nafaztiak baizen zufak izan zaiteze.

ERABAGIA: POSSIDE PRUDENTIAM... NE DIMITTAS EAM ET CUSTODIET TE. (PRO. IV, 5). Zuftasunaren jabe egin zaite: ez egizu galdu ta berak jagongo zaitu.

Amazazpigaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria zuzentfasunaren eredu edera

I

Bizitz erugabea egin nai daun edonok, zuftasunaren bidez bere buruko eretxi okefak zuzendu ondoren, bere biotzeko zalekeri ta grñiak be zuzendu beaf ditu. Safitan gure gogoak gauza bat eta gure aragiak beste bat nai izaten dabe. Naimena geure gogoari dagokion almena da: augaitik gogoak, gorputzetik urten dagianean be, bere-berea daun naimen ori, beragaz daroa. Gogoaren kaltez eta bere aufka jagiten diran beste grñia eta zalekeri oñeik ostera, gure aragiari dagokioz eta aragia il ezkeru, zalekeri oñeik be il dira: baña bien bitaftean, gogoaren naimena ta aragiaren zalekeriak zuzentzeko ardura aflu ta alegin egin beaf dogula, berez gauza argia da-ta, esan beafik ez dago. Zuzentasuna geure gogoaren naimenari dago-

kio: sendotasun eta neufitasuna aragi-zalekeri oñein jauñle ta zuzentzale dira.

Gizona lagun artean biziteko egiña da: beste enparauakin afu-emonak daukaz eta afu-emon oñetako gizonaren egitadak zuzentzen dituan onoinenari, zuzentasuna deritxogu. Zuzentasunak, bakotxari berea emoteko agintzen dau: baña bakotxari berea emon al-izateko, bakotxari zer zof dautsagun jakin beaf dogu. Zuzenak izango ba-gara — diño Bernardo Deunak — Jainkoari, Abefiari, gurasoai ta beste lagun eta geide guztiai, geure eurakazko zofa zeatz ordaindu beaf dautsegu. Jainkoari maitasun, guftze, menpetasun eta eskañ-ona; abefiari zintzotasun eta maitasuna; gurasoai andizuren, laztantasan, lotsa eta laguntasuna; geure ongileai, euren onegite ta mesedien gomuta ta ordaña: nagosi ta zaragoai, menpetasun, lotsa ta itzala; barñiñai kidetasun ta txera ona; menpekoai euren onerako izango dan ardura zoli-bizkoña; txiro ta beafstuei eruki ta sorsopena zof dautseguz.

Zuzenak izateko, oñeik egin-beaf guz-

tiok zeatz bete beaf doguz; baña zuzenta-suna, batez be, geure geide ta lagunakin daukaguzan artu - emonetan, oso - osorik saftzen da. Aftu-emon oneitan iñoz, be utsik ez egiteko, gure Jaunak irakatsi euskuzan arau bi oneik, beti gogoan erabili beaf geunkez: Lenengo araua auxe da: *Zuri bestek egitea nai ez zenduken gauzarik, zuk beste iñori ez egiozu egin.* (TOB. IV, 16). Bigarrena: *Besteak zeuei egitea nai zendukezan gauzak, zuek be eurai egiezuz,* (MATT. VII, 12). Arau bi oneik arduraz beteko ba'genduz, zuzentasun osoan biziko giñake: baña gizonak arau edef ofeik ez dabez jagoten eta zuzentasunaren kaltez oben eta uts asko egiten dira.

Gitxi batzuen onean eta askoren kaltean legeak ipinten dabezan agintariak, zuzentasunaren aufka dabiltz, agintz eta legeakin efiko geyenen ona bilatu beaf dalako. Euren menpekoai iminten dautsezan zerga ta zamak, zuzentasun-araüz, banatzen ezpa - dabez; legea austen dabena beaf dan besteko zigofa ta betetan dabena

ai irabazi daben saria emoten ezpa-dautse, ofetan be zuzentasunaren kaltez dabiltz eta oben egiten dabe. Zuzentasuna ostikopean erabiltea, efientzat guztiz kaltegarfi izatendata auldu, makaldu ta geizotu egiten ditu: *zuzentasunak, ostera, eriak jaso ta goratzen ditu ta agintarien eskubideai indaf eta sendotasuna emoten dautse.* (PROV. XIV, 34 — XVI, 12).

Geure geide ta lagunakin daukaguzan saleroste ta artu-emonetan be, bakotxari berea emon ezik, zuzentasuna austen dogu ta efudun egiten gara. Aufekoari bere ogasunetan kalte-egiten dautsanak, egin-dako kalte ofen ordaña zoñ dau ta kaltea euki daunari emon beaf dautso. Iñoren gauzea, jabeak nai ez daula, artu ta beragandu dauna be, gauza ori berori edo bere ordea jabeari emoteko beaftua dago. Egin-dako kaltea ordaindu al-izan eta ordaindu nai ez daunari; osturiko gauzea biurtu al-izan eta biurtu nai ez daunari, Jainkoak be egindako efu ta obena ez dautso partatu nai izango, ta bere zoñ ori ordaindu afte, zeruko zoriona galtzeko afiskuan dago.

II

Zuzentasun-itx onegaz beti gauza bat ez dogu adierazten: batzuetan izen ofek onoimen guztien batza ta ornitasun oso-oso adierazten dausku; beste batzuetan itz ofegaz bakotxari berea emotera lokatu ta igitzen gaituan onoimen berezia aitzen dogu; baña nai batera, nai bestera itz ori aitu, Andra Maria guretzat zuzentasunaren eredurik edefenetaikoa da. Eguzki ta ilafgiagaz jazoten dana, orixe berori Jesu - Kristo gure Jauna ta bere Amagaz jazo oi da: Jesu - Kristo zuzentasun-eguzkia da ta Andra Mariá zuzentasun ofen ilafgi betea. Ilafgiak bere argi guztia eguzkitik aitzen dau; pizka bat ausituta bai, baña argi edef eta atsegintsua bialtzen dausku ta eguzkia gure begietatik eskutau danean, ilargi betea aren ispilu edefa izaten da. Jesu-Kristo gure Jaunagan onoimen guztiak, eguzkiaren izpiak lez, argi egiten dabe: Andra Mariak, onoimen ofein argi - izpi guztiak beragandu ebazan, eta ilargian eguzkiaren izpiak lez,

bere Seme ta gure Jaunaren onoimenak be Ama samur onegan argi egiten dabe: augaitik gure Ama Eleizeak Andra Mariari zuzentasun-ispilua deitzen dautso: *Speculum justitiae, ora pro nobis*, zuzentasun-ispilua zarean ofek, gure aldez ototegizu.

Bakotxari berea emotea, ori zuzentza bada, Maria zuzenen artean zuzenena izan zala autortu bea dogu. Geure Jaun eta Jainkoari dautsagun zofa, Andra Mariak baño obeto ¿nok ordaindu ete-dautso inoz? Guraso ta nagosiai zof dautsaguzan itzal eta menpetasunean ¿izan al - da inor Andra Mariagaz bañdinu geinkenik? Txirro, beartsu ta zorigeztokoakin ¿izan al-da inor Jaunaren Ama laztan au baizen amultsu, samur eta efukiofik? Goiko - Aitaren zuzentasuna zeatz eta osoro bete zedin, bere efayetako Seme laztana eriotzara eskini ta opaldu eban; baña eskintza onegaz zuzentasun eta efukia, biak batera agertu ta erakutsi euskuzan; Jaunagazko zuzentasuna, gugazko efukia. Bakotxari berea emon ezkerro, zuzentasunari dago-

kiona bete dogu: zofaren-gañera emoten dana, zuzentasuna baño obeto esku - zabaltsun eta efukia izaten da: baño efukiak bere zeregiña ezin asi daike, zuzentasunak berea zeatz eta osoro. bete baño len: augaitik, Andra Mariak bere Semea eriotzara ukañi ta opalduagaz, efuki samur eta laztantsua egin ba-euskun, zuzentasunari egokiona lenago eta gonburu bete ebala autoftu beaf dogu.

Geure zeruko Amak irakatsi euskun zuzentasun ori ¿biotzez maite ete - dogu? Inori kalterik ez egiteko ta bakotxari berea emoteko ¿beaf dan besteko ardurarik ete-daukagu? Geure Jaunak diñosku: *zuzentasunez ogasun gitxi, gaiztakeriz asko baño, obe da.* (PROV. XVI, 8). Eta beste bein: *Gauza guztietan eretxi zuzena daukenak eta aldi oro zuzentasuna egiten dabenak, zorionekoak izango dira.* (PSAL. CV, 3).

Zeure egite guztietan zuzen-zuzena izan zinan Ama efukiof ori, Goiko Jaun eta Ja-beari dautsagun zof andia albait ondoen ordaindu dayogun, orain eta beti lagun

zakiguz: geure geide ta lagunakin daukaguzan aftu-emonetan zuzen eta zeatzak izateko beaf dogun goiko eskafa jadetsi eiguzu ta zuzentasun osoaren gose-egafia gure biotz bafenean saftu ta bafendu eiguzu, gose-egafi ori daukenai Jaunak eskini dautsen zorion asekof eta bete-betea zeruetan loftu daigun.

LOREA: BEATI QUI ESURIUNT ET SITIUNT JUSTITIAM, QUONIAM IPSI SATURABUNTUR. (MATT. V, 6). Zuzentasunaren gose-egafi diranak, zorionekoak dira, euren gose - egafi ori aseko yake-ta.

ERABAGIA: AGONIZARE PRO ANIMA TUA ET USQUE AD MORTEM CERTA PRO JUSTITIA. (ECCLI. IV, 33). Zeure gogoaren aldez bufukatu zaite ta zuzentasunaren aldez eriotzaraño jokatu egizu.

Amazortzigaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria sendofasunaren eredu galena

I

Griña ta lerak geure izate oni dagokiozan agerpen eta kimuak dira-ta, griña bako gizonik ez dago. Eurenez txafak dirala ezin esan geinke; baña geure adimenaren eretxi zuzenen kaltez diranean, dongakerira nafazu garoetz eta au safiegi jazoten dalako edo, griñaen izen oregaz, geyentan beintzat, txafarako daukaguzan lera ta makufkeriak adierazten doguz. Gure griña guztiak efo edo zustrai bi baño ez daukez.

Aragia berez gauza on zalea da: atsegin eta bigunkeriak nundik loftuko, atsekabe ta neke-miñak nundik ufinduko ibilten da beti; baña bein baño safiago norbaitek edo zerbaitek atsegin emoten dautsana kendu ta min emoten dautsan gauzaren bat afe-razoten dautso, ta orduan, sumindu ta

aseaturik, ori egin dautsanaren aurka jagiten da. Atseginetara makufzen gaituan lera ofi, irits edo garamura deritxogu: aseatu ta suminduteko daukagun beste aoni, sumimena deitu geinkio. Beste griña txaf guztiak efo bi oneitatik erneten dira ta augaitik, bere biotz bafuan zuzentasan eta bakea ipiñi nai dituan gizonak, griñaen efo bi oneik ilerazo ta neufira ekañi begiz.

Griña suminkofa, batzuetan lafegi ausafu ta beste batzuetan ezerezagaitik ikaratu ta kikiñdu egiten da, ta beaf dan neufira ekañteko, kemen, adore ta biotzeko sendotasuna bear dira. Ausafutasun eta bildur lafegien bitartean dago, ba, biotzeko sendotasun ori. Biotzez sendoa dan gizasemea, afiskueta premiañ barik ez da joaten: baña gauza zail eta gatxak egin beaf diranean be, ez da bildurta ta ikarazten. Geure bizitz onetako lan, neke ta ezbeafak, eriotzako afiskuak eta bizitz zuzena egiteafen, geure bidean aufkitu geinkezan gaiztasunak, kikiñdu barik, kemen eta adore andiz afu, eutsi ta eroate-

ko indaŕa, sendotasuna deritxogun onoi-menak emoten dausku. Sendotasun ori osoro beaŕezko dogula iñok be ezin ukatu daike. Geure ziñestea ukatu baño len geure bizia galtzeko be gertu egon beaŕ dogu; zuzentasunaren aldez edozein neke nai ezbeaŕ igaro ta eroateko be bai; baña biotzeko adore ta sendotasun barik, ori ezin egin geinkela edonok dakuske. Jaunaren legea gorde ta betetako, bein baño safiago gaiztasun eta eragozpenak aufkitzen doguz: batetik, geure arerio gaizkiñak zirikatzen gaitu; bestetik geure aragiaren griña dongak gaiztakerira garoez: arerioaren ziltzaldi ofei jaŕki beaŕ gayakoez ta geure griña donge oneik ezi beaŕ doguz; baña sendotasun barik ez batau ez beste ori egin geinke. Gure oraingo bizitz au gudu ta bufuka dala bai-dakigu: *gudu ta auska onetan beaŕ dan lez jokatu ez dagianak, garaitzalien zorion-burestunik ez daula loftuko*, deun Paulo bialdunak argiro diñausku, (II, TIM. II, 5), eta edozein gudutan biotzeko sendotasun ori, izkiluak baizen beaŕa ta beaŕago dala ñnok

ez daki? Augaitik, kristiñau-arauz bizi alizateko, sendotasun ori geugandu ta geuretu beaŕ dogu.

Gauza oro arira datorkiguzanean, laŕegi poztu ta aŕotzen gara: okel uŕteten dauskunean ostera, ariñegi jausi, atsekabetu ta kikildu. Bata ta bestea dira sendotasunaren kaltez: biotzez sendoa izan nai daunak, zorion eta zoritxaŕetan gogo baŕdin-antzekoa jagon beaŕ dau, zorionakin laŕegi poztu ta zoritxaŕekin laŕegi kikildu barik. Baŕdintasun oni eutsi ta iraunazoteko, zorion eta zoritxaŕak aldizka etof ten dirala gomutau beaŕ dogu. Eta neke, ezbeaŕ eta zoritxaŕ ofeik gure indaŕak baño geyago ba'lira, orduan geure begiak gora jaso ta geurez ez daukagun sendotasun ori, Jaunagandik itxaron geinke. *Nire sendotasuna neure Jauna da*, (Ex. XV, 2) esan beaŕ dogu. *Jaunagan itxaroten dabenak, sendotasuna bera-gandik aftu daroe*. (Is. XL, 31). *Eta Jainkoa gure aldez egon ezkeru, gure kaltez ñnok ezer egin daike?* (ROM. VIII, 31). *Jaunak ni sendatu ezkeru, zoritxaŕik an-*

dienak jasan eta gauzarik gatxenak be egin neinkez. (PHIL. IV, 13).

II

Gure Jauna ta bere Ama kutuna, sendotasunaren eredu galen eta gorenengoak dira ta jafaibiderik ederenak emon dauskuez. Gauza onetarako gaiztasun eta eragozpen geyago aurkitzen doguz txarëtarako baño: eragozpen eta gaiztasun ofein bildufak gure naimen gaizo au bide zuzenetik aldendu ta bide okefëra eroan daike ta bilduf ori guztiz kendu, edo beintzat gitxitu ta neufira ekarëta, sendotasunaren berarizko zeregiña dala diñogu. Gaiztasun ofei luzaro eutsi ta arpegi emotea, safi askotan eragozpen ofeik egotzi ta ostikopean zapaltzea baño be, egikizun zail eta gatxagoa izaten da: augaitik deun Tomas jakitun andiak diño kalte, ezbeaf eta zoritxarëak gogo sendoz aftu, jasan eta eroatea, sendotasunaren agerpenik nagosi-ena dala.

Sendotasun osora eltzeko, iru mala dagoz. Geuk bilatu barik, bapatean eta itsu-

mustuan lez datofkiguzan ezbeaf eta kalteak, kikiidu barik, sendoro jasan eta eroatea, ori da lenengo malea. Egikizun andi, astun eta gatxak egin eta zoritxarë andiak jasan eta eroateko une, aldi ta erak geure gurez bilatzea, ori da bigafëna. Eta gauza andi ta gaitz ofeik egiteko, nai berez aufkeztu yakuzan, nai geurez bilatu doguzan une ta era ofeik, poz eta atsegin andiz aftu, besafkatu ta laztandutea, au da irugaren eta gorengo malea. Onelan egiten eban gure Jaunak, iñoanean: *Ene buru au neure odoletan gofituta ikusi arte, ene biotz au artega ta estu dago.* (Luc. XII, 50). Bere zanetako odola lenbailen isuri nai ebalako, esaten eban entzun dozun ori. Eta egiz, gure Jaunak bere nekaustean (pasiñoan) erakutsi euskun sendotasuna, benetan afigafia da. Ezek ez eban atzeratu: begi afean ekusazan kurutze, untze, irain, ifi ta neke-min izugafiak, gure Jaunaren sendotasuna bape ez eben ausi ta auldu: bestera, su andiak eguf geyago ezafi ezkerro, bero ta indar bafia artzen daun lez, gure Jaunaren sen-

dotasunak be, neke, lof eta zoritxaf andi-agoakin, kemen eta adore bafia aftu eban eta marido, sendo ta indartsuago egin zan.

Eta kurutzearen onean zutik egoan Ama erukafi aren sendotasuna ¿dan bestean nok adierazo daike? Egiz, bere bizitzan zoritxaf askok biotzean ikutu eutsen: baña bere erayetako Seme kutuna, gaizkiñik-gaizkiñena bai'litzan, kurutze lotsagarí aretan untzez josita bere begiakin ikustea; judafak egiten eutsezan izeka ta ifiak eta arpegira jauřtiten eutsezan añen eta bírau zakafak, bere begi lafiakin entzutea, Ama samur onentzat zoritxafik andiena ta gauzarik samiñena izan zala ezez uleřtu daikegu. Neke ta zoritxafik mingotsenak Ama samuraren gañera datoz: baña Ama laztantsua kurutzearen ondoan zutik dago, sendoro dago; adore ta kemenez bere gogoa jantzi dau ta lufeko emakume biguna baño obeto, zerutik jatziriko sendotasuna dirudi.

Bizitz zuzena egiteko asmuak, bein baño safiago aftzen doguz; baña gaiztasun pizka bat aurkitu orduko, jeurt-egin eta

bařiro lengo bidera itzultzen gara. Geure asmo onetan ain makalak izan ezkeru, Jesu-Kristo'ren gudari ta Andra Maria'ren seme-alaba gareala ¿ziñetsi ete - geinke? ¿Zelako gudaria da, bere buruzagia aufetik joaten eta adorez beterik ariskueta sartzen ikusi-ta, jafaitu nai ez dautsana? Gure Jauna gure aufetik doa, geugaz doa; gure biderakusle ta laguntzale da: Ama laztana be aufetik doa ta lagundu nai dauku. Jaun sendo ta Ama adoretu onein ondoan ¿makal eta koldafak izango ete-gara?

Sendotasunaren eredu bikain zayakuzan Ama laztan ofek, zure seme - alaba gaizo-makal oneik sendatu gaizuz: bein afturiko asmo zuzenai sendoro eutsi, zerruko bidean aurkitu daikeguzan gaiztasunak egotzi ta zeure onatzen jafai beti aufera joateko beaf doguzan adore, kemen eta sendotasuna esku-zabalez emon eiguezuz.

LOREA: OMNIA POSSUM IN EO QUI ME CONFORTAT. (PHIL. IV, 13). Sendatzen nauñ

Jaunaren laguntasunagaz, edozer gauza dagiket.

ERABAGIA: VIRILITER AGITE ET CONFORTAMINI. (I. COR. XVI, 13). Gizon-arauz lan egizue ta sendotu zaiteze.

Emeretzigaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria neuritasunaren eredu garbala

I

Gure aragi ustelko onek, min emoten dautsen gauzetatik al dauñ bestean igesgiten dau: atsegin emoten dautsenak, ostera, gar andiz maitatu ta bilatzen ditu. Gauza latz, mingots eta gatxetan kikildu ez dedin, sendotasunak eutsiten dautso: gozo ta atsegintsuetan, zalekeri okerak gaiztakerira naraztu ez dagien, neuritasuna osoro beafezkoa dau. Geure ekandu ta egitadetan, geyegiz eta gitxiegiiz utsegin daikegu: augaitik gure ekandu on guztiak euren neuria beaf dabe. Neufitik urten ezkeru, nai gitxiegiiz nai lafegiz urteten dogula, ekandu onaren orde z ekandu txafa aftzen dogu: augaitik neuritasuna, onoimen orokafa danekotz, beste guztietan saftzen da ta guztiai ta bakotxari beaf daben neuria emoten dautse.

Baña gařamuraren indařa, ikutuz arřu geinkezan atsegiřetan, osterantzekoetan bařo andiago izaten da; augaitik atseginzalekeri nagosi oneik ezi ta neufira ekařteko, beste ezetan bařo beařagoa da neufitasuna deritxogun onoiemen ori. Atseginzalekeri nagosi oneik zeintzuk diran edonok daki. Gizonak, bere bizia jagoteko ta bere endeari eutsi ta iraunazoteko, egin beař dituan gauzetan, atsegin nagosi ořeik idoro ta auřkitzen ditu. Bakotxak bere buru ta bizia jagoteko, naiko izango dan beste jan eta edan beař dau; giza-endeari eutsi ta iraunazoteko, seme-alabak aztea be gauza beařa da. Bakotxaren bizirako jan-edana ta gizadi osoaren iraupenerako seme-alabak aztea, gauza beařak diralako, gizasemea egikizun ořeitara itzultzen dan irits edo gařamura, berez txarřa dala ezin esan geinke: bařa zalekeri ořeitan beste enparauetan bařo eřezago neufitik uřten daikegu ta bein neufia ausi ezkeri, griřa ořeik, gařtakeri askoren ifufi loya izan daitekez; augaitik zalekeri nagosi biok ezi ta neufira dakařzan onoiemenari, jakitunak

neufitasuna deritxoe. Jan-edanera geyegi itzultzen gaituan griřa txarřari, salokeria deritxogu: aragizko atsegiřetara garoazan gařamura oři, aragikeria: bařa salokeri ta aragikeria ta batez be griřa bi ořeik zuzentzeko beař diran onoiemenak, gerotxuago bana-banan azalduko doguz eta, augaitik, oraingoz edozelako atsegiřetan euki ta jagon beař dogun neufitasunari ekingo dautsogu.

Gure aragi ustelkoř au atseginzale andia dala bai - dakizu: *gizonaren biotza, bere zentzun eta gogamena*—diřo Jaunak —*gaztetatik txarřerako ayeř eta makuf dagoz.* (GEN. VIII, 21), eta makufkeri ořeik adionez arřeztu ezik, gařtakeri asko eragin leikeguez. Bigunkeri ta atsegiřetan gure aragi zital au eztitan lez egoten da: ildura ta laztasunak, ospiřa bařo mingotsago izaten yakoz; bařa okelea, gatzik emon ezik, lasteř usteltzen dan lez, beti atsegin-eztitan bizi dan gizasemea be, lasteř emetu, bigundu, zikinkeriz ořbandu ta usteldu egiten da. Jolas eta atsegiřetan, beste edozein gauzetan lez, neufia ipiři

beaf geunke. Geure bizitz au pizka bat arindu ta geure zeregiñak ondo egiteko beaf diran beste jolas eta atsegin aftu ta erabili daikeguz; baña oftik aufera geyen-etan kaltegarí izaten dira, atsegin lafegik gure gogoa emetu, auldu ta makaltzen dabelako. *Aragi-arauz bizi diranak*— diño deun Paul, Jaunaren bialduak—*aragiaren gauzak bakariik uleltzen dabez; gogorauz bizi diranak, ostera, gogoari dagokiozan gauzak ondo oartu ta jakiten dabez.* (Rom. VIII, 5); augaitik, gogoari ta onen betiko zorionari dagokiozan gauzak ondo aitu ta uleltu nai dituanak, bere buruari zentzunetako atsegin asko ukatu beaf dautsaz. *Zeuen garí ta gultzufunak ondo lotu ta estutu egizuez.* (Luc. XII, 35) diñausku Jaunak, eta gultzufunak estutze ori, aragiaren griñak, atsegin-zalekeriak bezau ta ezitea dala Eleizako gurasoak diñoskue. Bere soñeko jantzia luzegi daukanak, otsein-lanak egiteko nai bide luzean ibilteko, bere soñeko luzegi ori gafira jaso ta an lotzen daun lez, guk be geure Jaunaren otsein zintzoak izan

eta zorioneko bidetik ibili nai ba-dogu, luferko gauzetara nafaztuten gaituen atsegin-zalekeri ofeik ezi, iñausi ta lotu egin beaf doguz. Onelan diño deun Paul bialduak: *Jesu - Kristo'ren otsein zintzoak, euren aragia bere ekandu-txaf eta gafamura okefakin kurutzean untzez josi dabe.* (GAL. V, 24).

II

Gure Jaun onak eta bere Ama maiteak atsegin-neurtasun au euren bizitz guztian irakatsi euskuen. Zeure Jaunaren jayotz, bizitz eta eriotzea gomutau egizuz eta zeru-lufaren jabe zan Jaun andi ofek, bere jayotzatik eriotzaraño, aukera ta atsegin gitxi euki ebazala autoftu beaf izango dozu. Bere Ama kutunaren eguneroko jakia be, ildura ta laztasanak eta bere eguneroko edakia, atsekabe ta samintasanak izan zirala, buru-auste andi barik ezagutu daikezu. Gogoko atsegin garbietan Ama-Seme oneik, aberats - aberatsak izan ziran; baña soñari dagokiozanetan beste iñor baño txiro ta landefagoak; gogoko atsegin

garbi ofeik ugari euki ebezan; baña gorputzekoak, benetan ufi. Gure Ama laztan onek baizen ondo, beste iñok ez dau aragia ezi, berak baizen ondo ez ditu iñok aragi-zalekeriak neufira ekafi.

Gure aragi atseginzale au egikizun onetarako nagi-mukefa ta txafetarako, maku-bizkofa dala orok dakigu; augaitik, abere uzuak buztaripean lez, adimen-araupean buztatu ta, nai daula nai ez daula nai, bezau ta ezi egin beaf dogu. Geure zentzunak afezaz zaindu, biotzeko gurariak arduraz zuzendu ta aragiaren lenengo zirkin eta igikun gaiztoak adionez eta adorez zapaldu ta irato ba-daiguz, geure aragi biufi au, berez ezigatxa izan afe, Jaunaren laguntasunagaz guztiz bezau ta eziko dogu.

Zoratu eragiten dauskuen lufeko atsegin ofein irudiak geure zentzunetatik saftzen yakuz. Onelan, geure bafuan daukaguzan grifakin, atazko arerioak alkatzen dira: etsai bi oneik alkatu ezkeru, indar andiagoo dauke ta askozaz be kalte geyago egin leikegue. *Gogoaren eriotzea* —

diño Jeremias igafleak — *zentzunetako leyoetatik saftzen da.* (JEREM. IX, 21): augaitik ba, atazko arerio ofeik bafukoakin, geure kaltez alkatu ez dakiguzan, zentzunetako leyoak ardura andiz jagon beaf doguz. Gure biotzeko naikun eta gurariak, batzuetan lafegi jatsi, beste batzuetan lafegi igoten dira. Naikun lizun, zakaf eta dolofak, kafakaldoaren antzera, lufeko basa ta zikinkerietara jatsi oi dira, ta indar artzen itxi ezkeru, beste gurari zindo ta jatofak be, euren atzean nafaztu daikiez: augaitik, geure biotzetako naikunak gora jaso ta betiko poz, atsegin eta zorionak dagozan tokian josteko alegin egin beaf dogu. Beste batzuetan, buru-eretzitasun lafegiagaz arotu ta poztu egi-ten gara: orduan gure biotzeko naikun ofeik goregi doaz eta geure burua amilduteko ariskuan ipinten gaitue. Onelako naikun afoak, apaltasunaren bidez, beaf dan malaraño eratzi daikiguz. Naikun itsuak, geure zifnesmen eta adimeneko argiagaz argitu geinkez: baña gafamurak bere arnasa loyagaz zitaidu dituan gura-

riak, ildura ta laztasunen osakai ta senda-
galua beař dabe.

Aragiaren zirkin eta igikun gaizto
ořeik, gure adimenak oartu ta naimenak
bere bayetza emon ařte, eřu ta oben ez
dira; bařa jatofizko obenetik datofz eta
obenera garoez. Sařitan geuk nai ez do-
gula, igikun ořeik berez asi ta jagiten ya-
kuz, bařa beste batzuetan jagiteko une ta
eretia, geuk emoten dautsegu. Eragotzi
al-doguzanak eragotzi ta geuk nai ez do-
gula jagiten diranak, albait lasteřen ezi ta
irato beař doguz. Atsegin-zalekeriak neu-
fira ekařteko bidea, auxe da: zentzunak
ařetaz jagon, biotzeko naikun eta gurari-
ak arduraz zuzendu ta aragiaren zirkiřak
lasteřtxe ezi ta irato ba-dagizuz, neufita-
sunaren jabe izango zara.

Ořban barik sořtu ziřalako, aragiaren
gařamura ta atsegin-zalekeri gaiztorik
euki ez zendun Ama garbi ta samuř ori,
zeure seme - alaba gaizo onekin eřukitu
zaita ta geure griřa dongeak ezi ta atse-
gin-zalekeriak neufira ekaři daikeguzan,
goiko eskař eta laguntza berarizkoa opa-
ro emon eiguzuz.

LOREA: SI AUTEM SPIRITU FACTA CARNIS
MORTIFICAVERITIS, VIVETIS. (ROM. VIII, 13).
Gogo-inďařez aragiaren griřak ilyerazi ba-
dagizuez, biziko zare.

ERABAGIA: OBSECRE VOS... ABSTINERE
A CARNALIBUS DESIDERIIS, QUAE MILITANT ADVER-
SUS ANIMAM. (I. PETR. II, 11). Gogoaren
kaltez diran gurari ta atsegiřetatik alde-
egin daizuela eskatzen dautzuet.

Ogeigaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria, apaltasunaren eredu oso-oso

Lau onoimen garai ta nagosienak, beste enparauen orpo lez diran oreik, azkenengo lau egunetan azaldu doguz. Orain ekanduai dagokiezan beste batzuk azaldu ta adierazo nai geunkez eta al bait ondoen egiteko, beste guztien jaso in (onafi) lez dan apaltasunetik asiko gara. Adan'en seme-alaba gaizo onei afokeria unetaraño saftu yakun eta afokeri itsu ori, gaiztakeri oroen efo ta zustrai dala geure Jaunak diñosku. (Eccl. X, 15). Afokerizko geizo ori osatu ta bere kalte andiak geugandik urindu al-izateko, geure buruak beratu, eratsi, apaletsi ta makurtzea baño beste biderik ez daukagu. Ain beafezkoa dogun apaltasun ori zer ete-da, ba?

Lenengo ta bein apaltasunak geure buruen txikitasun eta ezereztasuna ezagutu

eragiten dauskuz: baña geure txikaftasunaren ezauera ori, geyagoko barik, egizko apaltasuna dala uste ba'gendu, oker gengokez. Norbere txikaftasunaren ezauera argi ta garbia, apaltasunerako bidea ba-da; baña egizko apaltasuna, oraindik ez. Norbere ezereztasuna argiro dazaun gizonak, zintzo ta egizale ba-da, bere burua ezereztat euki bea' dau, ta beste enparauak txiki ta ezereztat ba'leuke be ezin asefatu daiteke, atsegindu ta poztu baño, besteak beratzaz dauken eretxi labur eta txiki ori, egi uts eta garbia dala ondo daki-ta. Onelan ba, norbere txikaftasun eta ezereztasuna ondo ezagutu ta norbere gurez, bere burua beratu ta eratsi dagiana, ta beste enparauak be, eretxi labur eta txikaf ori beratzaz eukitea zintzoro nai dauna: orixe bai, orixe biotzez eta benetan apala (*umila*) da.

Biotzez apala dan gizasemeak, bere burua gitxitzat dauko: andizuren, ospe, gorapen eta ofelako gauzetatik iges - egiten dau: zeregiñik zaka' eta berenengoak be, atzerapen barik, egiten ditu, eta datorkio-

zan alke ta lotsariakin atsekabetu inoz bez eta bein baño safiako poztu egiten da. Eleizako irakasle batzuk apaltasunaren mala asko imini daroetz; baña guztiak bana-banan adierazteko, irakurkizun au la'egi luzatu beaf izango geunke - ta, Loyola'tar Eneko deunak aitutzen dituan iru malak bakarik azalduko doguz. Nagosiagoaren menpean zintzoro egon eta norbere burua, idekoena baño obetzat ez eukitea, ori da lenengo malea: idekoaren menpean jafi ta, txikiagoaren auzez - auz be, norbere burua ez obetsi, ori da bigafena: norbera baño gitxiago danaren menpean egon eta nagosiagoa balitz lez, lotsa ta itzala erakutsi; au da irugafena.

Apaltasun au beste onoinen guztien eustazpi ta jasoan dalako ta Jaunak apalai bakarik entzun eta bere eskafa emoten dautselako, malarik-mala apaltasun sakon-sakonera jasteko alegin egin beaf geunke. Geure burua geure guraz erasten badogu, Jaunak bere eskua luzatuko dausku ta gora jasoko gaitu. *Afotuten dan edonor* — diño Jaunak — *eratsia izango da,*

ta bere gurez apaletsi ta jatsi daitena, jaso ta goratua. (LUC. XVIII, 14). *Egiz diñotzuet; umetxuen antzeko egiten ezpazare, zeruko zorionera ez zare saftuko. Umetxu ofek lez, bere burua apaletsi dagiana, zeruetan andiena izango da.* (MATT. XVIII, 3).

Jasoan makala daukan etxea, luzaro zutik ezin egon daiteke: apaltasunik ez daukan gizona be, Jaunaren aizkitasunean luzaro ezin iraun izango da. Jaunaren aizkitasunean irauteko, bere laguntasuna beaf dogu: baña *Jaunak bere laguntza ori apalai bakarik emoten dautse.* (I. PETR. V, 5). *Bere burua apalesten daunaren otoitza, odayetan zear igongo da; Jaunagana uferatu arte ez da geldituko ta Goikoak bere begiak itzuli arte, ez dauandik alde-egingo.* (ECCL. XXXV, 21). *Apal eta otzanen eskaria zuri, Jaun ofi, beti atsegin izan yatzu.* (JUDIT. IX, 16). *Jauna goyan dago ta apaltasunari begiratzen dautso, diño Dabit igafleak.* (Ps. CXXXVII, 6). Eta itz oneik adierazteko asmoz, deun Austiñek diño «Egiz,

Jauna, goyan dago; baña zeure burua apa-
lesten dozu ta zeuganaño jasten da: afo-
tzen zara ta iges-egiten dautzu. ¿Zegaitik?
Ba, goyan dagolako: orixegaitik apalai
erukiz begiratzen dautse, goratu ta oga-
sunez betetako: afo ta andiputzak urñietik
ezagutzen ditu, eratsi ta zapaltzeko».

II

Zenbat eta andiago zarean, ainbat geya-
go zeure burua apaletsi egizu ta Jainko-
aren afean abegi ta afera ona aufkituko
dozuz. (Eccl. III, 20). Ori diñausku Jaun-
ak bere igaflearen agoz eta apaltasunik
bikañenaren eredu dan Andra Mariak egin
ebana be, orixe da: Jaunak geyago goratu
ta berak bere burua geyago eratzi ta apa-
lago egin eban. Jaunaren Amatzat autua
izan zala Gabirel aingeruak adierazo eu-
tsanean, berak Jaunaren mirabe (otsein)
txikara zala erantzun eban. Jaunaren Ama
izan ezkerro, emakumerik bikañena ta zeru-
-lufeko andrarik gufgafiena zala, zetan
esan be ez da: au ta guzti be, Jaunaren
Ama zan emakume zoragafi ori, lenguse-

ñari beragana etofteko astirik emon barik,
berau baño askozaz gitxiago zan lenguse-
ña ikeftzera joan zan eta bere mirabe bai'
litzan aren etxeko otsein-lanak apal-apalrik
egin ebazan. Elisabet'ek bere afean ikusi
ebaneko: emakume guztien artean, done-
tsia zu, Jaunaren Ama zarean ori, esan
eutsan eta berak lenguseñaren gorapen
ofi, apaltasunik andienagazerantzuten dau-
tso: *Nire gogoak Goiko Jauna andietsi
eta goratzen dau, bere mirabe onen txi-
kaftasuna aintzat aftu daulako.* (Luc.
I, 48). Orbanik txikienagaz be iñoz ezain-
du ez zalako, garbikunde legea bete beaf-
ik ez eukala bai-dakizu; baña bere Semea
jayo zanetik befogeigafen egunean, beste
emakumen malara bere burua eratsi - ta,
beste edonor izan ba'litz lez, eleizan saf-
tu zan eta beretzat ipiñita ez egoan garbi-
kunde lege ori, zeatz eta zintzoro bete
eban.

Bere Seme ta gure Jaunaren goraldietan
Ama apal onek ez eban iñoz bere burua
agertu; baña Semearen laido, alke ta lo-
tsari gofietan, Ama samufa be Semearen

ondoan dago, onen lotsariak bere gain aitzeko. Andrarik andiena izan eta bere eretxiz txikiena egin zalako; gorenengo mañan egon eta bere gurez berengo mañara jatsi zalako, Goiko - Jaunak gogo ta soin (gorputz eta arima) zeruetara jaso eban. *Bere burua apalesten dauna, jaso ta goratua izango da.* (Luc. XVIII, 14): ori esan eban Jaunak, eta Andra Mariagaz Jaunaren agintza ori, zeatz bete zala argiro dakusgu: Maria bere eretxi ta bere gurez berengo mañara jatsi zan eta Jaunak zeruetan beti - betirako gorengo mañan jafi eban.

Gu be, geure ezereztasuna ondo eza-gutuko ba'gendu, apalak izango giñake; baña geureak ez diran gauzakin, geure-geureak ba'lira lez, arotzen gara ta gauza on ofeik emon dauskuzan Jaunari irain egiten dautsagu. *Iñogandik aitu ez dozun gauzarik ezzer daukazu? Eta daukazuzan gauza guzti ofeik, iñorgandik aitu badozuz ezegaitik arotuten zara?* — diño deun Paulo bialduak. (I. COR. IV, 7). Eta Jaunak: *agindu yatzuezan gauza guz-*

tiak egin daizuezanian, esan egizue: jopu baldañ eta otsein ezerezak gara; egin beaf gendiana, egin dogu ta besterik, ezer bez. (Luc. XVII, 10). Gure gorputz au usteltasuna baño ez da: geure gogoa safiegi obenez orbandu dogula geuk dakigu. Gorputzeko usteltasun ori ta egin doguzan oben eta gaiztakeriak, bai, geureak dira; baña beste enparau guztiak Jaunaren eskutik aitu doguz. Ondo begiratu ezkerro, ba, geure buru au zegaitik apaletsi bai - daukagu. Nondinai letofki-guzan laido, alke ta lotsariak, lenengo eroapenez, ufengo efeztasunez, eta gero, alaitasun eta pozez aitu, jasan eta eroango ba'genduz, geure Ama zeruko ofen antzekoak izango giñake eta bera ain gorra jaso eban Jaunak, gu be goratuko indukez.

Jaunaren eskañez beste iñor baño andi-ago ta zeure eretxiz beste iñor baño txikiago izan ziñan Andra apal eta Ama samuf ori, geure eredu ta jafaibide izan zaviguz, eta zure antzera, geure eretxi, gurari ta egite guztietan, apal - apalak izan

gaizan, goiko indaragaz geure asmo onetan sendatu gaizuz.

LOREA: QUICUMQUE HUMILIAVERIT SE SICUT PARVULUS ISTE, HIC EST MAJOR IN REGNO CÆLORUM. (MATT. XVIII, 4). Umetxu onek lez, bere burua apalesten dauna, zeruetan nagosiena izango da.

ERABAGIA: HUMILIAMINI SUB POTENTI MANU DEI UT VOS EXALTET IN TEMPORE VISITATIONIS. (I. PETR. V, 6). Jainkoaren esku altsupean zeuen burua apaletsi egizue, iketkunde-aldian goratu zagiezan.

Ogetahakaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria, begirune ta erafasunaren
(*modestiaren*) **eredu garbia.**

I

Gizonaren afokeri nai apaltasuna bere arpegi ta soñean agertu oi dira. Afoa nor eta apala nor dan begirakun, izketa, ibiñera ta egikeretan, uts andi barik, ezagutu geinke. Biotz baruko afokeri zitala, apaltasunak osatzen dau: azaleko andikeri ta buru-erexitasun lafegi neufira dakañzan ufengo onoiemen oni, eratasuna deritxogu: augaitik eratasuna gorputzaren apaltasuna dala Eleizako irakasleak safi diñoskue. Egiz, soñaren apaltasun ori, biotzeko apaltasun barik, azalkeri iguingañi ta guzuz utsa baño ez litzake izango; baña bareneko apaltasunaren agerkun eta irudia danean, soñaren apaindura edefa, ekandu on-ona ta, Eleizako irakasleak diñoskue-nez, beste onoiemen guztien, jagole bikaña

izaten da. Eratasunak, gure gorputzaren igikun guztiak, baktioxaren bizibideari dagokion lez, arautu ta zuzentzen ditu. Guztioen bizibidea ba'rdiña ba'litz, eratasuna guztioentzat ba'rdiña litzake; baña gizonen bizibidean alde andiak dagozalako, eratasunak batzuri, besteai baño geyago eskatzen dausku. Aonelan, edozein mutil gaztek, kezka barik, egin leikezan gauza asko, gizon eskonduak egingo ba'litu, ez litzakez ondo egongo: efiko edozein gizonek, iñori jafaibide txarík emon barik, esan eta egin leiken guztia, eliz - gizonak egingo ba'leu, berari dagokion eratasuna ta bere buruari zof dautsan lotsa ona of-banduko leukez.

Baktioxak, bere ogibide ta bizibideari ondo ez dagokion gauzarik, iñoz esan eta egingo ezpa'leu, guztiok eratsuak izango giñake; baña uskeri-zale ta buru-eretxiak izaten gara-ta, geure begirakun, izketa, janzkera, ibilera ta egikeran, a'fopuzkeritxua erakusten dogu eta augaitik, egunero eratasunaren kaltez, uts askotxu egiten doguz: uts txikiak safi, baña uts andiak be bai bein baño safiago.

Gaur egunean, soñeko jantzietan beintzat, nor nor dan eta baktioxaren bizibidea zein dan, ezagutu be ezin leike: bekoak goikoak baizen ondo, txiroak be aberatsak baizen apain eta ederto jantzi nai dabe ta neskatil geyenak, euren soñekoetan, andikien alabak dirudie. Au ez dago ondo, afokeria da-ta; baña ori baño txafagorik be egiten da, Soñekoetan janzkera bafien jopu diran emakume buru - eretxiak eta, batez be, euren soñekoak goitik edo betik labu'fegi, nai gorputzean estuegi erabilten dabezan anderaño ganga'f'xuak, emakume zintzoai dagokiezan oitura ta ekandu onak ausi ta kalte asko egin daroez. Gaztien odolak berez diraki: *emakumen janzkera lizun eta apaindura lafegiak, aragiaren gafamura biztu ta iziotu daroe* (Eccl. IX, 18) ta sukaf ustelak gorputza lez, janzkera nasai oreik gizaseme askoren biotzak usteltzen dabez. Idun eta bularík erdia biloizik erabilten daben neskatil eta emakume gangaf ofein asmua, beti txafa dan ala ez nik ez dakit; baña, dana - dala, euren janzkera ofegaz askoren jausbide

dirala inok ezin ukatu daike, ta aufekoari oben eta gaiztakerirako bidea emon baño, bolu-afia saman lotu ta itxas - ondarera jauftiak izan obe litzakegula, egunen baten guztiok epaituko gaituan Jaunak diñosku: (MATT. XVIII, 6). Emakumen apaindura lafegiak be kalte asko egin daroetz. *Ederkun eta apaindura oñeik diralata, asko galdu dira*, diñosku jakitunak (ECCLI. IX, 19), eta ori dala-ta, egiten diran efu ta obenak norbaiten lepora jausiko dirala, zetan esan be ez da. Buru - eretxia ba - zara; zeure politasunak afortzen bazaitu, aragiaren edertasun ori bedaf igafa ta bere bizia, soloko lorearena baizen labuñ dala (ISA. XL, 6) gomutau eta oldoztu egizu. *Politasuna, guzurtia ta edertasuna, gauza utsa dira*—diño esakunetako idaztiak. *Jaunaren bildur dan emakumea, ori bai, orixe goratua izango da.* (PRV. XXXI, 30). *Jakituna bere jakiturtagaz, indartsua bere indafagaz, aberatsa bere aberaski ta ogasun oñeikaz, ez bediz afotu; zerbaitegaz afotu nai dana, neu bere Jaun au, ondo ezagutzen nau-*

lako, afotu bedi, diñosku Jaunak Jeremias igaflearen bidez. (JEREM. IX, 23).

II

Edozelako zugatzak azala (kortikea) ta mintza, euki daroetz; euren azal eta mintz ori eratzi ezkerro, beingo baten igaftzen dira. Gure soñaren igikun, zirkin eta egitadeak, baktxaren adin eta bizibideari dagokion lez, zuzentzen dituan eratasuna, gure biotz-baruko onoiemen guztien azal eta mintza lez izan oi da, ta onelan, euren azal eta mintz ori ufatu, eratzi ta kendu ezkerro, biotzeko onoiemenak be lastef igartu ta galtzen dira: augaitik esan dogu soñeko eratasun ori, biotz baruko onoiemen guztien jagole bikaña dala. Baña eratasuna, batez be, apaltasunaren alaba, garbitasunaren aizta ta Jaunagazko eraspnaren lagun kutuna da. Azalak zugatza lez, soñaren eratasun oñek gure gogoaren apaltasun, garbitasun eta eraspna zaindu ta jagon daroaz eta, augaitik, azal ori ufatu ezkerro, apaltasuna arin galdu, garbitasuna lastef kutsutu ta eraspna bertatik otzitu oi dira.

Eta egiz, gizafteko andizuren, lufun eta anduferiak, soñeko edef eta apaundurak, biotza puztu ta arotu egiten dabe: augaitik, andizurenik-andizuren dabilena ta bere burua edefgari lafegigaz apaintzen dau-na, biotzez apalak gitxitan izaten dira. Eta bere zentzunen ardurarik ez daukanak; kezka barik edonori ta edonora begira dabilenak, biotzeko garbitasuna zelan jagon eta gorde daike? *Bakotxa zelakoa dan soñeko janzkera, ezpanetako bafe ta ibilereak diñoe.* (ECCLI. XIX, 27) *eta emakumearen lizunkeria bere betazal eta begirakun-afoetan iragariten da.* (ECCLI. XXVI, 12). *Garbitasuna gordetafen* — diño Job eroapentsuak — *neure zentzunakin egiunea egin neban, eta neure begiai begirakun kalteko guztiak eragotzi ta galerazo neutsezan.* (JOB. XXXI. 1). Beste edonok be; biotzeko garbitasuna orban barik gorde nai ba-dau, orixe egiteko asmoa artu bei; bestelan, garbitasunaren azal au uratu ez-kero, biotza zikinkeriz beteko yakola jakin bei. Jaunagazko eraspen eta biotzeko maitasun eta berotasunari be, soñeko

apaltasun ori barik, luzaro ezin iraunazo geinkioe. Sutondoko eltze ta topinai, baruko beroak iges-egin ez dayoen, estalkiagaz euren agoa safatzen dautsegu. Ba, olantxe, geure biotz bafuko samurtasunak eta berotasuna gorputzeko leyoetatik joan ez dakiguzan, geure zentzunak arduraz zaindu ta batu beaf doguz. Geure eru ta utsegite, geure oben eta gaiztakerien parkamena jadezteko be, soñeko apaltasun ori berebizikoa da. Parixetaf afo, buru-eretzia ta zergari apala gomutau egizuz. Lenengoa, bere burua gora jaso - ta, eleizan aufera afo-afo joan zan; bigafen au belauniko, makuaf, bera begira, zokondotxu baten egoan. Parixetaf afoa saftu zan baño txaf eta gaiztoago urten zan: biotzez eta gorputzez apaletsi zan zergariari, ostera, Jaunak bere eru, oben eta gaiztakeri guztiak parkatu eutsazan.

Biotzeko gora-bera ta aldakuntzak arpegian dazaukeguz: augaitik, arpegia gogoaren ispilua dala esaten dogu. Bafuko apaltasun zintzoa be, arpegi ta soñeko tayan safi agertzen da. Andra Maria bio-

ttez apal-apala izan zala atzo esan gendun, eta ba'neneko apaltasun ofek bere arpegi ta gorputzari tayu ta era zoragaria emoten eutsala Eleizako irakasleak di'nauskue. Ama samu' au alai, mazal, adiko'f eta laztantsua izan zan beti, ba'na arinkerik barik; ben eta sentzun andikoa, ba'na ga'raztasun eta mingoztasun barik: bere begirakun garbi ta gozo amultsuak guztien biotzak irabazten ebazan, eta bere izketa, ibilera ta egikeran be, garbitasunaren usain gozoa a'rtzen zan. Bere onoi-men ede'ren usain atsegintsu ofegaz, jantzi ta apaindu eban bere so'na, u'fe ta zidafezko ede'rga'ia'kin apaindu leiken ba'no askozaz obeto; augaitik-edo Andra bikain onen ede'rtasun zoraga'riagaz bifloratu-ta, Dunixi, atenasta'fak esan ei-eban: Jainko bat ba'no ez dagola jakin ezpa'neu, emakume zoragafi ori Jainkotzat a'rtu ta jau-retsiko neban.

Biotz ba'fuko apaltasunaren irudi biziagaz zeure so'na jantzi ta apaindu zendun emakume eratsu ta Andra zoragafi ofek, gogoz eta gorputzez apalak izaten iraka-

tsi eiguzu. Begirakun eta ibilera a'ro, arazeri ta ganga'fkeriak zuri, geure Ama biotz-bera ta apal ofi, iguin eta gofoto emoten dautzuela bai-dakigu; ba'na geurez andiputz eta buru-eretxiak gareanok, zure ofiatz apalai ja'faitu al izateko, zeure la-guntasuna bea'f dogu-ta, zeuk Ama e'fukio'f eta laztantsu ofek, esku-zabalez emon eiguzu.

LOREA: MODESTIA VESTRA NOTA SIT OMNIBUS HOMINIBUS. (PHIL. IV, 4). Zue'ni erata-suna gizon guztiei age'f bekieo.

ERABAGIA: INDUITE VOS SICUT ELECTI DEI... HUMILITATEM, MODESTIAM. (COLOSS. III, 12). Jainkoaren autuak zarenok, zeu-en so'na apaltasun eta eratasunez jantzi egizue.

Ogetabigaren egunerako irakurkizuna

**Andra Maria garbitasunaren eredu orbange
ta pitxi apaña.**

I

Biotzeko apaltasuna ta soñeko eratasuna, garbitasunaren aizta ta jagola bikañak dirala atzo esan neutzun. Gogo ta gorputzeko garbitasun au zer dan, iñok esan barik be bai-dakizu. Aragiaren ifits edo gafamura gaiztoa ezi ta bere atsegin zikiñetatik jagon eta aldenduten gaituan onoiñenari garbitasuna deritxogu. Ezkongeta ezkonduen garbitasuna alkafen ideko ez dira. Ezkonduak, ezkontzearen kaltez ezer egin, oldoztu ta nai izan ezik, eurai dagokien garbitasuna, ofban barik, gorde daroe. Ezkongien garbitasuna aldi-ko edo betikoa izan daiteke. Ezkondu barik, aldi labur edo luzeagoan osoro garbi biziteko asmoa, ona da; baña aragi ustelkor au iñoz zikindu barik, beti garbi irau-

teko erabagi sendoa, askozaz obe. Zikin-keriz iñoz ofbandu ez dana ta bere bizitza guztian osoro garbi irauteko asmoa daukana, zeruko aingeruen ideko egiten data, bere asmo ori zintzoro bete ba -dagi, Jaunak zeruan berarizko aintza ta zoriona emongo dautsaz.

Oneik emen dakuzuzanak — diño Jaunaren ikasle maiteak — *emakumakin iñoz ofbandu ez diranak dozuz: gizkarbiak dirata, Jainko-Bildotzari, bera doan toki guztietara jafaitzen dautse.* (APOC. XXXI, 5).

Aragikeri lizunak baño kalte geyago lekafzkigun obenik ez dago. Gure adimena itsutu, naimenā be makaldu ta gauza onetarako indar eta adore barik lez izten gaitu. Eta arduraz bizi ezik, gai onetan beste ezetan baño ehezago gaiztakeri ta oben lāri ta astunak egin daikeguz. Gogamen lizunak, gurari zikiñak, begirakun nabañmenak, itz eta autualdi nasayak, ikutze gaiztoak, beste barik be, oben (pekatu) astunak izaten dira, jakiñez gañera ta norbere gurez euki ezkerero. Garbitasunaren kaltez egin leikezan oben astunago-

ak, aitatu be ez doguz egingo; bakarik esango dogu, garbitasunaren kaltez oben egiteko oitura zantafa beragandu daunak, bere buruari lofik asko ekafi dautsola. Ekandu txaf ori inoz be ez da asetan: emonago ta gosetiago egiten da, eta gogo zikiniduten daun bestean, gorputza be auldu ta makalduten dau. Onelako oitura gaiztoa dauken askok, bein baño safiago euren ogasun, ospe,, izen on eta osasuna be galdu daroez.

Aragia gogoaren kaltez jagiten da. (Gal. V, 17)-diño deun Paulo bialduak— eta berak ezpa'lliño be, geuk geronek dakigu, ta augaitik, aragiaren griña gaiztoai jafki ta aufka-egiteko, ernai, gertu ta bizkof egon beaf dogu. Bere zirikada gaiztoai aufka egin ezik, gafamuraren sua lastef biztuten da, ta su ori bizkof itzali (amatau) ezik, ekandu txafa aftzeko be, aldi labura naiko izan oi da. Zeure betiko zoriona maite ba-dozu, aragiaren ziltzaldi ofei sendoro aufka egiezu: au ta guzti be, inoz obenean jausiko ba'ziña, bizkof jagi zaite ta gafamura dongeari

sua-aftzen ez egiozu itxi; eta zeure makalkeri ta efuz, gafamura ofek, noz edo bein sua-aftu ba-dagi, gitxienez be, oitura txafa eragotzi ta galerazteko, alegin egizu. Oitura txafa, geizo zafa lez izaten da; augaitik, askozaz be nekezago osatu geinke. Beste edozein gatxeri lez, oneri be lenengotxuan osakaya imini beaf dautsagu, gatxak aldi luzeagaz indar aftu dagianean, osakai bila asteko beranduegi izaten da-ta.

Aingeruak lez gogo utsak ba'giña, aragiaren gafamurarik be ez geunke eukiko ta ezeztasunik andienagaz garbi - garbiak izango giñake; baña gogo ta aragiaren batza gara; geure gogo au aragiz jantzi da, ta onen gafamura lizunaq, bein baño safiago gogoa bera be zikinkerira bultzau eta nafaztuten dau. Aragiaren aldetik abereak baño asko geyago ez gara: geure adimendun gogo zoli au da abereakandik banandu ta zeruko aingeruen antzeko egiten gaituana. Augaitik gizon aragikofa, aberien malara jasten da: bere aragia ezi ta gogoaren menpean daukana, oster,

aingeru garbien ideko egiten da. Onelan ba jzikinkeriak eratzu ta garbitasunak jaso ta goratu egiten gaituala gomutau egizu!

II

Gizon nai emakumearen apaindurarik edefena, gorputz eta biotzeko garbitasuna dala ziñetsi egizu; baña, deun Paul bialduak diñon lez, apaindura ta aberastasun edeñ ori, *buztiñezko gorputzean daroagu* (II, COR. IV, 8) ta *galtzeko bilduñez, geure biotz au ardurarik andienagaz zaindu bea geunke*. (PROV. IV, 23). Garbitasunaren onura andiak ondo ezagutuko ba'genduz, maitatzen dogun baño geyago maitatu ta ardura zoliagoagaz zainduko geunkela deritxot. *Jaunaren naya auxeda* — diño deun Paulo bialduak — *zeuen deuntasuna* (santutasuna) *aragikeria itxita: zuetariko bakotxak bere gorputza garbi ta zindo jagon dagiala*. (II, THESS. IV, 3).

Garbitasunak geure adimena argitu ta biotza sendotzen dausku ta Jainkoari zof dautsaguzan egikizun eta gauzetarako be azkañ eta bizkoñagoak egiten gaitu. Bio-

ñez garbiak, Jainkoari dagokiozan gauzak; askozaz be argiroago ikusi ta obeto ezagutu daroez. Ori ondo ekian Jaunak esan eban mendiko itzaldian: *Zorionekoak biotz - garbiak, Jainkoa eurak ikusiko dabe-ta*. (MATT. V, 8). Geure biotza sendotzen dauskula jakiteko, Olofernes'i burua moztu eutsan Judit, emakume sendo aretzaz Idazti deunak diñoskuna entzun egizu: *Zure biotz ori sendotu zan* — diño — *garbitasuna maitatu zendulako.... augaitik betiko donetsia izango zara*. (JUDITH, XV, 11). Jainkoari zof dautsaguzan gauzetarako azkañ eta bizkoñagoak egiten gaituala deun Paulo zorionsuak argiro diñosku: *Emasterik ez daukan gizona, Jaunari atsegin emon nairik, bere gauzetan urduri ta arduratsua go ibiltenda*. (I, COR. VII, 32). Eta bañdin, *emakume ezkonje ta neskatil garbiak be, Jaunaren gauzak gogoratu ta oldoztuten ditu, gorputz eta gogoz garbi ta zindo izateko*. (I, COR. VII, 34).

Andra Maria gogo ta gorputz eduña baño zuriago ta eguzkiaren argia baño gar-

biago izan zan bere bizitz guztian. Bere gogo, biotz eta gorputzeko garbitasun oso-oso, Goiko Jaunari eskiñi eutsan: oraindik gazte zala, bere bizitz guztian garbi-garbi izateko ziñeskain edo eskintzaria egin eban. Eta bere garbitasun ori, beste ezer baño maiteago ebalako, origaitik aingeruak, bafi onak emotera etofi-ta, Jainko-gizonaren Ama izango zala adierazo eutsanean, berak ikaraz erantzun eban: *Ori, zuk diñozun ori ¿zelan izan daiteke, nik gizonezkorik ez dazaut - eta?* (Luc. I, 34). Erantzupen onegaz adierazo eban, Jainko-Amaren gorengo maña ori be, bere garbitasunaren kaltez, ez ebalai. ¡Auxe bai-dala garbitasuna biotzez maite izateal *Nire Alaba maite-kutuna, arantz-arteko lilia lez da.* (CANT. II, 2) esan eban Jaunak. Lili zoragafi oñen garbitasunak Jaunari bere biotza irabazi eutsan; lili garbi ta pitxi apain oñen edeftasuna maitatu eban (PSAL. XLIV, 12) eta aragia artzeko, bere eñai garbietara jatzi zan. ¡Jesu-Kristo gure Jauna, Mariak ainbeste maitatu eban garbitasun oñen Seme da! Gero, Andra Maria

euren eredutzat añturik, garbitasun-bidetik joan diran gizaseme ta emakumak ¿nok zenbatu daikez? Eta oneik egin ebena ¿beste enparauok ezin ete-geinke? Jaunak zeruan biotz garbidunentzat daukazan atsegin eta zorion andiak safi gomutau ta astiro gonznafutuko (gogoz-nañtu) ba'genduz, garbi biziteko añtu ta jasan beañ diran laztasun, neke ta loñ guztiak, arin, labur eta gozoak irudituko litzakeguz.

Aragiaren garfamura dongarik euki ez zendun Ama garbi ta laztantsu oñek, zeure egapean añtu gaizuz: aragikeriaren iguin eta gofotoa ta garbitasun edefaren maitasuna geure biotzetan sañtu eiguzuz. Ama eñukioñ ori, lagun zakiguz eta añiskueta-tik alde-egin eta beti garbitasunean irauteko beañ doguzan eskaf zerutafak oparo emon eiguzuz.

LOREA: BEATI MUNDO CORDE, QUONIAM IPSI DEUM VIDEBUNT. (MATT. V, 8). Biotz-garbiak zoriõntsuak, Jainkoa ikusiko dabe-ta.

ERABAGIA: SCIAT UNUSQUISQUE VESTRUM VAS SUUM POSSIDERE IN SANCTIFICATIONE ET HONORE. (THESS. IV, 4). Bakotxak bere biotz eta gorputza zindo ta garbi jagoten ikasi bei.

Ogetairugaren egunerako irakurkizuna

**Andra Maria, ildura ta lastasunen eredu
on - ona.**

I

Efez orbandu nai ausi daitekezan gauzak, ardura ardiagoaz zaindu beaf izaten doguz; garbitasuna baño orbankoaf et auskoafagorik ezertxu be ez dago: augaitik ardura zoli-zolia zoaf dautsogu. Kiirikioak bafuko gaztaña-garaua lez, ildura ta lastasunak biotz bafuko garbitasun auskoaf ori jagon eta gorde daroe: augaitik, garbia izan nai daun edonor, ildura-zale be izan bedi. Aragiaren mizkeriak eta geure buruen-maitakeria ebagi ta inausi ezik, bizitz on, garbi ta zuzenik ezin egin geinke; baña mizkeri ta maitakeri okef ofeik ezi, inausi ta ilten dituan onoinenari, ildura deritxogu ta beaf-beafezkoa dogula ezin ukatu geinke. Ildura ori azaleko ta barukoa izan daitekefa edonok daki: azal

edo gorputzekoak, aragiaren mizkeri okef-zitalak inausen ditu: bafuko ildurea gogoa-arena da; griña donge ta norbere buruaren maitakeri lafegia inausi daroaz eta buru-ukapena deritxogu. Bafuko ildura osasun-gafi au bialko itxirik, aragi-mizkeriak ezi ta inausen dituan beste azaleko ildura ori, azalduko dogu gaur.

Gure gogo ta aragiak, bakotzak bere bizitz berezia daukela edonok daki; gogoa-aren gurariak eta aragiaren zalekeri lizunak safi askotan alkafen aurka egoten dirala deun Paulo, Jaunaren bialduak, argiro diñosku (GAL. V, 17); augaitik bere gogoari bizitz sendo ta osoa emon nai dautsan edonok, aragia lastasunakin ilerazi ta bere mizkeri dongak inausi beaf ditu. Au egin ezik, aragia gogoaren menpean ezin euki geinke, ta gogoaren menpean euki ezik, aragi biufi ta ustelkoaf au gure nagosi ta agintari daufa, bere menpean bizi danak, gizon-antza baño abere-antz geyago dauko: augaitik gizon ixateko be, aragiaren mizkeri ofeik ezi ta inausi beaf doguzala, argiro dakuzu. Baña batez be

aragiaren griña dongeak ezi ta bere mizkeri ofeik iñausi ezik, Jesu-Kristo'ren ikasle ta jafaitzale ezin izan geintekoz. Deun Paulo zoriontsuak diñoskuzan ufengo itz oneik, adi entzun egizuz: *Jesu-Kristo'ren jafaitzale zintzoak, euren aragia bere mizkeri ta zalekeri ofef guztiakin kurutzean untzez josi dabe* (GAL V, 24) *Jesu-Kristo'ren ildurea beti geure gorputzean darabilgu, bere bizikerea be, geure gorputz oneitan ager dedin* (II COR. IV, 10) *Neure gorputz au efuki barik, astindu daroat, guztiz bezau ta ezi arteraño, beste batzuri zorionerako bidea irakatsi ta gero, neuk neronek zorion ori galduko ete dodan bildufuz.* (I. COR IX, 27)

Gaur egunean astiñaldi, laztasun, barau edan-ufi ta beste onelako ildurak aiatatu ezkeró, askok ifibafe egiten dabe. Gaur-eguneko gizasemeak, antziñakoak baño aul eta makalagoak gareala-ta, ofelako laztasun beafik ez daukagula, ofetik diño: baña ¿zek makaldu ete gaitu? ¿lztasunak ala mizkeriak? Gaur antziña baño mizkeago bizi gareala ta barau gitxiago egiten do-

guzala edonok daki. Au ta guzti be, gure osasuna antziñako gizonena baizen sendoa ez ei-da; baña ori ¿zegaitik ete-da, ba? ¿Lztasunakaitik? Mizkeri lafegiak auldu ta makaldu gaituela obeto dirudi. Laztasun, barau ta edan-ufiak baño jan-edan lafegiak, mizkeri ta ordikeriak, osasunari kalte geyago egiten dautse. *Sabel betekadak dirala-ta, asko lastefegi il dira ta jan-edanean begiratuá danak, bere bizia luzatuko dau,* diño gure Jaunak (ECCLI, XXXVII, 34) *Geure bizitz au alikatzeke nai ta ez aftu beaf doguzan jaki ta edariak, beti neuriz aftu beaf geunkez* (Ez. IV-10) Jan-edanerako neufia, geure beafizena da: atsegiña, iñoz bez; augaitik, atsegin utsez eta beafizen barik. jan eta edaten diafduenak, ofetan zentzundun gizona baño abere saloberea obeto dirudi. Jaunaren esakun oneik, zeure gogoan aftu egizuz: *Jan edanean* — diño Jaunak — *saloberea ez zaitte izan eta aufera dakaftzuen guztia iruntzi natrik ez zaittekez ibili. Jate lafegiak, geizoak dakafz eta auznaftzeko asti barik irunsteke*

ekanduari, sabel-miñak dañayoe (Eccli. XXXVII-32, 33) *Ardaoa nasaikeriaren aizkide da, ta ordikeria, asafe ta zalaparta askoren lagun; gauza ofeik atsegin yakazana, jakitun eta zentzun oneko iñoz be ez da izango* (Prov. XX, 1). Laztasun, ildura ta barauak ofelako kalterik ez dakafe: neufiz erabili ezker, gorputzeko osasunari be, kalte baño mesede geyago egiten dautse: baña gure gogoarentzat batez be, guztiz osasungafi izaten dira.

II

Zeure jopua txikitatik mizke azi ba - dagizu, gero biufi ta ezigatxa izango yatzu. (Prov. XXIX, 21). Ori diño esakunetako idaztiak, eta gure aragiaz be, orixe berori jazoten dala lafegi be bai-dakigu. Aragia, mizkerian azi ezker, berez dan baño be ezigaitz eta biufiago egiten da: augaitik mizkeri geyago daukazanak, ildura andi-goak egin beaf leukezala dirudi, mizke azi dan aragia nekezago ezi leike - ta. Gaur egunean geyenok mizkeri bila gabiltz: laz-

tasunen izenak bakafik be ikarea sartzen dauku: ofaitik be zerura joan nai geunke, baña geure mizkeri ofeik iñausi ta laztasunik egin barik. Eta ori, ziñez, gaitz izango yaku, arako bidea efeituz dan bafiririk ez daukagu-ta. *Aragi - arauz biziten ba-zare, diño deun Paulo, Jaunaren bialduak, ilgo zare; baña gogoaren indaragaz aragiaren griña ta zalekeriak ezi ta ilduratu ba-dagizuez, biziko zare.* (Rom. VIII, 13). *Aragi ta odolak goiko zorionik ezin loftu daikie ta usteltasunak, zindotasunik bez.* (I, Cor. XV, 50).

Nai egindako obenen parkamen osoa jadesteko, nai oben zulfai ta ekandu txafak kentzeko, nai ekandu onai indaf emoteko, ildura, laztasun eta barauak berebiziko indafa dauke. Eta bere bizitzan oben astunen bat egin ez dauna ¿nor da? Obenerako lera txafik ez daukana ¿nor? Augaitik laztasunen osagalu ori berez mingoitza izan afen, guztiok asko edo gixi geizorik gagoz-eta, guztiok aftu beaf geunke. Barauak, gure griñak ezi ta gure gogoak jasoten dituala geure Ama Eleize-

ak diñosku. *Lizunkeriz zirikatzen gaituan txefen zikiña, otoitz eta barauen bidez izan ezik, iñok ezin jaufti daikela, gure Jaunak bere ikaslai adierazo eutsen. (MATT. XVII, 20). Barau ta otoitzetan irauten ba - dozue, zuen eskariak Jaunak entzungo dituala jakin egizue*—diñosku Judit'en izena daroan idazti deunak (IV, 12).

Apaltasun eta garbitasunaren eredu bikaña izan yakun Andra Mariak, ildura ta laztasunen jafaibide edefa be emon euskun. Egiz, iñoz obenik ez eban egin: obenerako lera txafik be ez eukan eta, augaitik, iñoz laztasunik egin ezpa'leu be, bafdin garbi-garbia izan leitekean; baña guk, bere seme-alabok, garbiak izateko, ildura ta laztasunen bear izana daukagu-ta, Ama samuf ofek guri jafaibidea emoteafen, laztasunen osagalu mingoitz ori gure aüfetik aftu eban. Andra Maria andikien odoletikoa zala bai-dakizu; baña bere gurasoak ogasunetan asko jausi ziralako, gure Ama maite ori, langile txiroak bizi oi diran lez, aukera txikiagaz bizi izan zan. Mizkeririk ez eban iñoz euki ta txi-

rotasunak beragaz dakañzan estura ta premiñak be eroapenik andienagaz aftu ta jasan ebazan. Belendafak ostatua ukatu eutsela ta abeletxe landef batera joan beaf izan ebala bai-dakizu: Nazaret'eko etxe txikian, beafsuak oi dabon lez, Jainkoaren Amak be lan-egiten ebala Eleizako irakasleak diñoskue. Etxeko zeregiñetan berari laguntzeko, neskamerik ez ebala euki dirudi; augaitik, etxeko otsein - lan guztiak be, Mariak bere eskuakin egiten ebazala ziñetsi beaf dogu. Bakotxak geure bizibidean daukaguzan zeregin eta lan guztiak, adionez, zintzoro, nagikeri ta uts barik, beti egingo ba'genduz, geure buruak obeto ezi ta ildura osasungafia egingo geunke.

Geure eredutzat aftu zaitugun Ama laztan ofek, geure aragi au ezi, bere mizkeriak iñausi ta laztasunen osakai osasungafia aferazteko beaf dogun goiko indaf eta sendotasuna loftu eiguzuz. Zure antzera, jan-edanean begiratuak eta geure zeregiñetan azkañ eta bizkoñak izateko, Goiko-Jaunaren laguntasuna beaf dogu-

ta, zeuk Ama samu' o'ek jadetsi daiguzun, Jaunaren aurean geure bitaftekoztat iminten zaitugu.

LOREA: BEATI QUI NUNC ESURITIS, QUONIAM SATURABIMINI. (LUC. VI, 21). Zorionekoak zuek, orain gosez zagozenok, egunen baten aseko zare-ta.

ERABAGIA: SEMPER MORTIFICATIONEM JESU IN CORPORE NOSTRO CIRCUMFERENTES UT ET VITA JESU MANIFESTETUR IN CORPORIBUS NOSTRIS. (II COR. IV, 10). Jesus'en ildurea geure gorputzean erabili daigun, bere bizia be gure gorputzetan agertu dedin.

Ogetalangaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria, buru-ukapenaren eredu zindoa

I

Geure buruari aferazo geinkiozan ildurak, azaleko ta bafukoak izan daitekezala ondo dakizu. Azal edo gorputzeko lazta-sun o'ek atzo azaldu genduzan eta gaur geure gogoaren bafuko ildurak adieraztea dagokigu. Geure buruen maitasun zuzena, Jaunak agintzen dausku-ta, guretzat gauza on eta osasungarria da: baña guk sañi askotan geure buruak maitakeri o'ek eta kalteko'agaz maitatzen doguz eta au txafa dala edonok daki. Aukera txiki nai atsegin labu'fen bat eskuratze'afen, geure betiko zorionaren kaltez ainbat gauza egiten doguz: ori egiten dogunean be, geure burua zintzoro maite dogula uste izaten dogu; baña ondo begiratu ezkerok, ori ez da norbere buruaren maitasun zuzena, maitakeri o'ek eta kalteko'ña baño. Zeru-

ko bidetik zuzen ibili nai daun edonok, aragiaren mizkeriak lez, gogoaren maitakeri ofeik be iñausi beaf ditu: baña buru-maitakeri okef ori ebagi ta iñausi nai daunak, bere buruari aukera ta atsegin asko ukatu beaf izango dautsaz: augaitik, ori egitera lokatu ta igitzen gaituan onoimenari, buru-ukapena deritxogu. Jainkoaren olde ta naya gauza guztietan egitea'ren, norbere grifak ezi, buru maitakeri ori iñausi ta biotzari bere naikeritxuak ukatzea, gauza zail eta gatxa dala guztiok dakigu; baña Jaunaren laguntasunagaz egin geinke, egin beaf dogu eta egin ezkeron, onura ta mesede andiak daka'zkuz.

Gizonari bere gauzak iztea aldats-gora egiten yako; baña ainbesteko egikizun neketsua dala ez dirudi: norbere maitasun okefa itxi ta burua ukatzea, norbere gauzai aguf-egitea baño, askozaz be neketsu ta gatxago dala edonok daki. (S. GR. HOM. 23); baña egikizun gatxa izan afen, Jaunaren laguntasunagaz, geure buruen maitakeri lafegi ori iñausi ta neufira ekafi geinke. Egiz, gure lenengo gurasoen obena-

gaz gure izatea okeftu ta gaiztotu ezpa' litz, geure burua ukatu, geure eretxi ta naikeri okefak itxi ta Jainkoaren naya gauza guztietan ezez egingo gendun: baña aen obenak gure izate au gaiztotu eban eta geure buruen maitakeri itsu ori, gure biotzen ugazaba ta jabe egin zan: augaitik, orain geure Jainko, geure geide ta geure buruai zof dautsegun maitasunean zuzen ibili al-izateko, nai ta ez geure buruen maitakeri okef ori iñausi beafean gagoz. Geure biotzari bere naikeriak ukatu, geure buruak ezi ta lenengo gurasoakandik dato'rkigun gizon zaf eta gaizto au erantzi ezik, buru - maitakeri okefa, gure jabe izango litzake ta geure egikizunik geyentan okef erabiliko gindukez. Augaitik deun Paul, Jaunaren bialdunak, bein baño sariago diñosku: *Aragi-bidez datofen gizon zaf ori bere egitade ta guzti, erantzi egizue.* (COLOSS. III, 9) *eta gizon bafia, berau egin eban Jaunaren antz eta irudira bafiztau dan gizona, jantzi egizue.* (ib. 10). Geure burua ukatu ta gizon zaf eta biuri ori erantzi ta jauftiteko, osasun, indaf eta ogasun beafik

ez daukagu, urfiñetara joan beafik ain gixi: geure bañuan egin beaf dogun alda-kuntzea da ori, ta zintzoro nai izan ezke-ro, gorputza asko nekatu barik egin geinke. Egiz, zintzoro, sendoro ta beti nai izateko be, Jaunaren eska' eta ufgazpena beaf doguz: baña Jauna, bere laguntza ori emoteko, beti gertu dago. Zeure Jaunak zerbait agintzen dautzunean — diño deun Austiñe'k — al dozuna egin eta ezin dozuna berari eskatzeko diñotzu ta zuk biotzez eskatuko ba'zeunskio, zeurez egin ezin dozun lan ori egiteko indafa, berak emongo leuskizu.

Guk baño len, gure Jaunak bere burua ukatu eban; bere kurutzea bizkafean aftu-ta, apal eta men eriotzaraño joan zan. Ofelan bere burua ukatu eban Jaun ofek esan eutsen bein bere ikaslai: *Norbaitek nire jafai etofi nai ba-dau, bere burua ukatu bei, ta bere kurutzea arturik, jafaitu beist.* (MATT. XVI, 24). Ori esan eban Jaunak eta bere jafai enda, efi ta izkuntza guztie-tako berein gizon eta emakume joan dira. Zeruko zoriona eskuratzea baño beste as-

morik euki ez daben guztiak, euren buru-ak ukatu, baktotxak bere kurutzea aftu ta Jaun laztangafi ofen ofatzai jafaitu dautse. Eta oneik egin eben ori ¿beste enparauok ezin egin ete-geinke? Jaunaren laguntza oparo daukagula jakin eta bere ofa-tzai jafaitzeko adorerik ezpa'geunko, bere ikasle Simon'i bein esan eutsana, Jaunak guri be esango leuskigu: *ziñes-men txikafeko ori ¿zegaitik bilduf izan az?* (MATT. XIV, 31).

II

Geuk zintzoro nai izan ezkeru, geure burua ukatu ta ezi geinkela ikusi do-gu: ukatu ta ezi beaf dogula Jaunak argiro adierazo euskun. Jaunaren esakun gomutagafia obeto uleftu daikezun, orain esango dautzudan au, gogoan aftu egizu. Gure Jaun laztangafi ori geyen maite do-gunean, Jaunarentzat bizi gara: geure bu-rua lafegi maite dogunean, geuretzat. Au-gaitik, geure Jaun ona geure burua baño maiteago izan ezkeru, gure biotzetan Jaun ori bizi dala esaten dogu; baña geure bu-

rua Jauna baño maiteago izan ezkerro, orduan Jaunaren orde z gure bafuan obenagaz gaiztotu zan gizon zaña bizi da. Bere burua lafegi maitatzen daun gizon zañ ori, geure izate gaiztotua baño ez dala bai-dakigu; augaitik gizon zañ ofen bizia, geure bizia dala ondo esaten dogu. Orain aufferago aitatu dautzudan Jaunaren irakaspengomutagafi ori entzun egizu. *Bere bizia jagon nai daunak, galduko dau, eta nire maitasunaren, bere bizi ori galdu dagi-anak, idoro ta aufkituko dau.* (MATT. XVI, 25). Gure bizia, gizon zañ ofen bizia dala bai-dakigu, eta gizon zañ ofen bizia, bere buruaren maitakeri okeña dala be esan dogu. Orain Jaunaren esakun ofek zer adierazo nai dauskun, buru-auste andi barik uleftu geinke. Eta egiz, geure bafuan gizon zañ eta berekoi ori daroagun guztioen bizia, geure buruen maitakeri lafegia ba-da, Jaunak auxe adierazo nai dausku: Orain zeuen buru ofein maitakeri lafegigaz biziten ba-zare, gero ori zeuen bizi ori, betiko galduko dozue. Eta bestera, orain gizon zañaren bizi ori inausi, ebagi

ta jaufti ba-dagizue, gero ori baño askozaz obea dan bizia idoroko dozue.

Betiko bizitz zorionsua loftu al-izateko, geure naikeriak inausi, geure buruak ukatu, gizon zaña erail eta kurutzean josi beaf dogula, argiroago ezin adierazo leike. Ori ofelan izan ezkerro—erantzungo daustazu beaf ba-da—geure burua maite izatea, gauza txaña dala dirudi: baña ori ezin izan daiteke, geure buruaren maitasuna be, Jaunak agintzen dausku-ta.—Egiz Jaunak agintzen dausku; baña Jaunak agintzen dauskun maitasun ori, zuzena da ta beste geure buruen maitakeri ori, okeña; lenengo arek onura asko, bigafen onek kalte asko dakafzkuz; augaitik esaten eban deun Austiñe'k: gizonaren bere buruagazko maitasuna, onakoxea da: *zeure buru ori okeñ maite ba-dozu, gofoto dautsazu: zuzen gofotatzen ba-dakizu, maite dozu.*

Gofoto zuzen ori geure buruaren ukapena da ta ukapen onek, len esan dogun lez, onura ta mesede andiak dakafzkuz. Oraingo bizitz zuzena ta geroko bizitz zorionsua ukapen ofen arnariak (frutuak)

dira. *Bene-benetan diñotzuet*—iñoan gure Jaunak — *lufean ereiten dan galgarua, ilten ezpa - da, bakafik dirau; baña ilten ba-da, galgaru asko dakařz.* (JOAN, XII, 24). Lufean ereiten dogun gari-azia il barik, gari bafia erne ezin daiteken lez, geure burua ukatu ta bafuko gizon zař au lenago erail ezik, geu be bizitz bafira ezin jayo ta Jaunarentzat ezin bizi gaitkez. Eta egiz, jainkozko bizitz on eta zuzena egiteko, norbere burua ukatzea lakorik ez dago: norbere burua ukatze ori ta Jauna maitatze au, gauza bat dirala ezin esan daikegu; baña bien bitartean atz-erdi bide be ez dagoala Eleizako irakasleak diñoskue. Jauna zintzoro maitatu ta bere naya gauza guztietan egin nai badozu, zeure buruari bere naikeri ta maitakeri okeřak ukatzen ikasi egizu. Ori egin ezkeru, zeuretzat barik, Jainkoarentzat biziko zara, ta orain Jainkoarentzat bizi ezkeru, gero Jaunak betiko bizitz zori-ontsua emongo dautzu.

Bere burua oso ukatu, maitakeri okeř guztiak iñausi ta Jaunaren naya gauza

guztietan egin eban Andra Maria, zeure eredu ta jafaibidetzat arřu egizu. Jesu-Kristo bere Seme ta gure Jaunak esan eban bein: *Neure naya egiteko, ez nintzan zerutik jatzi, bialdu ninduan Goiko-Aitarena egiteko baño.* (JOAN, VI, 36). Andra Mariak be bardin esan eiken. Neure naya egiteko ez naz bizi, neure Jainkoarena egiteko baño. Eta utsik txikafenik be iñoz egin barik, Ama samur ofek Goiko - Jaun andiaren olde ta naya egin eban beti-beti. Gure egikizuna be, orixe da: baña geure burua saři ukatu ta geure naikeri zitalak iñausi ta itxi ezik, Jainkoaren naya gauza askotan ezin bete geinkela ondo dakigu. Eta Jaunaren naya egin eta bete ezik, betiko bizitz zoriontsurik ezin lořtu geinke.

Guztiz eta osoro Jainkoarentzat bizi izan ziřan Ama samur ori, efuki zakiguz. Zure seme-alaba gaizo oneik, beste ezek baño geyago, geure buruen maitasun okeřak galtzen gaittala ondo dakizu. Geuk be ezagutu dogu; baña maitakeri ori iñausi ta geure buruak ukatzea, gaitz egiten ya-

ku-ta, zeure laguntasuna biotz biotzez eskatzen dautzugu. Geure naikeriak itxi-ta, Jaunaren naya beti egiteko asmua aften dogu; baña argal eta aldakoñak gara - ta, zeuk Ama laztan ofek, geure asmu on eta osasungafi oneitan, afen, sendotu gaizuz.

LOREA: QUI FACIT VOLUNTATEM PATRIS MEI QUI IN CAELIS EST, IPSE INTRABIT IN REGNUM CAELORUM. (MATT. VII, 21). Nire Aita-Goi-koaren naya egiten dauna, zeruetan orixe saftuko da.

ERABAGIA: SI QUIS VULT POST ME VENIRE, ABNEGET SEMETIPSUM... ET SEQUATUR ME. (MATT, XVI, 24). Nire jafai norbaitek etofinai ba-dau, bere burua ukatu bei ta jafaitu beist.

Ogetaboskaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria, menpetasun eta esagintzaren eredu uren - urena.

I

Atzo azaldu gendun buru - ukapena ta gaur azalduko dogun menpetasuna, alkañen lagun dirala esan geinke. Eta egiz, bere burua ezi ta ukatzen ikasi daun edonor, esaneko ta mena be efez izango da: augaitik, buru - ukapenaren ufengo, menpetasuna guztiz egokiro azaldu geinkela deritxogu. Menpetasunak geure nagosien agintza ta esanak gogoz egitera igitzen gaitu. Bere nagosien esanak nozbañt egin afen, askotan bere naikeriz egin barik izten dituana, esagin eta mena ez dala edonok daki. Menpetasuna deritxogun onoinmen onek, geure nagosien naya arin eta bizkoñ, gogoz eta pozez egiteko, indañ eta ezeztasuna emoten daskuz: augaitik, muker eta gogo txareñ baño geure nagosien

esanak egiten ezpa-doguz, beaf dan menpetasunik ez daukagula ziñetsi geinke.

Menpetasuna deritxogun onoimen edef au, gure ekanduai dagokiezanan artean nagosi ta bikañena dala Eleizako irakasle jakitun batek argiro darakusku. Onoimen nagosienak—diño irakasle ofek—gure gogoak Jainkoganantz itzuli ta beragaz alkañtu ta lotzen dituenak dira. Ziñesmen, itxaropen eta, batez be, maitasunak ori egin daroe ta, augaitik, onoimen nagosienak ofeik dirala esan dogu: baña gure gogoak Jaunaganantz itzuli ta beragaz batu ta lotzeko, lufeko ogasun igazkof oneitatik lenago azkatu ta aldendu beaf doguz. Zeregin au gure ekanduai dagokiezanan onoimenak egiten dabe: augaitik, Jaunagaz geure gogoak batzeafen, ogasun andiagoa itxiatzoten dauskun onoimena, gure ekanduai dagokiezanan artean, nagosiena izango da. Orain ba: gizonak Jaunagaitik itxi leikezanan ogasun ofeik iru endatakoak izan daitekez: batzuk, gizonarenak izan afen, bere ataz dagoz; beste batzuk bere gorputzari dagokioz eta iru-

gafenak, bere gogoaren ondasunak dira. Gizonarenak izan afen bere ataz dagozan aberastasunak, berengo mañan: gorputzaren osasun eta aukerak bigafenean, eta gogoaren ondasunak gorengo mañan dagoz. Gogoari dagokiozanan ondasunen artean be, gure naimenak tokirik uren eta garayena daukala esan geinke, naimenaren bidez beste ogasunok aukeratu ta erabilten doguzalako: augaitik, Jainkoaren olde ta naya egiteafen, geure naya ukatzeko adorea emoten dauskun menpetasuna, beste edozelako ogasunak iztera igitzen gaituan edozein onoimen baño, andi, bikain eta edefagoa dala autoftu beaf dogu.

Lenengo Jainkoari, ufengo lufean bere ordeko diran geure nagosiai, biotzetiko menpetasun zintzoa zof dautsegu. Gaufegunean menpetasun ori gizaftean asko jausi da: gitxi batzuk maitte dabe; baña asko ta askok ifi ta bafe egiten dautse. Gurasoak euren umeak, eta agintariak euren menpekoak, Jainkoagazko lotsa ta bildufean aziko ba'lebez... baña ardura

gitxi artu daroe ta Jainkoari lotsea galdu ezkeru, gurasoai be lastef eta efietako agintariai lastefago galtzen yakela ondo dakigu. ¡Ume menak, seme - alaba esane-koak nai zeunkezan guraso ofek, Jaunagazko lotsa ta menpetasun zintzoa irakatsi egioezu; bestelan, Jaunaren agintzak aintzat ez dabez aftuko, ta zeuri be lastef iyi ta bare egingo dautzue!

Jainkoari menpetasun oso-osoa zof dautsagu. Geure gauza guztiakin Jaun ofenak gara; baña guztiz eta osoro Jaunarenak ba'gara, berak nai dituan agintzak guri ipinteko, eskubide osoa dauko. Eta Jaunak eskubide ori daukalako, guk geure buruak makufu eta bere agintz ofeik betetako egin beaf estua daukagu.

Gure lenengo gurasuai, euren oben aufetik, agintza bat ipiñi eutsen: guri amaf ipiñi dauskuz. Bat nai amaf nai geyago ipinteko be eskubide bardña dauko: augaitik geure Jabe oso dan Jaun ofen aufka jagi ta zof dautsagun menpetasuna ausi nai ezpa-dogu, guztiak eta bakotxa zintzoro bete beaf doguz. Baña Jainkoari

ezeze, lufean bere ordeko diran geure nagosiai be, menpetasuna zof dautsegu. Gauza guztiak mala baten ez dagozala, ta malarik-mala, bekoak goikoen zirkiñagaz dabilzala geure begiakin dakusgu. Gauzak ofetara zuzendu zituan Jaunak, gizaftan be malak ipiñi ebazan eta umeak gurasoai, menpekoak euren agintariai men-egin dayoela agindu eban. *Edozein giza-seme* — diño deun Paulo Jaunaren bialduak — *bere nagosien menpean egon bedi, Jaunagandik ez datofen aginpiderik ez dago - ta. Gizafteko aginpide ofeik, Jaunak ipiñiak dira; augaitik agintariai aufka-egiten dautsenak, Jainkoari aufka-egiten dautse, ta Jainkoari aufka-egiten dautsenak, euren buruari zoritxafa dakartsoe.* (Rom. XIII, 1-2).

II

Menpetasunak iru mala daukaz. Nagosiaren agindua egin afen, gogoez-bestera egiten dauna, berengo malan dago; nagosiaren naya egiteafen, berea ukatu ta aren agindua gogoz egiten dauna, bigafenean:

norbere nai ta eretxia baño agintariarenak obe ta zuzenagotzat daukazana ta adimen eta naimenez nagosiari men - egiten dautsana, menpetasunaren gorengo malan aurkitzen da. Bigafen malatik irugafenera dagoan aldea, esango dautzut: gorengo malakoak bigafenean dagoanak lez, agindua gogoz egiten dau; baño ofezaz gñera, au edo beste gauza zegaitik berari agintzen yakon be ez dau jakin gura izaten. Aginduriko gauza ori berez txara ez dala jakin ezkerro, geyago jakin ez afen, ori naiko izaten dau nagosiaren agindua zoli, bizkoñ eta gogoz egiteko: onelan, bere naikeri ta eretxiak alde batera itxirik, bere gogo osoagaz nagosiari men - egiten dautso ta ori baño geyago ñori be ezin eskatu leyola zeuk dakizu ondo.

Menpetasun oso aonen jabe gitxi izaten dira; baño guztiok ofaxe eltzeko alegin egin beañ geunke. Onelan, osoro mena, guztiz esanekoa dan gizasemeak — diño Esakunetako idazti deunak — garaitza ta gurenda andiak ospetuko ditu. (PROV. VII, 24). Eta egiz, arerio guztiai burua

zapaltzeko, menpetasun zintzo onek beste indañ daukan gauzarik, ezertxu be ez dago. Geure iru arerio nagosienak, afokeri, aragikeri ta geure buruen maitakeria, menpetasunaren txibiztunagaz lotu ta beingo baten eskegi ta urkatu geinkez. Eta arerio nagosi ofeik urkatu ezkerro, beste enparauak ¿ze kalte egin leikegue?

Andra Maria men-mena ta guztiz esanekoa izan zala ñnok esan barik be baidakizu. Bere etxean guraso maitien agindua, Jerusalem'go eleizan ango abade ta irakaslenak, lotsa ta itzal andiz beti egin eta bete ebazan. Seme - Jainkoaren gizakundean, aingeruari zer erantzun eutsan baidakizu: *Ona emen*—esan eban—*Jaunaren mirabea; zuk diñozun ori, Jaunak nai daun lez, nigan egin bedi*. Efoma'ko Kaisar'aren agindua betetafen, negu-gofian Nazaret'etik Belen'eraño joan zan eta osoro garbia zan Ama apal ofek, berari ez egokion garbikundeko legea be zeatz eta zintzoro bete eban. Menpetasunak eroan eban bere Seme laztana kurutzera. (PHIL. II, 8): menpetasun ofek Ama samur

au be kurutzearen ondora, ta Aita Goikoaren naya egiteafen, Ama atsekabetuak ontzat emon eban bere Seme kutunaren eriotzea. Jainkoaren naya ondo ta zeatzen Jesu-Kristo gure Jaunak egin eban; baña Jesu-Kristo'ren ufengo beste inok ez dau bete lufean, Andra Mariak baizen zeatz eta ondo.

Gatzik ez daukan jakia atsegin ez yakun lez, gure egite onak be, menpetasunaren gatzik ezpa-daroe, Jainkoaren gogoko ez dira izaten. Menpetasuna da gure egite on guztien gatza: augaitik egiterik andienak be, menpetasun barik, Jainkoarentzat naskagafi dira, ta bestera, egite txikiak be, menpetasunaren gatza ba-dauke, gozo, ezkitsu ta gogo - gogoko izaten yakoz. «AITA GUREA» diñogun baktotxean: zure naya egin bedi zeruan lez lufean be, esaten dogu. Zeruan guztiak zeatz eta osoro egiten dabe, ta lufean be zeatz egin eta betetako, ardura geyago artu beaf geunke, gure egin beafik andiena orixe da-ta. Orain Jaunaren menpean zintzoro ba'gengoz, bere naya gauza guz-

tietan egingo ba'gendu, guztiz eta osoro Jaunarenak izango giñake; maitasun - lokari bigun eta gozoen bidez, alkafekin lotuta gengokez eta Jaunak gero, bere maitalientzat zeruan daukan betiko zori-ona emongo leuskigu.

Menpetasunaren eredu urena izan ziñakuzan Ama laztan ofek, zeure seme-alaba erukariok zeure egape gozoan artu gatzuz: menpetasunaren irabazi andiak ondo ezagutu daikeguzan, gure adimen ilunok goiko argi ederagaz argitu eiguzuz, eta Jainkoaren agintzak lez, lufean bere ordeko diran gure nagosienak be zintzoro egin eta bete daiguzan, Ama samur ori Jaunaren aurfean geure bitarteko ta laguntzale izan zakikuz eta geure asmo onetan sendatu gaizuz.

LOREA: VIR OBEDIENS LOQUETUR VICTORIAM. (PROV. XXI, 28). Esanekoa dan gizonak, garaitza ospatuko dau.

ERABAGIA: OBEDITE PRÆPOSITIS VESTRIS ET SUBJACETE EIS. (HEBR. XIII, 17). Zeuen nagosien esanak egikezuez eta euren menpean zagokeze.

Ogetaseigaren egunerako irakurkizuna

**Andra Maria, otzanasunaren eredu mazal-
mazala.**

I

Norbait érez eta ariñegi asafatzen bada, gizon asafeti eta suminkofo dala esaten dogu: gauzak oker urten nai irañak entzun afen, asafezeria bere biotzean irato ta bere buruaren jabe oso gelditzen dana, gizon baketsu ta otzana da. Batzuk euren menduz, beste batzuk baño suminbera, asafekofo eta piriagoak izan oi dira; baña beaf ez danean ala beaf dan baño geyago berotu ta asafatzeko griña donge ori, guztiok daukagu. Gaiztakeri askoren ero ta zustraya da-ta, guztiz erail ezin ba' geinke be, al-dogun bestean makaldu ta eziteko alegin egin beaf dogu. Orain ba: ariñegi sumindu ta asafatzeko daukagun lera gaizto ori ezi ta neufira dakafen onomenari, otzantasuna deritxoe.

Gizon otzana nekez asafatu doa ta asafatzen danean be, lafegi berotu barik, beti bere buruaren jabe izaten da; suminbera ta asafekofo, ostera, bertatik irakiten asten da, safitan zer egiten daun be ez daki ta iñoz baño sariago bere buru ta zentzuna guztiz galdu dituala dirudi: augaitik, otzantasuna norberetzat eta iñoentzat onurakofo eta maitagafi izaten da; asafkeri ta suminkoftasuna, ostera, norberetzat eta iñoentzat kaltekofo eta naskagafi. Gizon suminbereak ekatxa dirudi; afean daukan guztia eratsi ta zuzitu nai leuko. Bere biotzean odolak, sutan dagoan topiñeko urak lez, diraki: odolaren irakiñagaz bere adimeneko argia ilunduten da, ta ezpanetatik bitsa ta begietatik gafa dariola, zentzundun gizonaren antza galdurik, basa-pizti amufatuarena aftu daroa. Augaitik diñosku Jaunak: *gizon apal eta otzana, afoa baño obe da. Asafekofo ez zaite izan, asafeak gizonari zentzuna kentzen dautso-ta.* (Eccl. VII, 10).

Itz bigunik esaten ez daki: bere asafea erakusteko, itzik zofotz eta gogofenai,

mingoitz eta garatzenai be gitxiegi deritxoe: aurrekoari min-emoten dautsala baidaki; baña orixe nai dau ta guzuz eta irañik andienak asmetan ditu, min-emoteko. Bein baño safiago, bere asafearen efua Jaunak ba'leuko lez, añen eta birau ikaragafiak jaufti daroaz, eta gizonkeri andia egiten daulako ustez, bere burua kakaztu ta bere ago ta ezpanak zikinkeriz loituten ditu. Emakumiak be, asafatzen diranean, entzuteko gauzak esaten dabez. Euren buruai zof dautsen lotsea galdu-ta, batabesteari irañak esaten asten diranean, bafenditik uftendako asafe-biziak dirudie: euren miña azkatu ta burura datořkiezan zikinkeriz guztiak, agotik utzitu daroaz. Augaitik-edo, Esakunetakó idaztitan irakufften dogu: *Emakumearen asafea baño asafe gaiztoagorik ez dago; emakume asafeti ta suminkofagaz baño basa-pizti ta erensugeakin lekaroan bizi be obe da.* (PROV. XXI, 19, ECCLI. XXV, 23).

Baña gizon suminkofaren itzak baño be, bere egiteak safitan txafagoak izaten dira. Eskubide guztiak bereak bai'litzazan,

bere auzian bere burua epaikari egiten dau: bere asafeari baño ez dautso entzuten eta, gauza jakiña, auzi ori bere aldez eta aurrekoaren kaltez erabagiten dau beti ta, onelan, berari ondo letořkion zigofa, aurrekoari ezartzen dautso. Gizon asafetiak iskanbiila ta matxinada asko dakařz: asafeari ukobilko ta ostikadak safi, zauri ta eriotzak be iñoz baño safiago jafaitzen dautse, ta griña donge ori ezi ezagaitik, gizarfeko gofoto ta alkař ikusi-eziñak luzaro irauten dabe. Odola pizka bat otzitzen yakanean, gizon suminkofak ezagutzen dau lařegikeriak esan eta egin ebazala; baña bere burua zuritu ta garbitu nairik, atxaki bila ibiltzen da. «Odol berokoa naz-ta, nire mendua olakoxea da-ta», esaten dau; baña mendurik gaizto ta suminkofena be, norberak nai izan ezkeri, ezi ta aldatu lei ta odol beroko askok, osoro ezi ta aldatu dabe: augaitik, bere menduz suminbera ta asafekofa danak, akiakulu ta atxaki ofeik itxirik, bere mendu ori ezi ta otzana izateko alegin egin beař leuke. Baña batzuetan — esan leike

norbaitek — asafatu be egin beaf izaten gara. — Batzuetan, bai; baña beti neufiz, norbere buruaren jabetasuna iñoz galdu barik. Asafatu zaiteze — diño Dabit igaf-leak, — baña, afen, obenik ez egizue egin. (PSAL. IV, 5). Au ederto esana da; baña obenik egin barik, beaf danean eta beaf dan beste bakafik asafatzeko, otzantasuna osoro beafezkoa dogu.

II

Gure Jaunak maiterik diñosku: *Biotzez apal eta otzana nazan-augandik, apaltasun eta otzantasuna ikasi egizuez eta zeuen gogoentzat atsedean osoa aurkituko dozue.* (МАТТ. XI, 29). Eta egiz, biotza baketsu ta atsedean edefean eukiteko, otzantasuna baño gauza egokiagorik ez dago. Gizon suminkoña bere asafeak, ekatxak itxasoa lez, ara ta ona, gora ta bera darabil: gizon otzanak itxaso bare - barea dirudi. Gauzak okel urten afen, asafarik ez dau erakusten: beste bein ondo urtengo dautsela bai-daki, ta okel urtendako gauza ori zuzentzeko, asafez efe baño norbere

buruaren jabe izan obe dala-ta, baketsu ta otzan jafaitzen dau. Norbaitek irañien bat egiten dautsanean be, irañak diñozan ori, entzuten dituana baño, efukariago dala-ta, itz gozo - bigunakin erantzuten dautso. Erantzupen bigunak — diño Esakunetako liburuak — asafea ausitu ta itz gafatzak geyago iziotu daroe: augaitik, gizon otzanak asafatuari bigun eta gozoro erantzuten dautso ta aldi laburfean suminkofaren asafea bareturik, bere biotzaren jabe egiten da.

Ene semea — diñosku Jaunak — egiten dozuzan gauza guztietan, otzantasuna erakutsi egizu ta beste gizonak, egitaderik afigafienak egingo ba'zenduz baño be, geyago maitatuko zaitue. (ECCLI. III, 19). Eta, ziñez, gizonen biotzak geuretzat irabazteko, nai eurak alkafekin bakean ipinteko, nai euren bide gaiztotik aldendu ta Jaunagana eroateko, otzantasunak bera-rizko jas eta indafa daukoz. Txarfo entzun eta ondo erantzun, kaltea aftu ta mesede egiten dakian gizon otzanari luzaro aufka egin leyon biotzik ez dago, gizonen

biotzak itz samur eta egite onakin, euliak eztiagaz lez, aflu ta arapatzen dira - ta. Kirioak (nerbioak) gure gorputzaren atalak alkafekin batu ta lotzen dabezan lez, otzantasunak be gizonak alkafu, batu ta aizkidetu daroaz, eta biotzeko zauriai bigun ikutu ta miñik egin barik osatzeko be, otzantasuna lako osagalurik ez dago. Aulgaitik iñoan gure Jaunak: *Baketsu ta otzanak zorioneko, lufaren jabe egingo dira-ta.* (MATT. V, 4). Lufaren izenagaz, lufean bizi diran gizasemeak adierazo nai dauskuz eta otzantasunaren bidez, guztien jabe izango gareala diñausku. Onelan ba, beste norbait zugaz asafatzen danean, zu ez zaite beragaz asafatu, sua suagaz ezin itzali (amatau) leikela bai-dakizu-ta; beste norbaitek bere miña zofoztu ta erleak eztena lez saflu nai ba-dautzu, zuk ez egi-ozu jaraitu ofetan, eztena saflzen daun erleak bere burua erailten daula bai-dakizu-ta: besteak asafearen beztuna emon nai ba-dautzu, zuk berari otzantasunaren ezti gozoa emon egiozu, ta onela, zeure ta beste ofen jabe izango zara.

Gure Jauna, bildotsa baizen otzana izan eta otzantasuna bere biotzetik ikasi gengiala agindu euskun. Andra Maria be, usoa lez, gozo, eztitu ta otzana izan zan. Ezpata zofotzak, bai, zauritu eutsan bere biotza: baña asafe ta gofotoak ez eutsan iñoz mingoztu ta zauritu: bere Seme laz-tana kurutzean josi eben gizon biotz gofoakin be ez zan asafatu: Semearen antzera Ama otzanak be, Aita - Goikoari eskatu eutsan gizon donge aei euren gaiztakeri baltza erukiz parkatu egioela.

Emakume garbi ta bikañena, guztien artean otzanena zarean ofek, geure gaiztakerietatik azkatu ta zeure antzera garbi ta otzanak egin gaizuz. Sumimen eta asafe-keria geure biotzetan irato ta otzan - baketsuak izateko beaf dogun eskaña biotz-biotzez eskatzen dautzugu-ta, zuk, geure Ama bigun, samur eta erukitsu ofek, esku-zabalez emongo dauskuzula uste bete-agaz itxaroten dogu.

LOREA: BEATI MITES, QUONIAM IPSI POSSIDEBUNT TERRAM. (MATT. V, 4). Zorionekoak otzanak, lufaren jabe egingo dira-ta:

ERABAGIA: FILII, IN MANSUETUDINE OPERA
TUA PERFICE. (ECCLI. III, 19). Ene semea,
zeure egikizunak otzantasunez egikezuz.

Ogetazazpigaren eguneroko irakurkizuna

Andra Maria, eroapenaren eredu gorenengoa

I

Atzo azaldu genduan otzantasuna ta gaur adierazoko dogun eroapen au alkafen aizta kutunak dirala ezez ezagutu daikezu. Eroapen gitxiko gizasemea edo zelako kalte, ezbeaf edo okefen bat datofkionean, lafegi estutu ta lafituten da: bere gogoa goibeldu ta ilundu, bere biotza atsekabetu ta mingoiztu egiten yakoz: batzuetan, gaitz eta okefaren aufez - auf, ikaratu ta kikildu; baña beste batzuetan, artegatu, berotu ta asafatu egiten da, ta orduan jaguf aren otzantasuna! Augaitik ba, otzanak izateko, arte ta eroapena beafezkoak doguzala argiro dakuzu.

Baña eroapen au, sendotasunaren lagun be bai-da. Biotzeko sendotasuna auferago azaldu dogu ta zer dan gomutauko dozula deritxat. Orain ba: egoafi edo eroapena

sendotasunaren zatia dala ta onoimen txikiagoa, andiagoari lez, eroapena be sendotasunari iratsi ta ezafi geinkiola, Eleizako irakasle andi ta jakitun; Tomas deunak argiro irakasten dauku. Eta egiz, etofi leikeguzan okef, ezbeaf eta zoritxarak, guztiak barđiñak barik, batzuk bestiak baño andi ta astunagoak izan daitekezala edonok daki. Orain ba: geure bizia galtzeko afiskua ekafi leikeguen ezbeaf eta zoritxar andiai arpegi emon eta kikildu barik aftu ta eroateko kemen eta adorea damoskun onoimenari, sendotasuna deritxogu: bizitzako beste okef eta zoritxar txikiagoak lafegi estutu ta lafitu barik, aftu ta eroateko indara emoten daukun beste onoimen au, eroapenaren izenagaz adierazten dogu: onelan ba, eroapena sendotasunaren kide ta bertorako bide dala argiro dakuzu.

Negafezko erbeste onetan, kalte, ezbeaf eta zorigaitz askok ikutu ta min-emon leikegue ta zoritxar ofeik geure gogoa lafegi lafitu, eratsi ta zapaldu ez daiguen berarizko onoimen bat beaf dogu ta onoi-

men ofi arte edo eroapena deritxogu. Geure ogasunak, gorputzeko osasuna, ospe edo entzute ona ta geure gogoko ondasunak galdu daikeguz eta geuri lez, gure senide ta aizkideai be, geure-geureak ba'lira lez biotza atsekabetu ta saminduten dauskuen ezbeaf eta zoritxarak etofi leikioez. Goiko-Jaunak gure ardura zoli-zolia daukala ziñesten dogunok, kalte ta zoritxar guztiak arte andiagaz aftu, jasan eta eroan beaf geunkez. Zoritxafen bat etofi yakola-ta, bere bafenean geyegi estutu ta lafituten danak nai bere arpegi, itz eta egitadetan urduritasun eta artegatasun lafegi darakusanak, oraindik eroapenaren jabe ez dala ziñetsi beike.

Geure ogasunetan kaltea ba'letofkigu, Job eroapentsuagaz esan beaf geunke: *Neure amaren sabeletik biloizik uften nintzan: lufaren sabelera biloizik joango naz. Jaunak emon eustan, Jaunak kendu daust. Jaunari atsegin izan yakon lez, alantxe jazo da. Jaunaren izena onetsi ta goratu bedi.* (Job. I, 21). Gorputzeko geizoetan jakitunak diñoskun au gogoratu daikegu:

Ene semea, zeure geizoan zeure buru ori ez egizu gitxitan euki: Jaunari otoi-egiozu ta berak osatuko zaitu. (ECCLI. XXXVIII, 9). Geure ospe ta entzute onaren kaltez, alke ta lotsariak ba'letofkiguz, Jaunak diñoskun au gomutau geinke: Ni nazala-ta, gizonak irain egiten ba-dautzue, jazaffen ba-zaitue ta guzufa darioela, gaiztakeririk txafenak zuen kaltez ba-diñoez, zorionekoak zarie: poztu ta alaitu zaitzeze, zuen saria zeruetan jori ta ugari izango da-ta. (MATT. V, 11). Geure biotza idof eta legof, geure gogoa ilun eta argal nai ziltzaldi (tentaziño) gogofean ba - dakusgu, Jaunak deun Paulo bere bialduari esan eutsona gomutau daigun: Nire eskar eta laguntasuna naiko dozuz, nire al eta indafa zure argaltasun ofeitan iñoz baño obeto ta osoroago agertzen da-ta. (II, COR. XII, 9).

Augaitik iñoan berak: Neure argaltasun oneitan gogoz poztuko naz, Jaunaren al eta eskafa nigan bizi dedin: makaltzen nazanean ba, Jaunaren laguntasunagaz iñoz baño sendo ta indaftsuagoa naz. (IB. 9). Geure biotzeko atsekabe ta lafitasunetan.

Jaunaren beste itz oneik, burura ekari beaf geunkez: Zuek, ziñez, orain betilun eta lafi zagoze; baño bafiro ikusi ta ikertuko zaituet eta zuen biotz ori poztuko da ta poz ori iñoz be ezingo dautzue kendu. (JOAN, XVI, 22). Geure senide ta aizkidien eriotz-aldietan, deun Paulo'ren itz oneik gomutau beaf doguz: Ilakin zer izango dan, zuek anai ofeik, ez jakiterik ez dogu nai, itxaropenik ez dauken beste enparauak lez, atsekabetu ta lafitu ez zaitezen. Jesu-Kristo il eta befbiztu zala ziñesten ba-dogu, ba, bere ziñeskintza ta maitasunean il diranak be, Jaunak befbiztu ta bere zorionera eroango dituala ziñetsi beaf dogu. (THESS. IV, 13). Eta geure bizitz guztian, edozelako oker eta zorigatxetan, deun Paulo'k diñauskun au beti gogoan euki beaf geunke: Arte ta eroapena beafezkoa dozue, onelan, Jaunaren naya egiñik, bere agintzariak be eskuratu daizuezan. (HEB. X - 36).

II

Eroapenak lau mala daukaz. Bizitz one-

tako ezbea eta zorigatxak, artegiatu bari-rik, jasan eta eroatea, ori da bere lenengo malea: gogoz artu ta igarotea, bigarrena; alaitasun eta pozez jasan eta eroatea, irugaena, ta zoritxak kalte ofeik geure go-goaeren onerako bialtzen dauskuzan Jaunari, eskafak egin edo emotea, eroapena-aren gorengo malea da. *Neure neke, lof eta zoritxafetan ene biotz au atsegin eta gozotasunez bete yat; alaitasun eta pozak biotzean gañezka egin daust,* esaten eban deun Paul, Jaunaren bialduak (II, Cor. VII, 4) eta bere antzera, bizitzako neke, min, lof, ezbea, ofeik, jasarpen eta zoritxafakin poztu diran gizon zuzenak, eta Jesu-Kristo'ren antz geyago eukiteafen, Jaunari jasarpen, neke, lof eta zoritxak geyago eskatu dautsenak, askotxu izan dira.

Eroapena baño sariago bea dogun onoi-mentik ez dago. Negafezko erbestean bizi gara-ta, nai jo batera nai bestera, nai gora igon nai bera jatzi, edonun zerbait jasan eta igaro bea izango dogu. Eta datofki-guzan kalte, ezbea eta kurutze ofeik go-

go txafez artzen ba-doguz, arte ta eroapenez artuta baño, askozaz be saminkof eta astunagoak egingo yakuz. Aizeak ofeifetara putz-egin afen, itxas-gizonak euren untziko gauzak ez dabez beingoan itxasora jauftiten: ekaitz gaiztoak itxasuntzia bere bidetik aldendu ta galdu-gordean ba-darabil be, eurak gogof eutsiten dautse ta ekatxari jakki-egiten yakoz, bañiro euren bide zuzenean saftu arte. Guk be, geure kaltez ekatxa jagi ta zbritxafen aizeak bultz-egin afen, itxas-gizonen antzera, ekaitz ofi gogof eutsi bea dautsagu, ta aize-oyalaren orde z geure Jaunaren kurutzea gora jasorik, zorioneko kaira eldu arte, sendoro aufera jafaitu bea dogu.

Jesu-Kristo'ren ikaslak gara-ta, bere ofiatzai jafaitzea dagokigu: *baña Jesu-Kristo'k—diñausku Simon-Pedro'k—gure alde z neke ta lof asko jasan eta igaro ebazan, zuoi jafai bidea itxirik, bere ofiatzai jafaitu dayoezuen.* (I, PETR. II, 21). Gure Jaunaren ofiatz ofei zeatz jafaitzea guretzat gaitz dala bai-dakigu; baña ezin geinken gauzea be ez da-ta, Jaunari

zeatz jafaitzeko zer egin bea' dan entzun egizu. Efudun ba - zara ta datofkizuzan kurutze, neke ta zorigatxak gogo txafez ba'leroazuz, ofetan lapu' txafaren antza eukiko zeunke: efudun zareala-ta, zeure kurutze ori arte ta eroapenez ba'leroazu, lapu' onaren antzeko egingo ziñake: baña efurik ez daukazula ba-deritxazu ta ori ta guzti, zeure kurutzea eroapen eta maitasunez ba-daroazu, ofetan Jesu - Kristo'ren antzeko zara ta zeure Jauna dirudizu. Lapu' onak txafari esaten eutsan: *Guk, ziñez, irabazi doguna aitzzen dogu: geure egite txafai dagokien zigora daroagu; baña onek gauza txafik ez dau egin.* (Luc. XXIII, 41). Lapu' onaren antzera, norbere kurutzea arte andiagaz eroatea, ondo da; baña Jesu-Kristo'ren antza euki obe dala edonok daki. Aonelan ba, zeure efu barik, ezbea', neke ta zorigatxak ba-datofkizuz eta kurutze ori eroapenez ba-daroazu, iñoz baño geyago poztu zeinteketz, beste iñoz baño zeure Jaunaren antz geyago daukazu-ta.

Andra Maria osoro efugabe izan zala

bai-dakizu. Bere atsekabe, neke - min eta lofak asko ta andiak izan zirala jakiteko, zazpi ezpata zofoztek bere biotza alderikalde igaro eutsela gomutau egizu ta beste barik be, Ama nekatu onen kurutzea astunastuna izan zala igafi zeinke. Ama samu' onek, beste iñok baño bere Semearen antz geyago eukan eta, augaitik, bere zorigaitz, neke ta kurutze ofeik, eroapenik andienagaz jasan eta eroan ebazala ezautu ta autoftu bea' dogu. Onelan, Jaunaren ufengo, Andra Maria da guretzat eroapenaren eredu ta jafaibiderik edef eta go-renengoa.

Ama laztan eta eroapentsu ori, geure bizitzako okef, ezbea' eta zorigatxetan, lagun zakiguz. Zuk, Ama samu' ofek, egoafi ta eroapena ondo baño obeto irakatsi zeunskun: baña gu, zure seme - alabok, geure ezbea' eta zorigatxetan lafegi estutu ta lafituten gareala bai-dakizu. Zeruko poza zarean Ama laztan ori, geure zoritxa'pean ilun, jausi ta lafi gagozanean, afen, geure gogoak alaitu, poztu, jaso ta sendotzera etofi zakiguz.

LOREA: IN PATIENTIA VESTRA POSSIDEBITIS ANIMAS VESTRAS. (LUC. XXI, 19). Eroapenaren bidez zeuen gogoen jabe izango zarietako betiko zoriona loftuko dozue.

ERABAGIA: ALTER ALTERIUS ONERA PORTATE ET SIC ADIMPLEBITIS LEGEM CHRISTI. (GAL. VI, 2). Bata-bestearen argaltasunak eroapenez jasan egizue eta ofelan Jaunaren legea beteko dozue.

Ogetazortzigaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria, ofoitz eta eraspeneren
(deboziñoaren) eredu garaya.

I

Gauza asko ezin jadetsi ta ezin egin geinkez, Jaunak lagundu ezik; baña Jaunaren berarizko laguntza ori aldi - oro euki daigun, berari eskatu beaf dautsagu, eskatu ezik ez dausku emongo-ta: augaitik, guztiok Jaunari otoi-egin beafean gagoz. Gure beafizen au, Jaunak berak argiro darakusku, diñoskunean: *ziltzaldian* (tentaziñoan) *jausi ez zaitezzen ernai zagokeze ta otoi - egizue*. (MATT, XXVI, 41). *Zuen poz ori oso - betea izan dedin, eskatu egizue ta aftuko dozue*. (JOAN, XVI, 24). Eta beste bein: *iñoz aspektu ta gogaitu barik otoi - egitea beafezkoa da*. (LUC. XXVIII, 1).

Otoi-egitea Jaunaganantz gogoa jaso ta berari beaf doguzan eskaf eta mesedeak

eskatzea dala ondo dakizu. Gauza onak irakurten doguzanean — diño deun Austiñe'k — Jaunak geuri itz-egiten dauskula dirudi: otoi-egiten dogunean, ostera, geuk berari itz-egiten dautsagu. Otoi-egiten dogunean, ba, Jauna adi daukagula ziñesten dogu, ta lufeko aizkideakin egiten dogun antzera, geure argaltasun eta beafizen guztiak agertzen dautsaguz, lotsa ta itzal andiz bai, baña itxaropen eta uste beteagaz.

Otoitza (oraziñoa) aozko ta gogozkoa izan daiteke. Itzakin egiten dogunari aozkoa deritxogu. Ziñez, aozko otoitz ofeitan be gure gogoak adi egon beaf dau; baña itzak esateko geure min eta ezpanak erabili beaf izaten doguz, eta augaitik, otoitz ofi aozkoa zuzen deritxogu. Gogozko otoitzetan itzik esan beafik ez dago: geure ziñeskintzako egi bat -edo -beste geure burura ekafi ta berari adi -egoten gara: agoan jatekoa auznartzen dogun lez, egi ori gogoz-naftzen dogu ta onelan, gure biotza be gauza onetarako berotu ta adoretu egiten da. Nai aozko nai gogozko otoitza egiteko, geure gogo-biotzak gertu

beaf doguz. Jakitunaren bidez diñosku, ba, geure Jaunak: *Otoitz - aufetik, zeure gogo ori gertu egizu, ta Jainkoari eskua aftu nai dautsan gizona lez, ez zaite izan.* (ECCLI. XVIII, 23). Edozelako otoitzak, ona izateko, lau baldintza oneik beaf-beafak ditu: adipen, apaltasun, uste bete ta iraupena.

Eskatzen dogunari adi ezpa'gengoz, geure eskaria Jaunak entzun ez afen, ardua gitxi dauskula adierazoko geunke, ta geure zabafkeri ori dala-ta, Jaunak jaramonik be ez leuskigu egingo. Jainkoa gogoa da—diño ikasle maiteak—eta bera jauresten dabenak, gogoz eta egiz guftu ta jauretsi beaf dabe. (JOAN, IV, 24). Apaltasuna beafezkoa dala jakiteko, parixetaf eta zergariagaz gomutau zaiz: parixetaf afoa, saftu zan baño txarago eleizatik uf-ten zala ta bere burua apaletsi eban zergari gaizoak, bere efu ta obenen parkamen osoa jadetsi ebala, Jaunak diñosku. (LUC. XVIII, 10 ET SEQ). *Bere burua apaletsten daunaren otoitza odayetan zeaf igon-goda: Jaunagana uferatu afte ez da geldid-*

tuko, ta Goikoak abegi onez begiratu arte, ez dau andik alde-egingo. (ECCLE. XXXV, 21). Ziñesmen sendo ta uste bete barik, gure otoitzak indafik ez dauke. Zuetako norbaitek jakituria beaf ba'dau, Jaunari eskatu begio—diño Santiago bialduak—baña ziñestean ezbai ta zalantza barik, eskatu bei. Loftuko ez ete-daun, bai ete-daun zalantzan dagoanak, aizeak batera - bestera darabilan itxasoko uin edo olatua dirudi. Ofelako gizonak, ba, Jaunagandik ezertzu aftuko daula ez begi uste izan. (JAC. I, 5). Eta gure Jaunak esan euskun: *zuen otoitzetan uste beteagaz eskatuko dozuen edozer, jadetsiko dozue.* (MATT. XXI, 22). Azkenez, geure otoitzetan garaitz osoa eskura dakartzkuna, iraupena dala jakin egizu. Gure Jaunak ori argiro adierazo euskun, iñoanean: *Norbait gau-erdian bere aizkidearen etxera iru ogiren bila joango ba'litz eta onek erantzun afen: ez akit izan gogaikafi; neu otseñakin oeratu nok eta ezin emon dagikeadaz: ori erantzun afen, besteak ori ta guzti, ate-joten jafaituko ba'leu, aizkide dala jago jagi ta emongo ezpa'leuskioz be, go-*

gait-eragin ez dagion beintzat, oetik jagi ta beaf dituan ogioak emongo leuskiozala diñotzuet. Ba, nik be bardin diñotzuet zuoi: eskatu egizue ta emongo yatzue; bilatu egizue ta idoroko (aufkituko) dozue: atea jo egizue ta idegiko yatzue. (LUC. XI, 5 ET SEQ). Aonezaz gañera, Jainkoari eskatzen dautsagun guztia, Jesu-Kristo'ren izenean eskatu beaf dautsagu. Jaunak berak esan euskun ba: *ziñez diñotzuet: nire izenean Aita-Goikoari zerbait eskatu ba - dagiozue, emongo dautzue.* (JOAN, XVI, 23).

II

Egiz, geure otoitzen bidez Jaunari eskatzen dautsaguna, beti ez dogu eskuratzen; baña zergaitik izaten ete-da?—Bein baño safiago gauza txafak, edo beintzat geure gogoaren osasunerako egoki ez diranak eskatzen doguz, eta guri zer ondo ta zer txafto dagokigun geuk baño obeto dakian Jaunak, ez dauskuz emoten: baña geure ototza alpefekoa izan dala ez dogu uste izan beaf, Jaun efukiofak guk eskatu geuntsana baño obeto dagokigun beste

zerbait emongo dausku-ta. Beste batzue-
etan, gaiztakerian jaraitzeko asmo dongea
itxi barik, bizitz onetarako ogasun eta au-
kerak bakarik eskatzen dautsaguz, eta
Jaunak orelako otoitzak nekez entzun
daroaz. Azkenez, beste batzuetan gauza
onak bai; baña txafto eskatzen doguz;
geure otoitzetan beaf litzaken besteko
uste, gar eta iraupenik ez daukagu ta
Jaunak ez-entzun egiten dausku. *Eska-
tzen dozue ta ez dozue afitzen* — diño
Santiago bialduak — *txafto eskatzen do-
zuelako.* (JAC. IV, 3).

Gure otoitzen gogo ta bizia Jaunagazko
maitasun, biotzeko gar eta iraupena dirala
jakin egizu: bafeneko gar eta iraupen ba-
rik egiten dogun otoitzak gauza ila dirudi
ta Jainko biziak eskari motel eta ilik ez
dantzu. *Zuek nigan ba - zagoze ta nire
itzak zuekin ba-dagoz* — diño Jaunak —
*nai dozuen edozer eskatuko dozue ta
egingo yatzue.* (JOAN, XV, 7).

Ama-zale dan umeak bere amari eras-
pen andia dautsala esaten dogu. Jainko-
zale dan gizasemeak, Jaunari eraspenna

dautsala bardin esan geinke. Onelan, ba,
eraspenna (deboziñoa) ez da beste gauza-
rik, Jaunaren naya edonun eta edonoz
egiteko, gogo gertu ta bizkofa baño.
Eraspenna ta biotzeko samuñtasuna bein
baño sariago alkarekin ibili oi dira; baña
eraspen zindo ta sendoa eukiteko, biotz
samuñtasun eta gozotasun oreik bearez-
koak ez dirala orok dakigu. Zeure biotza
iñozkorik leof eta igafen daukazula ba-
deritxazu be, zure gogo ori Jaunaren naya
zintzoro egiteko gertu ba - dago, zeure
Jaunari benetako eraspenna dautsazula zi-
ñetsi zeinke. Otoitza, ta batez be, gogoz-
ko otoitza, gure biotzen sutegi lez izaten
da: otoitz ofek biotzeko gaña biztu daroa
ta gar onek daka eraspenna.

Jaunak egin dauskuzan eskañ eta mese-
deak, bere ontasun eta efuki samuñta go-
mutau ta gogoz-nañtu ezkeru, gure Jaun
ori osoro maitagarri agertzen yaku, ta Jaun-
zaletu egiten gara. Beste aldetik geure
buruari begiratu ta geure argaltasuna go-
mutau ezkeru, Jaunak eutsi ezik, galduak
gareala ta bere laguntasuna beaf dogula

argiro dazaugu: onelan, iñoren babes eta laguntasuna beaf daun ume gaizoa bere amari erantsi oi yakan lez, gure gogo au be Jaunari erantsi ta itsatsi lez egiten yako. Eraspen zindoa nai ba-dozu, Jaunaren al, ontasun eta efukia eta zeure argaltasun eta ezereztasuna safi gomutau eta astiro gogoz-naftu egikezuz. Ori egin ezkerro, Dabit igafleagazesan al-izango dozu: *Neure Jaunari erantsita bizi ta ene Jaun ofegari neure itxaropena ipintea, niretzat gauza on eta osasungafia da.* (PSAL. LXXII, 28).

Andra Maria'ren eraspenna zelakoa izan zan zeatz ezin adierazo neinke irakufkizun au lafegi luzatu beaf izango neunke-ta. Gure Ama Eleizeak eraspennaren ontzi garbal eta bikaña deitzen dautso: *Vas insignis devotionis.* Jainko-maitasunak bere biotza berotu ta goritu eban, sutegian burdiña goritzen dan lez; bere biotza maitasun - gafetan eta bere gogo zoriotsua Jaunagaz josita euki ebazan bere bizitz guztian; augaitik Jaunaren naya egiteko beti gertu, bere deyari erantzuteko beti

ernai ta bizkoaf egon zan eta Jaunari atsegin emotea baño beste gurari ta asmorik ez eban iñoz euki. Eten barik otoi-egiten eban: lo egoanean be, bere biotza itzafik egoten zala ta Jainkoagaz ames - egitep ebala diñosku (CANT. V, 21); bere otoitzak biotzeko gafagaz berotzen ebazan eta luñun gozoa lez Jaunaren aufera igoten ziran eta Jaunari beti atsegin izaten yakazan. Onelan ba, zuk be zeure otoitzak Jaunak entzutea nai ba-dozu, Andra Maria zeure eredutzat añturik, biotz-gafetan berotu ta eraspennaren luñun gozoagaz usaindu egi-kezuz.

Jainkoa biotz - biotzez maitatu zendun Ama samuaf ori, efuki zakiguz eta geure biotz epel oneik, afen, berotu ta Jaun-zaletu eiguzuz. Biotzeko gaf eta Jaunagazko eraspenn ori jadesteko, zeu Ama laztan ori, bitañtekotzat iminten zaitugu; gure eskari au abegi onez añtu egizu ta zeure antzera, apaltasun, uste bete, gaf andiz ta iraupenagaz geure otoitzat egiteko beaf dogun laguntasuna Jaunagandik loñtu-eiguzu.

LOREA: PETITE ET ACCIPIETIS: QUÆRITE ET INVENIETIS: PULSATE ET APERIETUR VOBIS. (LUC. XI, 9). Eskatu egizue ta aftuko dozue: bi-latu egizue ta idoroko dozue: atea jo-egizue ta idegiko yatzue.

ERABAGIA: OPORTET SEMPER ORARE ET NON DEFICERE. (LUC. XVIII, 1). Inõoz gogaitu barik, beti otoi-egiteko asmoa aftu egizu.

Ogetabederatzigaren eguneroko irakurkizuna

Andra Maria, eruki samuraren eredu
laztangeria.

I

Gizasemeok sari askotan, geuk uste dogun baño be erukariago izaten gara. Bizitz onetan zorionak ufi ta zoritxafak ugari izaten doguz. Zoritxar oneik batzuetan gorputzean, bestietan geure gogoan ikutzen dauskue. Egiz, gorputzaren zoritxafak gogoarenak baño obeto ta argiroago dazauguz eta, augaitik, geyago mindu, lafitu ta atsekabetu garoez; baña gogoari dagokiozan zoritxafak, eurenaz gorputzarenak baño, andi ta astunagoak dira - ta, oneik baizen ondo ezagutuko ba'genduz, askozaz be geyago lafitu ta atsekabetuko giñake. Gaiztakeri ta obenaren kalteak geure begiak ez doguz ikusten eta saritan jaramon gitxi egiten dautsegu; baña

oben astun eta eriozkiña baño zoritxar andiagorik ez dagoala geure zihesteak darakusku. Obenean ezez jausten gara ta geurez, Jaunaren laguntasun barik, obenetik ezin uften geinke: augaitik diñot safi askotan geuk uste dogun baño be efukafia-go izaten gareala. Jainkoa amaibarik efukiofa ezpa'litz, zoritxarpean negar ugari egin beafko geunke: baña, zorionez, eguzkiak bere argi ta beroa lufeko alde ta zokondo guztietara zabaltzen dituan lez, Jainkoak be bere ontasun eta efuki biguna gizonen zoritxar guztietara zabaldu daroaz. Gu efukafia-go ta bera efukitsuago agertzen yaku; augaitik inoen Dabit igarleak: *Jauna guztientzat efukiofa da ta bere efuki - egipenak beste egite guztien gañetik dagoz.* (PSAL. CXLIV, 9). Eta benetan, gure Jaun ona guztientzat efukiofa da: baña oraitik be, norbere lagun eta geideakin efukitsua danari, efuki geyago izaten dautso. *Zeuek bestientzat daukazuen neufiagaz neufuak izango zare,* diñosku Jaunak (MATT. VII, 2): augaitik bere efukia ugariago loftu nai ba-

dozu, zeu be enparauakin efukiofa izan zaite.

Efukia — diño deun Austiñe'k — sakeletik ez da ateraten, biotzetik baño. Eta egiz, lenengo biotza efukitzen da ta biotz efukituak darabil gero aufekoari bere estutasunean laguntzen dautsan eskua. Bein baño safiago, aufekoaren zoritxara arindu nai izan afen, edo zegaz ez daukagutako edo ori zelan egin ez dakigutako, ezin arindu izaten dogu, ta orduan, ilun eta atsege dakuskun geure geideagaz ilundu ta atsekabetuten ba-gara, besterik ezer egin ez afen be, efukiofak gareala zihetsi geinke; baña geure neke lafegi barik, aufekoari lagundu al izan ezker, bere estutasunetik aterateko geure eskuan dagoana egin beaf dogu; osterantzean gure efuki ori, efuki izun eta guzuz utsa izango litzake-ta. Onelan ba, efukiofak izateko, geure geidearen zorigatzak geure gogoa ilundu ta biotza atsekabetu beaf daukue, ta bere zoritxar ori arindu al izan ezker, ofetarako be alegin egin beaf dogu. Geure zoritxarak arin atsekabetu ga-

roez: geure geidearenak, nekezago; baña geidearen zoritxar ofeik geure zoritxar-tzat artu ta etsi geinkez eta zintzoro maitte ba'gendu, aren zoritxarak, ia geureak aña, mindu ta atsekabetuko gindukiez; augaitik efukiaren ama, geideagazko maitasuna dala Eleizako irakasleak ondo diñoskue, eta efukia maitasunaren alaba izan ezkeru, onoinenik edefenetaikoa dala edonok dakus.

Jainkoak bere eskar eta mesedeak inori be ez dautsaz zof; baña eten barik, gutioi on-egiten diafdu ta geure gaiztakeriak be efuki utsez parkatzen dauskuz. Efukiofak gareanean, geuk be aurfekoai mesede egiten dautsegu: augaitik, efukiak geure Jaunaren antzeko egiten gaituala inok be ezin ukatu daike. Orain ba: gure Jauna gugaz ain bigun eta efukitsu dan ezkeru, gu bestiakin biotz - gogofak izatea zondo ete-da? Guretzat ain efukitsua dan Jaun ofek, geu be efukiofak izan gaizala agintzen dausku. zGauza zuzenagorik ete-dago? Zuen Aita - Goikoa efukiofa dan lez, zuek be alkarekin efukiofak izan zaiteze,

diñosku Jaunak. (Luc. VI, 36). Eta Mateo deunaren ebangelioan irakurten dogu Jaun ofek azkenengo egunean bere eskomalde-tik dagokezanai, onelan esango dautsela: *Neure Aitaren onetsi ofeik, erdue ta munduaren asikalditik zuentzat gertuta dagoan bizitz zoriontsuaren jabe egin zaiteze. Gose nintzan, ba, ta jaten emon zeusten, egafi nintzan eta edaten, aforz nintzan eta ostatua emon zeusten, biloizik nengoan eta jantzi ninduzuen, geizorik nengoan eta ikeftu ninduzuen, baitegi edo espetxean nengoan eta ni ikustera etofi ziñen. Orduan autuak erantzungo dautse; Geure Jaun ori znoz ikusi ete zindugun, ba, gosez eta jaten emon ete geuntzun? znoz egafiz eta edaten emon ete-geuntzun? znoz aforz eta geure etxean artu ete-zindugun? znoz biloizik eta jantzi ete-zindugun? znoz geizorik edo espetxean eta zu ikustera joan ete-giñan? Eta Jaunak erantzuten esango dautse; Egiz diñautzuet; nire anairik txikafenari efuki ori egin zeuntsen bakotxean, neu neroni egin zeusten. (MATT, XXV, 34 ET SEQ).*

Efukiořakin Jauna bera be efukiořa izango da: bařia biotz-gogofak izan diranakin bera be zořotz eta zuzena izango dala, Santiago bere bialduaren bidez argiro adierazo dasku: *Besteakin efukiořa izan ez danak, efuki bako epaya itxaron beike.* JAC. II, 13). Onelan ba, azkenengo egun aretan Jauna zugaz bigun samuř eta efukiořa izatea nai ba-dozu, Tobias zařak bere semiari esan eutsan au zeuretzat afu egizu: *Al dozun giřoan efukiořa izan zaitte. Asko ba-daukazu, ugari ta naro emon egizu: gitxi ba-daukazu, be, daukazun gitxi ofetatik, gogo onez emon eikezu.* (TOB. IV, 8).

II

Jaunagazko maitasunak geure Jaunagaz batu ta lotzen gaitu: gure gogoa Jaunagaz batu ezkeru, geu obetu egiten gara ta guretzat zorionik andiena orixe dalako, Jaunagazko maitasun ori onoinen guztien arıean nagosi ta bikařena dala esan dogu: bařia efukiak be geure geideagaz baturik, bere utsak bete, bere

beařizenak arindu ta berari lagun egitera itzultzen gaitu: efukiagaz geure geide (uřko laguna) obetuten dogu: augaitik geideagazko onoinenen arıean, garai ta urenena efukia dala esan geinke.

Andra Mariaren efuki bigun-samuřa ondo azaldu al-izateko, Bernardo deunaren adimen zoli ta biotz maitakořa beař izango neunkez. Ama samuř ořen maitasun eta neke - miřen semeak gara, ta umientzat amaren efukia bařio bigun, samur, gozo ta ezitsuagorik ez dagoala ondo dakizu. Ama bakotxak bere maitasun, bere odol eta bere neke-miřakin bere umeai izate ta bizia emoten dautse: Andra Mariak be iru gauza ofeikin izate ta bizitz bařia, Jainkoaren semeai dagokien izate ta bizitz edef bikařia, emon euskula esan daikegu. Gure Jaunaren Ama izan ezkeru, neke ta min izugafiak igaro beař izango ebazala ondo ekian: bařia bere begien aıfean ekusazan loř, neke ta min ofeik bařio bere gugazko maitasuna indařtsuago izan zan, eta aingerua baři onak emotera etoři yakanean, maitasunez

beterik erantzun eban: *Zuk diñozun ori, ni-gan egin bedi.* (LUC. I, 38). Augaitik, amak bere umea erayetan eroaten daun lez Andra Mariak be maitasun-indafez bere biotzean eroan ginduzala, Bernardo deunak diñosku. Jainkoaren semeai dagokun bizitz bafira, kurutzearen oñean jayo giñan eta, Mariaren odol eta neke barik, jayotza ori ez zala egin ondo dakizu. Jesu-Kristo'k bere odolagaz beferosi ginduzan: baña Jaunak gu beferosteko isuri eban odol ori, Andra Maria'ren erayetan aflu eban, eta Ama laztantsu onen biotza atsekabe, neke ta miñez ase-betea egoala bere Seme ta gure Jaunak kurutzetik esan eutsan: *Andrea, zeure semea, of daukazu* (JOAN XIX, 26); esaten lez, ni bai - noa, Ama maite; baña nire ordez, neure odolagaz beferosi dodazan seme bafi ofeik izten dautzudaz: zuk, Ama laztan ofek, ni maite izan nozun lez, ofeik be maitatu egikezuz eta Amaren afdura zoli maitati ta samuf-samufagaz jagon eta zaindu egikedazuz. Augaitik ba, Andra Maria'ren maitasun eta neke-miñen seme gareala ta

zeruetan Ama altsu ta bikaña, samuf eta efukiofa daukagula ziñetsi beaf dogu.

Ama maitegafi au altsua baizen samuf eta efukiofa da: Jaunari eskatzen dautsan edozer, Jaunak poz-pozik emoten dautso ta, augaitik, Andra Mariak bere eskari ta oititzen bidez, muga bako ala dauko, Eleizako gurasoak auzef irakatsi dautsuen lez. Eta Ama samuf onek, Job eroapentsuak baño obeto esan daike: *efukia nigaz jayo zan eta gaztetatik geyago neugaz azi da.* (JOB. XXXI, 18). Bernardo deunak Ama zerutaf onen efukia azaldu nairik, onelan diño: ¡O Ama samuf eta laztantsu ori, zure efuki andiaren zabalera, luzera, goratasun eta sakontasuna ¿nok azaldu daikez? Bere zabaleran gizadi guztia aften dau; luzeran, azken eguneraño eltzen da; bere goratasuna, zeruraño doa; bere sakontasunagaz gure zoritxarrik andienetara be jasten da. Augaitik-esaten eban Andra Mariaren seme zintzo oneknik neure Ama maite ofegan uste bete ta itxaropen osoa daukat: sorosi ta lagundu nengikela bai-dakit, Jainkoaren Ama

da-ta: lagundu nai daustala be bai-dakit, neure Ama efukiof eta samufa da-ta. Edozein amak bere umeak jagon eta zaintzeko eskubide ta eginbeafa daukaz: Andra Maria geure zeruko Ama samufa dala ikusi dogu: augaitik gu, bere seme-alaba efukafiof, jagon eta zaintzeko eskubide ta eginbeafa daukazala esan geinke ta bere babes eta magalpe gozoan afturik, ardura zoliagaz jagoten gaituala ziñetsi beaf dogu.

Geure Ama efukiof eta samuf ofek, zeure maitasun eta neke-miñen seme alabak gozuzala ta Jesu-Kisto geure Jaunak zeure ardurapean itxi ginduzala gomutau egizu: zeure seme-alaba zintzoak izateko beaf doguzangoiko eskaf eta laguntasunak jadetsi eiguzuz eta geure eriotz-aldian, zeure egape gozoan afturik, iñozko ardurarik andienagaz zaindu gaizuz.

LOREA: BEATI MISERICordes, QUONIAM IPSI MISERICORDIAM CONSEQUENTUR (MATT. V. 7).
Efukiofak zoriontsuak, efukia eurak jadetsiko dabe-ta.

ERABAGIA: INDUITE VOS ERGO SICUT ELECTI DEI, VISCERA MISERICORDIE (COLOSS III, 12).
Jainkoaren autuak zarenok, efukizko efa-yak jantzi egizuez.

Ogetamargaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria, ardura zoli - bizkoraren eredu ezin ohea.

I

Zeruko Andra samur ori, geure betiko zorionari dagokiozan gauzetan batez be, guri laguntzeko gertu dagoala ikusi dogu: baña bere laguntasun ori, geuk zintzoro erantzun ezik, alpefekoa izango litzakegula edonok daki. Egiz, gure Ama maite ofek, gure zorionaren ardura zolia dauko; baña bere ardureagaz gurea alkatu ezik, geu langile zoli ta arduratsuak izan ezik, Ama laztantsu ofek eskintzen dauskun eta beste inori baño geyago yoakun zorion ori zelan jadetsi ta eskuratu geinke? ¡Ezelan bez, geuk egin beaf dogun arazo ta egikizuna da-ta! Baña gu, geure gogoari dagokiozan gauzetan batez be, alpef-nagiak izaten gara, ta goitiko laguntasun ori euki afen, bertatik egin beaf geunkezan gauza

asko, nagikeri utsez, beti ufengorako izaten doguz eta zařago ta txafago izaten gara. Nagikeriak — diño Jaunak — gaiztakeri asko irakatsi ditu (Eccli. XXXIII, 29) ta alpefkeria ekandu donge guztien ama dala esakun zař batek diñosku. Lenengo gurasoen obenagaz gure izate au okeftu ta gaiztotu zan, eta geure bafuan ekandu onen aziak ufi ta ekandu txafenak ugari daroaguz. Luřean ereiten diran azi onak erneko ba'dira, luřa ondo landu ta astindu beaf izaten dogu: azi txafak, ostera, luřa landu ez ařen, berez erne ta etoften dira. Gure biotzetan be orixe berori jazoten da. Ekandu onen aziak ufi daukaguz eta erneko ba - dira, gogoz lan egin beaf dogu: azi txafak, ostera, nagikerian bizi ezkeru, berez erne ta jagiten dira ta azi onak be zapaldu ta irato egiten dabez. Zeruko bidean aufera joateko, ekandu txafak itxi ta ekandu onai ekin beaf dautsegula edonok daki; baña ekandu txafen efo ta zustrayak biotzetik kentzeko be, gogoz lan egin beaf dala edonok dakus. *Nagiak ori nai leuke; baña zin-*

tzoro ez dau nai izaten (PROV. XIII, 4) eta lugin alpeñaren soloa sasi ta bedar txafez estaldu oi dan lez, nagiaeren biotza be ekandu txafez bete ta estalduten da. Gizon nagiak asmo on asko eukiten ditu: bere buruan ames asko darabiltz; baña asmo utsakin gelditzen da: gauza on gitxi egin daroaz eta egiten dituan gitxi ofeik be, gogo barik eta uts askogaz egiten ditu: augaitik gizon nagiak, ori ta lora asko daukazan eta arnaririk (garaurik) ez dakafen zugatza dirudi: baña Jaunak esan eban: *ale edo arnari onik ez dakafen edozein zugatz ebagi ta sutara jauftia izango da.* (MATT. III, 10).

Epeltasuna, berez, nagikeria baño gixitxuago da; baña ia nagikeriak beste kalte egiten daskuz eta Jaunak iguin eta gofoto andia dautso. Geu ainbeste maite gaituan Jainko maitagariagaz, ez otzak ez beroak izatea; Jaun andi ofi dagokiozan gauzetan gogo barik, motel eta naraz lez ibiltia; bera irainduteko bilduf gitxi ta berari atsegin emoteko ardura gixtiago eukitea, epeltasunaren ezaugarri ziufoak dira.

Biotzeko epeltasun ori gure Jaunarentzat gauza gofotografia benetan da. Epelak gaiztakeri andirik ez dau egiten; baña gauza on andirik bez, eta Jaunak diño: *otsein baldan eta ezetakoez ori, atazko ilunpera jaufti egizue; an negar eta agin-kifitzka-dea ugari izango da.* (MATT. XXV, 30).

Gure Jaunak bost neskatil eroai zer erantzun eutsen bai-edo-dakizu: eztegu-etxera atea joten joan yakazan; baña beluegi joan ziralako, eztegu-jayetán ez ebazan artu. Neskatil aek beste bost zufak lez, garbitasuna gorde eben; baña euren kurtzeluetan oriorik ez euken, eta kurtze luak, biztu-ta bertatik, itzali yakezan, eta orioa eroatera joan ziran bitaftean, eztegu-etxeko atea itxi zala irakufthen dogu. Esan nai dau, bost neskatil ero onei ardurarik-ezagaz, euren biotzetan maitasun-gara itzali yakela: augaitik, Jaunari dei-egin eutsenean: «Jaun ofek, afen, atea idegi eiguzu», Jaunak zofotz erantzun eutsen: *Zoaze oftik; ez zaituet ezagutzen. Ernai egon zaiteze, ba,* diñosku Jaunak, *zein egun eta zein ordutan etofiko nizan, ez dakizue-ta.* (MATT. XXV, 1 ET SEQ)

I I

Andra Maria bere egiñetan erne, bizkoñ, zoli, maratz eta arduratsua izan zan. Guk be, nagikeri ta epeltasuna astindu ta geure gogoari dagokiozan arazo ta zeregiñetan batez be, ernai, bizkoñ eta arduratsua izaten ikasi daigun. Geure eguneroko lan, egikizun eta zeregiñak, zeatz, zoli ta asmo zuzenagaz egin eta beteko ba'genduz, zerurako irabazpen andiak egingo geunkez; baña epel eta motel ibiltan gara ta geure otoitz eta egitade onetan be, uts askotxu egiten doguz. Jeremias igafleak diñosku: *zoritxarekoa Jaunagazko zeregiña motel eta ardura bari egiten dauna* (JEREM XLVIII, 10) eta Jaunak diño bere gauzetan epel eta motel dabiltzanak, iguin emoten dautsela ta bere agotik jauftiten asiko dala (Apoç III, 16). Au onelan izanik, geure eguneroko lan eta zeregin ofeik zeatz, ardura andiz eta gogo zuzenez egitea, asko baño geyago yoaku ta ori Andra Maria'ren bizitzan guztiz ondo ikasi daikegu.

Andra Mariak, bere etxeko zeregiñak egiteko, neskamerik (otseñik) ez eukala dirudi ta etxeko andreari dagokiozan zeregin guztiak bere eskuakin egiten ebazala ziñetsi geinke; baña zenbat lan egiten eban baño, lan ofeik zelan egiten ebazan jakitea onuratsua izango yaku-ta, auxe pizka bat azaldutea ondo izango dala deritxat.

Guk sañitan geure gogoko yakuzan lanak egin eta gogoko ez yakuzanak iñorentzat izten doguz: Andra Mariak, ez. Ama garbi ta zintzo onek, bere gogoko ziranak eta ez ziranak, Jainkoaren gogoko zirala uste izan ezkeru, bizkoñtasun eta ardura bañdiñagaz egiten ebazan. Eta bere lan guztiak asmo zuzenagaz eta Jaunari atsegin emoteafen, beti egiten ebazalako, eguneroko zeregiñik txikafenetan be, irabazi andiak eskuratu eroazan. Eskuak lanean erabiltzala be, bere gogoa, maitasunaren bidez, Jaunari adi egoten zan. Lana asi orduko, Jaunari eskini; ondo egiteko, laguntasuna eskatu; lanean iñañduala, bere biotza gora jaso, ta amaituta-

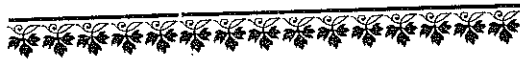
koan, eskañak egitea, Andra Mariari inoz aitzu ez yakazan gauzak dira. Jesu-Kistogure Jaunak gauza guztiak ondo egin ebazala ebangelioan irakurten dogu (MARC. VII, 37) eta Andra Mariak be, bere zeregin guztiak ondo egin ebazala egiz esan geinke. Gure Ama lastan onek, lanean otoi ta safi askotan, oititz-aldian be lan egi ten eban; bere egikizun guztietan Jaunaren atsegiña ta bere gogoaren auferapide ta zoriona bilatu ebazan: bere lan eta egiñen guztiak uts barik egiteko, ardura zoli ta bizkoña euki eban eta augaitik, ots eta durundi andiko zeregiñik inoz egin ez afen, bere eguneko lan txiki ta ezkutuakin deuntasun eta ornitasunaren gore nengo malara igon zan. Gu safi askotan oker egoten gara: beste zeregin andia goen batzuk ba'geunkoz, geure gogoak obeto ornidu ta zerurako irabazi andia goak egingo geunkezala begitandu ta iru ditzten yaku: baña uste oker ori geyenetan geure nagikeriak saftzen dauskun ziria izaten da; ornitasunera eltzeko biderik labur eta erezena, zerurako irabazi andiak

egiteko lantegirik onena, gure eguneroko zeregin oker dira-ta. Zoli ta bizkoñ, uts barik eta asmo zuzenagaz egingo ba'genduz, Jaunari atsegin emongo geunskio ta Jaunak, ordez, eskañ, sari ta zorion andiak emongo leuskiguz.

Zeure egiñen guztiak zoli, maratz eta ardura andiz egin zenduzan emakume agur gafi oker, geure Ama samur eta maitakoñ zareala gomutau egizu. Zure ontasun eta efukia zeure ala baizen andiak dirala ta zeure biotz samur eta maitakoñ ori zeure seme-alaba guztientzat beti zabalik daukazu la bai-dakigu. Efuki zakiguz, ba, Ama on-onori ta zeure antzera geure eguneroko lan eta zeregintxuak asmo zuzenagaz eta ardura andiz egiteko bea doguzan eskañ eta laguntasuna oparo jadetsi eiguzuz.

LOREA: DUM TEMPUS HABEMUS, OPEREMUR BONUM. (GAL VI, 10). Aldia daukagun bitartean gauza onak egin daiguzan.

ERABAGIA: BONUM... FACIENTES, NON DEFICIAMUS: TEMPORE ENIM SUO METEMUS NON DEFICIENTES. On-egiten ez gaizan aspektu: iratu badagigu, ba, aldia datofenean, ereindakoa batuko dogu.

Ogeita amaikagaren egunerako irakurkizuna

Andra Maria, iraupenaren eredurik bikañena

I

Loretako ilaren azkenengo egunera eldu gara ta egun onetan iraupena azaldutea ondo izango dala deritxat. Onoimen bakana da: baña betiko zoriona jadesteko osoro beafezkoa, beste onoimenak, au barik, bide erdian gelditzen dira-ta. Geure betiko zoriona, beste ezer baño geyago yoakula ta, zorion ori eskuratzeko asmoz bein baño sañiago gogoz lanean asten gara; baña gaiztasun pizka bat aufkitzen doguneko, gogañ egiten dogu ta geure lan ori bertan-bera itxirik, epeltasun eta nagikerian jausten gara. Zeruko bidea aitu ta pizka baten jafaitu afen, bide erdian nagitu ta atzerantz itzuliko ba'giña; lenengo bultzakada ofegaz ¿zer auferatuko geunke? ¡Ezertxu bez! Goldeari eskua ezafi, lanean asi ta atzerantz begira jafien

dana, zerurako gai ez dala Jaunak argiro diñosku. (Luc. IX, 62).

Au onelan izanik, gure zorion ori loftu nai ba-dogu, nagikeria astindu ta bein afitu dogun bide zuzenari, kemen eta adorez jafaitu beaf dautsagu, Jaunak diñoskun au ez daigun iñoz be aitzu: *Azkeneraño irauñ dagiana* — diño Jaunak — *orixe gaizkatu ta zeruratuko da.* (MATT. X, 22). Augaitik Bernardo deunak esaten eban: Beste onoimenak grña gaiztoakin burukan ekiten dautse: baña garaitza osoa iraupenak bakafik loftu daike: onoimen guztiak zeruruntz garoez; baña bertoraño iraupenak bakafik eroan gengikez. Ondo asi diranak, asko izan dira: ondo amaitu dabenak, gitxi. Ondo astea, gauza efeza da: ondo amaitzea, ori da gatxa; baña betiko zoriona jadesteko, ondo astea naiko ez da-ta, ondo amaitzeko ardura afitu ta alegin egin beaf dogu. Au edo beste gauza on dagianari, Jaunak azken - iraupena agindu ba'leutso, azkeneraño onean irauñgo ete giñan ala ez, gaur dakigun baño ziuñago jakin al-izango gendun; ba-

ña guk egite on asko egin afen be, Jaunak azken-iraupen ori ez dausku agindu: augaitik, langileak bere lanagaz, ugazabak agindu dautsan alogera irabazten daun lez, guk azken-iraupen ori orelan ezin irabazi geinke. Ofaitik be, geure aldetik dagoana egin ezkeru, Jaun efukitsuak geure betiko zoriona irabazteko ain beafezkoa dogun iraupen ori ez dausku ukatuko. Egiz, Jaunak ez dausku zor, ez dausku agindu-ta; baña Jaunak guri zor izan ez afen, geure ardura zoli, otoitz, eskari ta bizitz zuzenagaz eskañ andi ori loftu geinke.

Onean iraun nai ba - dogu, ernai egon eta arduraz bizi beañ dogula Jaunak diñosku ta Jaunak diñoskun ori geure arerioen asmo gaiztoak eta geure argaltasunak argiro darakuskue. Jaunak bere ikaslai bein baño sañago esaten eutsen: *Ernai egon zaitzeze, ba, zuen Jauna noz etofiko yatzuen ez dakizue-ta. Augaitik, beti gertu egon zaitzeze, gizonaren Semea, gitxien uste dozuenean etofiko da-ta.* (MATT. XXIV, 42-44). Eta beste bein: *Zuoi diño-*

tzuedan au, beste guztiai be bai - diñotset: ernai ta itzaf egon zaitzeze. (MARC. XIII, 37), *zuen Jaun eta ugazaba datofkenean, lo aurkitu ez zayezan* (Ib. 36). *Zorionekoak, Jauna datofkenean, itzaf eta ernai idoroko dituan bere otsenak.* (LUC. XII, 37). Gure arerio gaizkiñak lorik ez dau egiten: Jaunak gure iraupena sariztuko daula bai - daki-ta, augaitik, beste ezeri baño inañtzi, bekaizkeri ta gofoto andiagoo dautso ta egin-alak egiten ditu, onean irauteko asmu ori guri burutik kentzeko. *Anayak — diñosku Simon-Pedro'k — jan-edanean begiratuak izan eta beti ernai egon zaitzeze, zuen arerio txefena, leoi amufatua lez, nor iruntziko zuen inguru dabil-ta.* (I PETR. V, 8). Geure izatez argal eta aldakofak gara-ta, origaitik be onean irauteko ardura andiagoo euki beañ geunke. Deun Paulo bialduak be orixe adierazten dausku, diñoskunean: *Zutik dagola uste daunak, jausi ez daiten ardura artu begi.* (I COR. X, 12). Eta Jaunak oraindik argiroago: *gogoo, ziñez, gertu dago; baña aragia argala da - ta,*

ziltzaldian (tentaziñoan) jausi ez zaitezen, ernai zagoketze ta otoi egikezue. (MATT. XXVI, 41).

Ernai egon ezeze, zeruko bidean aufera joateko ardura aftu ta alegin be egin beaf dogu. Bernardo deunak diñosku, ba, zeruko bidean aufera ez joatea, atzerantz egitea dala ta iraupen barik, ez bufukan dabilenak gurenda edo garaitzarik, ez garaitu daunak, garaitzaren onurarik irabazi daikela. Eta deun Paul bialduak diñosku: ¿Ez al-dakizue lastefketan dabiltzan guztiak, arin eta bizkoñ ibiltzen dirala; baña elburura lenen eltzen danak bakafik saria irabazten daula? Ba zuek be, sari ori irabazteko bestean, bizkoñ ibili zaiteze. (I. COR. IX, 24). Egiz, onoiemen guztiak bizkoñ ibiltzen bai - dakie; baña elburura iraupena bakafik eldu doa ta, augaitik, saria be, berak bakafik irabazi ta jadetsi daike. Aonelan ba, bide zuzenari aufera jaraitu ba-dayogu, ta Jaunari geure ototzetan azken-iraupen ori, eten barik eta uste beteagaz, eskatzen ba - dautsagu, Jaun efukioñak, geure betiko zorionagaz

batuko gaituan eskañ eta mesede andi ori, egingo dausku.

II

Andra Maria guretzat iraupenaren eredu bizi ta bikañena da. Ama samuñ onek bere bizibide guztietan jafaibiderik edefenak emon euskuzan. Bere bizitzan gazte ta zañak, eskonge, eskondu ta alañgunak, guztiok gauza edeñ asko ikasi geinkez. Jaunak, bere Ama guztioen eredu ta jafaibide izatea nai ebalako, bizitzako mala guztietatik eroan eban eta Ama guñgafi onek, bizibide guztietan, bere osotasunaren ardura bizkoñ-zolia ta ornitasunaren gañ andia erakutsi euskuzan. Bere egitadetan utsunerik ez eban iñok ikusi; bere gogo-biotzeko garbitasuna ez zan iñoz ofbandu; nagikeri ta epeltasunik ez eban iñoz euki; bere gogoaren edeñtasuna jayotzatik eriotzaraño, eten barik azi ta geitu zan eta eriotz-aldian bere ornitasun ori izan leikenik oso ta andiena izan zala Eleizako irakasleak auñez diñoskue. Jaunagazko maitasuna izan zan bizitz guztian

bere eguneroko jakia ta maitasun onek ekafi eutsan eriotzea be. Mariaren seme-alaba izan nai dozuenok, zeuen Jainkoa maite izan egizue, beti maite ta gero baño gero maiteago. Gazteak zarenok, egikizun au ez, afen, gerorako itxi, gero beluegi izan daiteke-ta: gaztaroan maitetu egizue, Jaunak berak geyen maite daun adiña orixe da-ta. Zaftzarora eldu zarenok, bero ta gaftsuago maitatu egizue, bizitz onetan onezkero luzaroan ezin izango dozue-ta. Guztioak geure Amaren antzera, eriotzaraño geure Jaun ona zintzoro maitatu daigun, eriotz-ostean maitasunezko bizitz zoriontsua emon dagiskun. Jaunak berak diñosku ba: *eriotzaraño zintzo izan zakidaz eta bizitzako burestuna emongo dautzut.* (Apoc II, 10).

Andra Maria geizoz ez zan il, maitasunaren indafez baño. Ondo elduta, umomo dagoan arnari edo ale-garaua zugatzadafetik berez jausten dan lez, Andra Maria'ren biotzean Jaunagazko maitasuna eldu-eldu egin zanean, bere gogo zoriontsua gorputzetik berez azkatu ta eriotzako

lafitasun barik, maite eban Jaunagana joan zan. Onelan, bizitz on eta zuzena egiten irakatsi ta gero, gure Ama samuñ ofek, ondo ilten be irakatsi euskun. Gutariko baktoxarentzat be azkenengo egun ori laster elduko da. ¡Zoriontsuak gu, Andra Maria lez ondo gertuta ba-gagoz! Egongo gara, bera lez bizitzan eriotzarako gertuten ba-gara ta aldi lafi aretarako geure Ama samuñ ofen laguntasuna jadensten ba-dogu. Eta jadetsiko dogu Ama laztantsu ofi geure biotzeko maitasun eta eskaf ona erakusten zintzo ta iraunkofak izaten ba-gara. Jainkoaren ufengo, Ama samuñ ori maitatu beaf dogu ta geure bizitz guztian eraspen zindo-zintzoa izan beaf dautsagu, bere laguntza maitakofaren beafizen andia daukagu-ta.

Loretako il au gaur amaitzen da: baño Andra Mariagazko zaletasun eta eraspen ori ez bedi, afen, loretako ilagaz amaitu. Geure biziak diraugin bitaftean, eraspen ori be geure biotzeko bafeneraño saftu-ta, beti geugaz eroan beaf dogu. Gure gorputza, arnasa aftu barik ezin bizi daiteken

lez, Andra Mariagazko maitasun, zaletasun eta eraspen barik, gure gogoia Jainkoarentzat ezin bizi daitekela ta eraspen ori zerurako autetsita dagozanen ezaugarria dala Eleizako irakasleak diñoskue. Maitatu daigun, ba, geure Ama biozbera, samur eta erukitsu ori. Bizitz onetan bera maitatzeko daukagun aldia laburra da-ta, egunero egin bea geunken egikizun begiko au; ufengorako ez daigun itxi. Ain arin igesi yakun loretako il onek, geure bizitzearen laburtasuna darakusku. Eta egiz, gure oraingo bizitz au egaiz doan txoria baizen arin, gerizea baizen laster igesten da: ames laburra ta gauza utsa da: baña onen ondoren betiko bizitz luze ta amaigabea ditxarogu. Betiko bizitz ofetarra joateko, gure biderakusle, itxaso - izaf eta osasun - kaya, Andra Maria da - ta, ijaraitu dayogun Ama samur ofi!

Iraupenaren eredurik bikañena izan zakuzan Ama maite ta lastan ofi, gaur agur egin baño len, azkeneraño onean irauteko eskañ eta laguntasuna biotz-biotzez eskatzen dautzuguz. Ama samur ofek

zeure magalpean aftu gagizuz eta zeugazko maitasunean bizi ta zeure besarte gozoan ilteko eskañ eta zoriona loñtu eigu-zuz. Bizi ba-gara, Ama lastana, datoñen urtean be, zeu Andra gurufari ta geure bitarteko maitagarri ori goretsi ta zeure laguntasuna eskatzera, etofiko gayatzuz: bien bitartean ilten ba-gara, zuk, Ama amultsu, gozo, erukioñ eta lastantsu ofek, zorionez beterik bizi zarean zeru edef ofetara, añen, eroan gaizuz.

LOREA: ESTO FIDELIS USQUE AD MORTEM ET DABO TIBI CORONAM VITÆ. (APOC. II, 10). Eriotzaraño zintzoa izan zakidaz eta bizitzako burestuna emongo dautzut.

ERABAGIA: FRATRES, MAGIS SATAGITE UT PER BONA OPERA CERTAM VESTRAM... ELECTIONEM FACIATIS. (II. PETR. I, 10). Ene anayak, zuen egite onen bidez, zerurako autuak izan zaitezen, ardura aftu ta lan-egizue.

ANDRA MARIA'RI ADIGURI TA OPARIAK

Dafayen adiguri (opari) oneitatik, zozketan urten dagizuna zeuretzat aftu egizu ta Andra Mariaren gorapen eta andizurenez, berarizko ardureagaz egikezu.

I. Beste oro galdu aŕen, neure gogo au gaizkatu (zeruratu) ba - dagit, ogasun, aukera, atsegin eta zorion guztiak eskuratu izango dodaz: ordu-erdi baten ori gomutau ta astiro gouznaftu (gogoz - naftu) egizu.

II. Zeure autofkuntzak dongaro egin ete-dozuzan kezka ba'zenbiltz, il aonetan naste barik eta garbai zintzoz, guztia autoftu ta zeure bafen ori baketu egizu.

III. Obenik (pekaturik) ariñena be zorigaitz andia da-ta, zeuk ondo dazauzuzan oben - ariskuetaik alde-egiteko burubidea aftu egizu.

IV. Obenerako aŕi labana yatzun lagunik ba'zeunko, Andra Maria'ren aizkitasuna irabazteafen, lagun gaizto ofi bein eta betiko agufegiozu.

V. Zeure etxean abesti (kanta) nai idazti lizun - gaiztorik ba'zeunko, zeure Ama laztanak eskatzen dautzu-ta, apuftu ta sutara jaufti egizu.

VI. Zeure gaiztakeri andienaren ordañez, baru ala barauzaro (aragi-izte) bat egizu.

VII. Egindako ainbeste oben txikien ordez, kirol edo jolasaldien bat itxi egizu.

VIII. Eriotzarako gerkunde lez egun osoa albait isiñen eta bakafen igaro egizu.

IX. Ziñesmen, itxaropen eta maitasunezko egipenak safitxutan egiteko oitura osasungafia zeugandu egizu.

X. Goizaro zeure lan eta nekeak Goiko-Jaunari eskiñiteko ekandu onaren jabe egin zaite.

XI. Jainkoa adi daukazula biziro ziñetsi egizu eta zeure zeregin eta lan guztiak Jaun ofi atsegin emoteafen egikezuz.

XII. Gau-oro zeure bafen ori azteftu egizu ta idoro daizuzan zeure utsegite andi nai txikaŕen parkamena, garbai zintzoz, Jaunari eskatu barik, bein be ez zaite oeratu.

XIII. Jaunari zeure eskaŕ ona erakusteko, albait safien eta gerkunderik onenagaz zeure bulafean aftu egizu.

XIV. Mesa entzuteko ta zeure maitasunafen altaran daukazu Jaun ona, albait safien ikerftzeko oitura osasungafia zeuretu egikezu.

XV. Orain afte zeure geideai emon dautsezuzan ikasbide txafen ordez, agiriko ikasbide on bat-edo-beste, emon egiezu.

XVI. Zeuk egindako irañen parkamena Jaunari biotzez eskatzen dautsazula, zeuri irañik an-

diena egin dautzunari parkatu egiozu ta bere aldez kurutzetako-bidea egikezu.

XVII. Aurfekoaren kaltez esamesetan ez zait ibili: zeure akatz eta utsak gomutau egizuz, ta aurfekoari, akatzen batzuk daukazala - ta, aginkarik ez egiozu egin.

XVIII. Aurfekoa mindu ta atsekabetu daiken itz zofotzik ez egikezu inoz esan.

XIX. Norbait biarizen estuan dagoala ta inori ezer eskatzen lotsa - edo dala ba'zenki, isiliki eta Andra Maria'ren izenean, bere estutasunetik ufteten lagundu egiozu.

XX. Andra Maria'gazko zeure eraspén eta zaletasun ori azi ta geitu leiketuzen egipenak, arduraz eta zeatz egikezuz.

XXI. Goiz, eguerdi ta a'fatz zeure Ama laztan ori aingeruaren agufa egiteko oitura on eta deuna, zeugandu egizu.

XXII. Ordu osoa entzun dagizun bakotxean, Ama samur o'regaz gomutau zaité ta *Aguf Maria* bat zuzendu egiozu.

XXIII. Aguf'tza (efosarioa) egunero esateko ekandu onari eutsi egiozu ta zeure etxekoan ar'tean ekandu o'rek iraun dagian alegin egikezu.

XXIV. Zeure Ama maitearen antz - geyago eukiteko, il aonetan letofkizuzan alke ta lotsariak arte ta eroapén andiz aftu ta jasan egikezuz.

XXV. Zeure aintza ta gorapenez inoz be ez eikezu ezer esan, eta norbaitek goratu ba-zagiz, zeure burua-apaletsirik, gorapén ori Jaunari eskini egiozu.

XXVI. Zeure guraso ta nagosien esanak, betozko ilun barik, zeatz eta bizkof egikezuz.

XXVII. Gizonen edefafen ez eikezu ezertxu egin; ba'ña Jaunaren edefafen eta bere naya zugan osoro bete dedin, zeure burua safi ukatu ta zeure naikeriak inausi egizuz.

XXVIII. Zeure Amaren garbitasunari antz-emoteko, aragiaren ifitsa ezi, begiak arduraz zaindu ta janzkera lizun eta afiskudun jolasak itxi egizuz.

XXIX. Zerbait oker uften yatzula-ta, zeure bafeneko odola irakiten asi ba-dakizu, a'fategatasun ori zeure bafenean irato egizu ta otzan ager zaité.

XXX. Zeuk bilatu barik letofkizuzan ildura eretiak, il aonetan batez be, abegi onez aftu eikezuz.

XXXI. Jaunak, bere eriotz-aldian, edan eban ospin eta beatzunaren gomutaz, geyén atsegín yatzun janari nai edarien bat bein eta geyagotan itxi egizu.

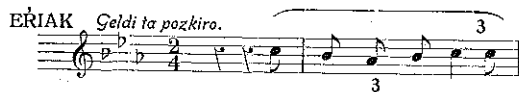

Loreil - Abestiak

LILI EDERA

Valdes-Goikoetxea'tar A.

A - ra - ne - ta - ko li-

li e - de - ra Zare-an A-ma laz - ta-na, Se-

me a-labok al-kafen te-yan lo- ra- kin ga-toz

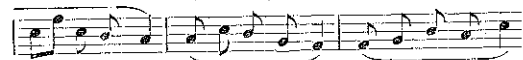
zu- ga- na.

ABESLARIAK *Gozaro*

Lo-ra o-be-ak ba-geunkoz A-ma
rit.

po-zik e - mon-go geuns - ki - zuz dau-

ka-gu-zanok dakaftzuguz ta a-be-gi o-nez

rit.
ař-tui zuz.

LORARIK ONENA

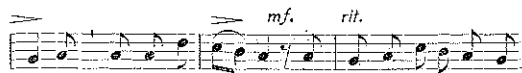
Valdes-Goikhoetxea' tar' J.

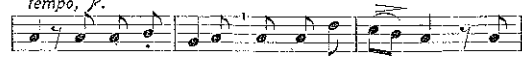
A - tse-gin po-zez A-ma on-

o - na Seme a-la-ba txi-ki - ok Lora-txu

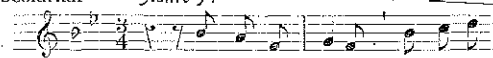
bana go-goz ez-ki - ni Gu - ra dautzugu guz-ti
tempo, p.

ok Lo-ra-txu bana go-goz guz-ti - ok gu-
rit.

ra dautzugu guz-ti - ok.

Abeslariak *Astiro p.*

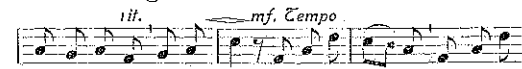
Bi-otz mai - tasun sa-muřa

do - gu Geu-re lo - ra - rik o - ne - na.

U-sain go - zo - dun lo - ra bi-kaĩn-au Zu-

retzat a-ma kutu - na U-saingo zo - dun lo-ra bi.

kaĩn au Zu-retzat A ma ku - tu - na A-tse-gin-

ESKARIA

Valdes-Goikoetxea'tar J.

An-dra guf-ga-fi e-zin o-

be-a e-fu-ki-otz ta sa-mu-

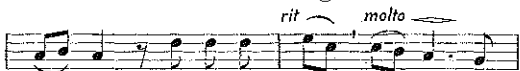
fa Txera o-na-gaz af-tu e-

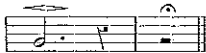
gi-zu Se-me-a la-ben a-gu-

fa Txera o-na-gaz af-tu e-

gi-zu Se-me-a la-ben a-gu-

fa.

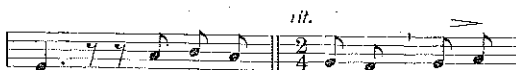
Geu-re bi-o-tzen laztan kutun

oi Bi-zi-tzan la-gun za-ki-

guz. E-ri-otz os-tez, Zeu i-kus-te-

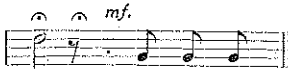
ra A-ma e-ro-an ga-gi-

zuz E-ri-otz os-tez Zeu i-kus-te

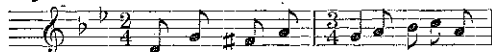

ra A-ma e-ro-an ga-gi-

zuz An-dra-guf-

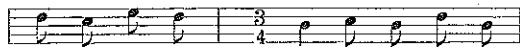
POZ - EKARLEA

*Donostiar J. And. Aba (O. M. Cap.)**Allegro*

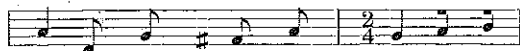
Go-go la - fi ta bi-otz i-lu-
Goize - ko i - zañ ar-gi e-kaf-

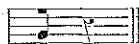
naz A - ma, i - ku - si ba-gai - zuz,
le Geure a - tse - gin o - ne - na

Po-za da - kaf - zun i - zañ e - def
E - fu - ki zai - te e - ra - kus-ku-

oi Or - tze - an a - ger za - ki-
zu Ze - ru - ko bi - de zu - ze-

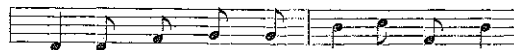

guz.
na.

ANDERA URENA

*Donostiar J. And. Aba (O. M. Cap.)**Allegro*

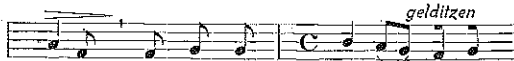
An - de-ra u - re-na, A-ma on

o - na. a - guñ e - gi - ten dau - tzu-

gu Mai - ta - sun ga - fez be - ti bi-

o - tzez, laz - tan i - zan-go zai - tu-

-gu.

Atsegin garbi
Eruki ezti
Zara zu, Ama laztana,
Lora liraña
Pitxi apaña
Apar, zintzo ta otzana.

Bikañena
Garbiena
Samur eta biguna,
Maitagafi
Zoragafi
Geure Amatxu kutuna.

GOMUTA ZADIZ

Izkia: *Eleizalde'tar K.*Eresia: *Valdes-Goikoetxea'tar A.*

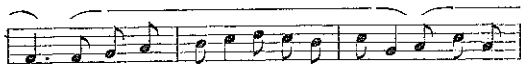
Eriak

Ze - ru - ko

A - ma i - za' ar - gi - ja zeuga-na ga-tofz poz-po -

zik, geure bi -jotzak aftu e - gi-zuz zaindu ga-

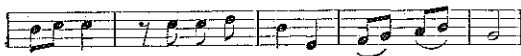

gi-zuz zeru-tik zaindu ga-gi zuz zeru - tik.

Abestiariak

Go-mu-ta za - diz A-ma on-

o - na i - ñoz bez e-san ez - ta - la

Go-mu-ta za - diz A - ma on - o - na

i - ñoz - bez e - san ez - ta - la

Zeu-ri dei - tu - ta la - guntza ba-rik

i - ñor-txu la-ga dozu - la Zeuri dei-tuta

la-guntza ba-rik i - ñor-txu la-ga dozu-

la i - ñortxu la-ga do-zu - la.

ITZ ATZALGARI BATZUK

- Adipen = atentziño.
Antzarle = antz aftu dagiana.
Alke = lotsa.
Aztapo = estropezu.
Arazeri = jantzi nai izketako afopuzkeria.
Atazko = kanpoko.
Aurka=kontra.
Burestun = koroi.
Bakan = ufi.
Baldañ = ezetako-ez.
Berein = asko,
Bikain = ezin obe.
Enda = efaza, klase.
Eredu = modelu.
Egilimu = egidamü.
Eragikor = egiñazoteko indafa daukana.
Gafamura = (ifits) = aragiaren atsegin lera.
Garbikunde = purificaziño.
Gafantzi = inportantzi.
Giz-erale = gizona il (erail) dagiana.
Gizkarbi = aragiz garbi.
Iseka = ifi ala destaña.
Jaurgo = nausitasun.
Jaurle = nagosi, zuzentzale.
Jopu = esklabu.

Jazarpen = persekuziño.
 Jori = aberats, ugari.
 Laido = irain.
 Lander = txiro (pobre).
 Mendu = bakotxaren izakera.
 Mirabe — otsein.
 Men = esaneño.
 Narda = iguin (enpadu).
 Nafazti = suge.
 Neufitasun = *temperantia*.
 Ogen, oben = pekatu.
 Olde = gurari.
 Onoimen (on-oitu-men) = birtute.
 Onu = konseju.
 Ofantz = legami.
 Oben-ofantz = *fomes peccati*.
 Osagañu = efemedio.
 Oldozpen = pentsamentu.
 Oztantasun = mantzotasun.
 Orok = guztiok.
 Orokaf = guztien.
 Samalda = piño andi.
 Txefen = deabru.
 Urgazpen = laguntza.
 Uren (guren) = goyengo.
 Uztaro (uzta-aro) batzeko-aro.
 Sorospen = sokofu.
 Zalantza = ezbai.
 Ziltzaldi = tentaziño.
 Zabañkeri = itxitasun.

Alikatu = alimentau.
 Autesten (autetsi) = esleidu.
 Donetsi = santifikadu.
 Gañen, garbal = gorengo, ospatsu.
 Igitu — mobidu.
 Ikeftu — bisitau.
 Irato — ito-erazo.
 Jasan — sufridu.
 Jazarten (jazafi) — persegidu.
 Laketu — permitidu.
 Men-egin — obeidu.
 Mintzatu — itz-egin.
 Oldoztu — pentsau.
 Onetsi — bedeinkatu.
 Oñtzitu (eoftzi) — iñobian ipiñi.
 Sorosi — sokofidu.

IKUSI (RUS): *dakust*, *dakuzu* - ikusten dot, dozu etc.; *dakushegu* - ikusi daikegu (ala ikusi-ko dogu; *ehusazan* - ikusten ebazan; *ba'zenkus*-ikusiko ba'zendu.

ERAKUTSI (RAKUS): *darakus* - erakusten dau; *darakusken* - erakutsi daiken.

IRAKATSI (IRAKAS): *dirahatzun* - irakasten dautzun; *dirakasku* - irakasten dausku.

EZAUTU (ZAU): *dazaut*, *dazauzu* - ezautzen dot, dozu, etc.; *ez dazaukezu* - ez dozu ezautuko; *dazaukegu* - ezautu daikegu; *ba'nezauz*-ezautuko ba'nitu (neuz).

ENTZUN (NTZU) *dantzut, dantzugu* - entzuten dot, dogu, ta abaf.

ERANTZUN (RANTZU): *darantzutsola* - erantzuten dautsola.

EUKI (UKA): *daukakezuz* - eukiko dozuz (ala euki daikezuz).

ITXARON (ITXORO); *ditxarot, ditxaroguz* - itxaroten dot, doguz.

EGIN (GI): *dagiguz* - egiten doguz.

EMON (MO): *damotso* - emoten dautso.

IRAUN (IRAU): *ba-diraut* - irauten ba-dot.

JARAITU (ARAI); *ba-daraiгу* - jaraitzen badogu; *darayo (daraitso)* - jaraitzen dautso.

INON (IÑO): *ezpa'lliño* - esango ezpa'leu.

ETORI (TOR): *datofkenean* - etofiko danean.

EROAN (ROA): *zeroakezanik* - eroan zengikezanik.

EGON (GO): *zengokez, legoke, gengokez* - egon zeintekez, leiteke, geintekez.

IRAKIN (IRAKI): *diraki* - irakiten dau.

IRARUTS ANDITXUENAK

<i>Ingoski leŕo</i>	<i>diño</i>	<i>esan beaf leuke.</i>	
22	9	geunskio	geunskioe
25	17	arazok	arazo,
53	18	leike	leikela
69	3	gogoratu	goratu
78	2	ofniduta	ofnidu ta
83	17	daitekelako	daikelako
100	14	dirakusku	dirakasku
104	16	ezarten	erasten
111	18	zorotzat	zorotzek
116	3	lez	be
117	15	eutsonean. Kurutz-	eutsonean, kurutz-
118	7	ofetan	ofelan
124	17	ale-garau arnariak	ale-garau, arnariak.
128	6	baso	basa (lupetz)
140	17	batau	bat au
144	13	begi lariakin	belariakin
153	17	poztu	puztu
165	10	lafegi	lafegia
171	5	samurtasunak	samurtasun
178	17	(santutasuna)	(santutasuna):
—	—	itxi ta:	itxi - ta,
181	7	gonznaftu	gonznaftu
182	3	et	eta
183	20	gure nagosi	nagosi
193	18	bialdunak	bialduak
237	23	otoitzat	otoitzak

OARA. — Itz batzuetan *s*'ren ordez *s*: beste batzuetan *s*'ren ordez *z* dakuskezu: uts ofeik zeuk zuzendu egikezuz.

BILABIDEA

Aufegunerako irakurkizuna	3
Asikaldi ta azkenerako otoyak	10
I. Gizonaren elburua	13
II. Beste gauzak zetarako ete-dira?	19
III. Geure gogoaren betiko osasuna	25
IV. Osasun ori loftuko dabena asko ala gitxi?	31
V. Deituak asko, autuak gitxi zezagatik ete - dira?	37
VI. Gogoaren osasuna gerorako iztea arisku andiko jokia da	43
VII. Dongaro bizi izan dana, gitxitan ondo ilten da.	51
VIII. Ondo il nai dauna, bizitzan eriotzarako gertu bedi.	58
IX. Biztaldi labur onen ostean, betikotasuna.	67
X. Andra Maria, zerurako bide	76
XI. Andra Maria, ziñesmenaren eredu nagusia	83
XII. Andra Maria, gure itxaropenaren eredu maitagarria	90
XIII. Andra Maria, Jainko - maitasunaren eredurik ederena.	98
XIV. Andra Maria, geure geideagazko maitasunaren eredurik osoena.	106
XV. Andra Maria, geure arerioai zor dau-tsegun maitasunaren eredu ezin ohea	113
XVI. Andra Maria, zuftasunaren eredu bikaña.	121
XVII. Andra Maria, zuzentasunaren eredu edera	130
XVIII. Andra Maria, sendotasunaren eredu ga-tena	138

XIX.	Andra Maria, neufitasunaren eredu garbala	147
XX.	Andra Maria, apaitasunaren eredu oso-soa	157
XXI.	Andra Maria, begirune ta eratasunaren eredu garbia	165
XXII.	Andra Maria, garbitasunaren eredu or-bange ta pitxi apana	174
XXIII.	Andra Maria, ildura ta laztasunen eredu on - ona	182
XXIV.	Andra Maria, buru - ukapenaren eredu zindoa	191
XXV.	Andra Maria, menpetasun eta esangintzaren eredu uren - urena	201
XXVI.	Andra Maria, otzantasanaren eredu mazal - mazala	210
XXVII.	Andra Maria, eroapenaren eredu gore-nengoa	219
XXVIII.	Andra Maria, otoitz eta eraspenaren eredu garaya	229
XXIX.	Andra Maria, efuki samuġaren eredu laztangarġa	239
XXX.	Andra Maria, ardura zoli-bizkofaren eredu ezin oboa	250
XXXI.	Andra Maria iraupenaren eredurik bi-kaġena	258
	Andra Maria'ri adiguri ta opariak	268
	Loreil - Abestiak	273
	Itz atzalgafi batzuk	283
	Iraġuts anditxuenak	287

Victorię 5 Mart. 1919.

Nihil obstat.

Dr. Petrus de Menchaca.

Censor.

IMPRIMATUR,

Victorię 6 Martii 1919.

† *Leopoldus, Epus. Victorien.*